

Handläggare
Josefin Lokvist
Telefon: 0850812197

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
22 februari 2024

Verksamhetsberättelse VB 2023 för Södermalms stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till bokslut och verksamhetsberättelse för år 2023, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden beslutar att Södermalms vård- och omsorgsboenden upplöses som resultatenhet.
3. Ärendet förklaras omedelbart justerat.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att tretton av sexton verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålen har uppfylls helt och tre har uppfyllts delvis. 18 av 21 nämndmål har uppfyllts helt och tre har uppfyllts delvis. Nämnden redovisar år 2023 ett överskott om 48,2 mnkr efter resultatdispositioner.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	11
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	24
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	34
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	44
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	49
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	49
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	52
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	55
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	57
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	59
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	59
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	62
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	67
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	70

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	76
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	81
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	88
Uppföljning av ekonomi	95
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	95
Resultatenheter	104
Investeringar	105
Analys av balansräkning.....	107
Särskilda redovisningar.....	109
Bedömning av nämndens interna kontroll	109
Systematiskt kvalitetsarbete.....	110
Systematiskt arbetsmiljöarbete	113
Checklista för årlig uppföljning.....	113

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 01 SDN12

Bilaga 2: Bilaga 02 Uppföljning av intern kontroll 2023

Bilaga 3: Bilaga 03 Årsrapport GDPR 2023

Bilaga 4: Bilaga 04 Uppföljning Lex Sarah 2023

Bilaga 5: Bilaga 05 Underlag till förskolerapport 2023

Bilaga 6: Bilaga 06 Verksamhetsuppföljningar FH egen regi LSS + SoL 2023

Bilaga 7: Bilaga 07 Verksamhetsuppföljningar inom äldreomsorgen sept-dec 2023

Bilaga 8: Bilaga 08 Rapport Sommar i Tanto 2023

Bilaga 9: Bilaga 09 Södermalm Slutrapport Klimatinvesteringar 2023

Bilaga 10: Bilaga 10 Uppföljning trygghetsinvesteringar 2023

Bilaga 11: Bilaga 11 Sammanställning av medborgarförslag 2023

Bilaga 12: Bilaga 12 Bokslutsbilagor 2023

Bilaga 13: Bilaga 13 Nyckeltalsbilaga 2023

Sammanfattande analys

Nämndens prioriterade arbete

Stadsdelsnämndens prioriterade arbete under år 2023 har pågått utifrån följande utgångspunkter:

Stärka den lokala demokratin

Förvaltningen har hanterat medborgarförslag utifrån den reviderade rutinen och har under året genomfört två nämndsammanträden på annan plats inom stadsdelsområdet än på förvaltningskontoret. Förvaltningen genomför även regelbundet medborgardialoger med invånare, civilsamhälle och det lokala näringslivet och har därmed ökat förutsättningarna för stärkt lokaldemokrati. Under året har två digitala medborgardialoger genomförts som gäller kommande upprustning av lekplatsen i Tantolunden och kommande upprustning av Ansgarieparken. Platssamverkan och platsaktivering med fokus på trygghetsskapande, brottsförebyggande och trivselskapande åtgärder har intensifierats under året vilket ska bidra till att öka tryggheten i och attraktionskraften till stadsdelsområdet. Bland annat har Trygghetsprojektet ”Sommar i Tanto” pågått under sommaren med olika former av aktiviteter och framträdanden.

Ett intensifierat klimat- och miljöarbete

För att bidra till stadens övergripande mål om en klimatpositiv stad senast 2030 har klimat- och miljöarbetet intensifierats. Genom att bland annat ha minskat energianvändningen i de egna verksamheterna, genomfört klimatinvesteringsåtgärder och åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet och genom att aktivt följt upp och identifiera vilka verksamheter som har möjligheter att öka andel ekologiska och klimatsmarta livsmedel har förvaltningen stärkt förutsättningarna för ett mer hållbart stadsdelsområde. Arbetet med att öka medarbetarnas kunskap om stadens miljöprogram och klimathandlingsplan fortgår.

En god arbetsgivare

Ett systematiskt arbete bedrivs för att vara en bra arbetsgivare. Det systematiska arbetsmiljöarbetet ger en god social och organisatorisk arbetsmiljö och satsningen på att utveckla medarbetarskapet har pågått under året vilket bidragit till ett öppet arbetsklimat där medarbetarna arbetar aktivt för att utveckla och omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar med södermalmsbornas fokus. Resultatet från medarbetarundersökningen visar att 87 procent av förvaltningens medarbetare upplever arbetet som meningsfullt vilket är ett högt resultat och i nivå med staden i övrigt.

Bedömning av måluppfyllelse

Södermalms stadsdelsförvaltning bedömer att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål har uppfyllts helt. Nedan sammanfattas på vilket sätt stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla fullmäktiges mål.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att fyra av fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts helt och ett har uppfyllts delvis. På ett antal indikatorer under inriktningsmål 1 har förvaltningen i VP 2024 föreslagit sänkning av årsmål då det är rimligare att kunna uppnå

utifrån tidigare utfall och/eller ligger i linje med KF:s årsmål.

Förskolorna har arbetat medvetet med barnens generella språkutveckling och flerspråkighet. Exempelvis har detta skett genom daglig högläsning och samtal om litteratur och texter. Ett nätverk för barns rättigheter ingår som en del i det årshjul förskoleavdelningen tagit fram utifrån riktlinjerna för "Säker förskola". Nätverket har spridit kunskap i förskoleorganisationen om barns rättigheter och hälsa och om hälsofrämjande och förebyggande arbete utifrån ett barnhälsoperspektiv. Dessa tillfällen har bidragit till en ökad samverkan mellan förskolan och socialtjänsten och samverkan och samarbetet behöver fortsätta stärkas. Under hösten har Stockholms stads Barnombudsman medverkat på en nätverksträff och informerat om FN:s barnkonvention och pågående barnrättsarbete i staden. Förvaltningen har fortsatt att fokusera på förebyggande åtgärder för att tidigt nå och ge insatser till barn, ungdomar och deras föräldrar. Samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och vårdnadshavare har fortsatt att stärkas för att tidigt upptäcka barn och ungdomar som riskerar någon form av social utsatthet, kriminalitet eller missbruk av alkohol eller narkotika. Förvaltningen har tillsammans med övriga stadsdelsförvaltningar och med socialförvaltningen som samordnande funktion påbörjat arbetet med omställning från specialiserad till mer förebyggande socialtjänst och tidigt stöd samt fortsatt att utöka föräldrastödsprogram, föräldrarådgivning och stöd till anhöriga. Preventionsgruppen har skapat ett förebyggande team bestående av en behandlare, socialsekreterare och anhörigkonsulent. Under året har förebyggande teamets resurser utökats och kunnat erbjuda förebyggande insatser till unga och föräldrar och att stötta anhöriga vilket har lett till att väntetiden in till stöd kortats.

En plan har tagits fram för hur de kommunala förskolorna ska informera om sin verksamhet. Representanter från förskolan har besökt öppna förskolorna och berättat om förskolans verksamhet. Informationsinsatser har även genomförts på parklekarna och under förskolans dag. Södermalms kommunala förskolor har arbetat med projektuppdraget om hållbar framtid, "Hur lyssnar och möts vi i vår stad?". Det gemensamma projektuppdraget har bidragit till att skapa kvalitet och likvärdighet på de kommunala förskolorna. Södermalms kommunala förskolor har även tagit fram en lokal handlingsplan för övergången mellan förskola och skola, här ingår de kommunala verksamheterna medan de fristående kan välja att delta eller ha egna rutiner för övergången. Ett erfarenhetsutbyte mellan förskollärare, barnskötare och lärare i grundskolan har påbörjats och fokus är förskolans och skolans språkarbete. Detta är ett led i att öka samverkan och stärka samarbetet för att säkerställa trygga övergångar. Arbetet har fortgått gällande förvaltningens och förskolenämndens uppdrag att utveckla formerna för förskola med samiska och meänkieli. I mars öppnades möjligheten upp för att ansöka om plats till förskolan Norrskenet. Förskolan invigdes under september månad. Tillsammans med förskoleförvaltningen har marknadsföring av verksamheten skett genom bland annat utskick i form av ett anslag till alla stadsdelsförvaltningars förskolor, parklekar och öppna förskolor.

Informationsinsatser till verksamheterna har fortsatt för att utifrån barnkonventionen beakta barnperspektivet i ärenden där beslut kan komma att påverka barn och unga. Förvaltningens SIP-samordnare har bland annat arbetat för att höja kunskapsnivån om SIP (samordnad individuell plan), öka kvaliteten och skapa bättre förutsättningar för barns rätt till information och delaktighet vid planering av insatser, bland annat har en grundutbildning i SIP genomförts i samarbete med Kungsholmens och Norra innerstadens stadsdelsförvaltningar.

Förvaltningens skolsamordnare har fortsatt att fokusera på placerade barn och ungdomars skolgång och resultat. Genom att samordnaren medverkat i alla nya placeringar har en fungerande skolplanering kunnat upprättas. Förvaltningen är tillsammans med andra stadsdelsförvaltningar fortsatt delaktig i utveckling av rekrytering av nya jour- och familjehem inom socialförvaltningens Resursteam. Förvaltningen har under året tillsammans med utbildningsförvaltningen upprättat ytterligare ett skolsocialt team inom stadsdelsområdet. Skolsociala teamet 2.0 riktar sig till yngre barn i mellanstadieålder som har en frånvaro mellan 80-100 procent. Under hösten har sex barn varit inskrivna i undervisningsgruppen och efter inledande och kartläggande SIP-möten som genomförts i alla sex ärenden har barnen fått riktade insatser från förvaltningens familjebehandlare.

Implementering av framgångsrika arbetssätt som har utvecklats inom ramen för projekt IGOR för att hitta våldsutsatta och våldsutövare och erbjuda stöd och behandling pågår för att fortsätta i ordinarie verksamhet. Arbetet ingår i det prioriterade området särskilt utsatta och sårbara brottsoffer i samverkansöverenskommelsen tillsammans med Polisen. Arbetet genomförs tillsammans med Norra innerstaden och Kungsholmens stadsdelsförvaltningar, Polisens grupp för brott i nära relation (BIN) samt City-polisen. Förvaltningens utvecklingsprojekt för tydligare beställningar och ökad delaktighet hos brukarna i arbetet med genomförandeplaner har fortsatt, bland annat med fokus på fortsatt samverkan och införande av framtaget stödmaterial. Projektet har, i linje med stockholmarnas fokus, tydliggjort brukardelaktigheten i processen med beställningar och genomförandeplaner samt ökat samsynen mellan utförare och beställare. Förvaltningen har gjort en inventering av antal personer som inte längre har rätt till daglig verksamhet och tagit fram förslag på samarbete med Tellus fritidscenter som riktar sig till äldre personer med funktionsnedsättningar. Formen för samarbete har identifierats och vissa verksamheter har redan besökt Tellus fritidscenter. Arbetet fortsätter under nästa år.

Den äldres stöd, omsorg och omvårdnad anpassas utifrån den enskildes behov. En rad fleråriga satsningar pågår med den äldre stockholmarens fokus, den enskildes delaktighet, likställighet och ett än mer systematiskt kvalitetsarbete inom områden som social dokumentation, ombud och nätverksträffar, reflektion samt teamarbete. Förvaltningen fortsätter satsningen på att erbjuda aktiviteter, kultur och social samvaro i olika stadier av åldrandet. På de särskilda boendena har en satsning på aktivitetssamordnare pågått under året och nu finns aktivitetsansvariga på plats i alla verksamheter. Brukarundersökningen visar att de äldre på särskilda boenden nu är mer nöjda med aktiviteterna än föregående år. Arbetet med att utveckla hemtjänsten har fortsatt under året. Verksamheterna arbetar regelbundet med reflektion i olika former, både där personalgruppen fått välja tema och utifrån olika fasta fokusområden så som nutrition, social dokumentation och våld i nära relation. Under året har hemtjänsten tillsammans med beställarenheten för äldre deltagit i en samverkansgrupp tillsammans med Region Stockholm för att lyfta viktiga frågor kring palliativ omvårdnad, något som fortsatt kommer att vara ett prioriterat samverkansområde för hemtjänsten under 2024.

Den långsiktiga satsningen på att nå ut till fler seniorer och fler grupper av seniorer pågår. Strategin är att bryta social isolering och ofrivillig ensamhet genom att dels fortsätta erbjuda relevant och efterfrågad verksamhet i förvaltningens lokaler och dels att möta seniorer där de

befinner sig för att kunna erbjuda stöd och information när den behövs. För att minska ofrivillig ensamhet har Hornstulls servicehus under året med hjälp av en hälsoinspiratör utvecklat aktiviteter utifrån boendes önskemål. En förutsättning för en trygg ålderdom är att som enskild veta vilket stöd och vilken hjälp som finns att få. Förvaltningen fortsätter därför arbetet med att stärka den strategiska kommunikationsplaneringen för att ytterligare möjliggöra detta. Äldrelotsen har en nyckelfunktion i det uppsökande och förebyggande arbetet. Antalet seniorer som kontaktar äldrelotsen har ökat under året och samverkan med interna och externa parter har intensifierats, så som hemtjänstutförare och dagverksamheterna inom stadsdelsområdet. Samtliga verksamheter inom äldreomsorgen har fortsatt att ge än mer personcentrerad vård och omsorg för personer med kognitiv sjukdom och psykisk ohälsa. Exempelvis genom fortsatt arbete med personcentrerade genomförandeplaner i dagverksamheterna utifrån Stjärnmärkt demensomsorg samt deltagande i Svenskt Demenscentrums projekt för jämlik dagverksamhet för personer med demenssjukdom.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att samtliga fyra mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts helt.

Nämnden beviljades i samband med verksamhetsplan 2023 klimatinvesteringsmedel för att fortsätta med energieffektiviserande åtgärder där utbyte av gammal belysning till LED var aktuell. Två större projekt är genomförda med dessa medel. Ett projekt på Kulltorps vård- och omsorgsboende samt ett på förskolan Orion. Med dessa investeringar har elförbrukningen för belysning effektiviserats med upp till 74 procent enligt beräkningar från Energicentrum. Nämnden beviljades också klimatinvesteringsmedel för att tillföra nya växtbäddar för parkträd, perennplanteringar och buskage som innehåller biokol samt för plantering av nya träd. Upprustningen av Mariatorget har färdigställts där en betydande del utgörs av klimatfrämjande åtgärder. Därutöver har bland annat Axel Landquist park, Hammarbyterrassen och en yta vid Fiskargatan erhållit växtbäddar med biokol samt tillförts nytt växtmaterial. Åtgärderna har inneburit att nämnden bidrar till att minska koldioxidhalten i atmosfären eftersom biokolet tjänar som koldioxidfälla. Förvaltningen har planterat ut cirka 50 nya träd i stadsdelsområdets parkmiljöer, exempelvis i Vitabergsparken, Skinnarviksparken och på Långholmen. Plantering av de nya träden har inneburit att nämnden bidrar till stadens arbete med koldioxidlagring samt till att sänka lufttemperaturen vid värmeböljor.

Under året har flertalet åtgärder för ökad biologisk mångfald genomförts. Exempelvis har ytor tillförts ökad biologisk mångfald genom insådd av klöver på gräsytor vid Hammarby slussväg och i Södermalmsallén. Vidare har området mellan Sickla Park och Nacka kompletterats med nya träd med syftet att förstärka det ekologiska sambandet mellan Nackareservatet och Sickla Park. Skötselinsatser utifrån framtagna fördjupade skötselplaner för naturreservaten på Årsta holmar och i Sickla Park har utförts. Under året har förvaltningen även möjliggjort båtförbindelse till Årsta holmar. I samband med planering inför kommande parkinvesteringar har bedömning utförts av hur dagvattenhantering och eventuella skyfallssåtgärder kan omhändertas. Tre nedsänkta planteringsytor för omhändertagandet av dagvatten har anlagts i Tantolunden.

Förvaltningen har under året tillsammans med miljöförvaltningen tagit fram en ansökan inom ramen för "God vattenstatus" i syfte att under 2024 ta fram underlag för en detaljerad skötselplan samt tydliggöra hur området kring Årsta holmar kan utvecklas för fiskföryngring med hänsyn till bevarande av befintliga naturvärden och förekommande arter.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla
Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att fyra av sju mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts helt och tre har uppfyllts delvis.

En stark och hållbar ekonomi lägger grunden för en jämlik välfärd. Verksamheterna följs upp och anpassas kontinuerligt för att rymmas inom fastställd budgetram för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna. Nämnden redovisar år 2023 ett överskott om 48,2 mnkr efter resultatdispositioner. Det är främst verksamhetsområdet äldreomsorg som redovisar ett överskott vilket beror på lägre kostnader för boende inom vård- och omsorgsboenden.

Ökad inflation och stigande priser och räntor slår generellt hårt på ekonomin för låginkomsttagare. Trots detta kan förvaltningen ännu inte se någon ökning av antalet ansökningar om ekonomiskt bistånd. Förvaltningen följer utvecklingen noga och samverkar internt och externt för att kunna möta de behov som uppstår vid ökad arbetslöshet och försämrade ekonomiska villkor för invånare inom stadsdelsområdet. Under året har 1159 ungdomar (580 pojkar och 579 flickor) feriearbetat inom förvaltningens verksamheter. Förvaltningen har startat en arbetsgrupp för att stärka samordning, planering och mottagande av nästa års feriearbetare. Samverkan och kontinuerlig dialog mellan förvaltningen, lokalpolisen och nöjesetablissemangen har fortsatt i syfte att uppnå ett långsiktigt hållbart nöjesliv och öka tryggheten för både aktörer och besökare. Fokus har bland annat varit att minska risker kopplat till narkotikabruk, överservering av alkohol och oroligheter i samband med stängning av nöjesetablissemang. Inför den genomförda upprustningen av Mariatorget har förvaltningen och trafikkontoret haft nära dialog med de näringsidkare som bedriver verksamhet på platsen. Etapperna för upprustningen har tagit hänsyn till näringsidkarnas behov och önskemål

Förvaltningens boendeteam och dess vräkningsförebyggare har fortsatt att arbeta uppsökande, förebygga bostadslöshet och samarbeta med övriga verksamheter inom förvaltningen. Arbetet med att ta fram en samverkansrutin med syfte att motverka/förhindra att barnfamiljer vräks har påbörjats. Förvaltningen har fortsatt att utveckla den interna samverkan kring äldre hemlösa och har genomfört kartläggning av processen för samhandläggning. Kartläggningen visade att förvaltningen behöver utveckla sitt arbete med gruppen äldre hemlösa personer utan andra behov av insatser (inget missbruk, psykisk ohälsa eller liknande). Arbeta pågår för att stärka förutsättningarna för samhandläggningen kring denna målgrupp. Förvaltningen har från och med januari 2024 en anställd bolots med fokus på att motverka hemlöshet samt jobba med förebyggande insatser mot vräkning.

Den strategiska kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen är ett särskilt prioriterat område för att möta den ökande andelen äldre befolkning med behov av en kvalificerad vård och omsorg. Ett arbete med kompetensstegar för undersköterskor och sjuksköterskor har påbörjats

för att säkra upp att verksamheten har utbildad personal. För att möta framtida behov av kompetens har förskolan satsningar på förskolläraernas undervisningsuppdrag och pedagogiska ledarskap. Detta för att både stärka kunskapen kring att undervisa samt att leda arbetslag och barngrupp. De kommunala förskolornas biträdande rektorer har sett över vilka medarbetare de har i organisationen som behöver stöd i svenska språket och under oktober 2023 har 13 medarbetare från förskolan påbörjat denna utbildning. Sociala avdelningen ser ett behov av att erbjuda fördjupande kompetenshöjande insatser för erfarna medarbetare. Avdelningen har under året sett över möjligheter att kontinuerligt erbjuda medarbetare att prova nya arbetsuppgifter över enhetsgränserna, utifrån intresse, kompetens och erfarenhet. Den 1 oktober 2023 trädde nya regler kring dygnsvila i kraft i kollektivavtalet Allmänna Bestämmelser som just fokuserar på vikten av återhämtning. Detta medför att samtliga verksamheter, men framför allt utförarverksamheter inom äldreomsorgen och verksamheter för personer med funktionsnedsättning, har sett över schemaläggning och bemanningsmål för att främja återhämtning mellan arbetspass. Innehållet i årshjulet för SAM har reviderats och bland annat kompletterats med medarbetarskapssatsningar och information om kris och krig. Under hösten/vintern har en ny SAM-modul införts i planerings- och uppföljningsverktyget ILS-webb.

Förvaltningens säkerhetsarbete har förstärkts med anledning av det försämrade säkerhetsläget och den förhöjda terrorhotnivån. Förvaltningens fokus är och har varit att höja beredskap och ingjuta trygghet hos medarbetare, brukare och övriga som vistas inom stadsdelsområdet. Beredskapsåtgärder kopplade till terrorhotet på enhetsnivå har kartlagts. Rutiner för inrymning och utrymning har utarbetats. Rutiner kring hot och våld har stärkts och verksamheter som har en överförd hotbild har haft ett fördjupat arbete kring dessa frågor. Arbetet kring trygghetspunkterna har kommit in i nästa fas. Det systematiska informationssäkerhetsarbetet fortgår och förvaltningen har under året bedrivit ett intensivt arbete både med att registrera identifierade personuppgiftsbehandlingar inom förvaltningen, att informationsklassa informationsmängder och följa upp redan klassade informationsmängder. Förvaltningen har även arbetat med att kartlägga hur informationsklassningsprocessen ser ut idag samt föreslå hur den bör se ut framåt.

Förvaltningen har fortsatt att intensifiera trygghetsarbetet under året bland annat genom att genomföra olika aktiviteter inom de prioriterade områdena i den lokala samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen, utbildningsförvaltningen och lokalpolisområde Södermalm. Det riktade arbetet mot avgränsade platser har fortsatt att prioriteras vid västra Södermalm, centrala Södermalm och Hammarby Sjöstad. För att få ett bättre underlag för utvärdering och för att kunna följa utvecklingen har en undersökning med fokus på dessa tre specifika områden genomförts. Undersökningen kommer även att genomföras under samma period 2024 och 2025. Trygghetsprojektet ”Sommar i Tanto” pågick under sommaren med olika former av aktiviteter och framträdanden i stort sett varje dag. Under hösten genomfördes fler aktiviteter vid Medborgaplatsen, exempelvis visades kortfilmsbio. Vad gäller trygghetsskapande insatser på Västra Södermalm har en bra och stark samverkan byggts upp med såväl lokala aktörer (föreningar, bostadsbolag, boende och näringsidkare) som med kriminalvård, regionen och andra vårdgivande organisationer. Det uppsökande arbetet har fortsatt och sker i tät samverkan med Polisen och socialförvaltningens

uppsökarteam. Under året har ny trygghetsskapande belysning anlagts i området mellan Liljeholmsbron och den öppna väggen för gatukonst i Drakenbergsparken. Insatsen har gjorts i samarbete med trafikkontoret.

Med stockholmarens fokus och för ökad lokal demokrati och inflytande genomfördes nämndsammanträde i Gamla stan i våras och i september i Hornstull för att underlätta närvaro för invånare i andra delar av stadsdelsområdet. Digitalt formulär för att lämna medborgarförslag och den utvecklade hanteringen av medborgarförslag har börjat användas i och med nyinkomna medborgarförslag under perioden. Ungdomsrådet har träffats fyra gånger under 2023 och unga från flera olika grundskolor inom stadsdelsområdet har varit med och berättat om behov och önskemål gällande bland annat fritidsaktiviteter och fältverksamhet. Bland annat har deltagarna bidragit med idéer/förslag till ungdomskvällar i Tanto under sommaren inom temat trygghet/säkerhet. Förvaltningen genomför även regelbundet medborgardialoger med invånare, civilsamhälle och det lokala näringslivet och har därmed ökat förutsättningarna för stärkt lokaldemokrati. Under året har digitala och fysiska medborgardialoger genomförts som gäller kommande upprustning av lekplatsen i Tantolunden och kommande upprustning av Ansgarieparken. Det för stadsdelsförvaltningarna gemensamma nätverket för mänskliga rättigheter har genomfört regelbundna träffar och tydliggjort syftet. Dialog har förts med stadsledningskontorets strategier inom området hur nätverket kan nyttjas i centralt framtagande av analysstöd.

Arbete utifrån direktiven för samtliga nämnder

Hur nämnden arbetar utifrån direktiven beskrivs under relevanta mål för verksamhetsområdet.

Långsiktigt hållbar ekonomi

Arbetet beskrivs främst under mål 3.1 och 3.5.

Klimatpolitik

Arbetet beskrivs främst under mål 2.1, 2.2, 2.3 och 2.4.

Innovation, digitalisering och upphandling

Arbetet beskrivs främst under mål 3.5.

Staden som arbetsgivare

Arbetet beskrivs främst under mål 3.4.

Samverkan för en trygg och säker stad

Arbetet beskrivs främst under mål 3.5 och 3.6.

Samverkan för trygga barn och ungdomar med rättvisa livsvillkor

Arbetet beskrivs främst under mål 1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 3.2 och 3.3.

Ett Stockholm med hållbar tillväxt

Arbetet beskrivs främst under mål 2.3, 3.2 och 3.6.

Stockholm som kulturellt centrum

Arbetet beskrivs främst under mål 1.5.

Samverkan för ökat bostadsbyggande och en hållbar stadsutveckling

Arbetet beskrivs främst under mål 3.1 och 3.6.

En hållbar och demokratisk stad

Arbetet beskrivs främst under mål 3.7.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att fyra av fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts helt och ett har uppfyllts delvis. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att KF-aktiviteten har genomförts och att underliggande nämndmål har uppfyllts helt.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Förebyggande arbete för att ge barn och ungdomar möjlighet till en trygg uppväxt med jämlika villkor

I förskolans uppdrag ingår att ge omsorg och trygghet och forskning visar att tidig pedagogisk verksamhet har positiv påverkan på barns utveckling, lärande och välbefinnande långt upp i skolåldern. Att så många barn som möjligt tar del av förskolans verksamhet är viktigt eftersom det ökar möjligheterna till tidigt och förebyggande stöd men också för att rusta barn inför skolan, öva dem i svenska och ge dem bättre förutsättningar att klara skolans kunskapskrav. Inom Södermalms stadsdelsområde är andelen barn inskrivna i förskola högt, 96 procent. Utifrån ändringar i skollagen som syftar till att fler barn ska gå i förskola och få möjlighet till bättre språkutveckling i svenska har förvaltningen identifierat åtta familjer där barnen kan ha ett behov av språkutveckling. Dessa familjer har fått erbjudande om allmän förskola. Av dessa familjer har en tackat ja till erbjudandet och tre familjer har tackat nej. Alla familjer med barn som är folkbokförda på Södermalm har fått ett utskick om Södermalms kommunala förskolor. I december var det 88 barn i stadsdelsområdet som inte var inskrivna i förskolan. Exempel på anledning till att barn inte är inskrivna på förskolan är att familjen är tillfälligt utomlands men är fortsatt folkbokförda på Södermalm.

Forskning visar samstämmigt att en förskola av hög kvalitet är utjämnande och ger jämlika villkor. En förskola som skapar goda lärande- och utvecklingsmöjligheter kan bidra till att

förbättra barnens psykiska hälsa på kort och lång sikt. Bland det viktigaste i barns liv och även avgörande för en intellektuell, känslomässig och social utveckling är att få utveckla sitt språk. Med hjälp av språket lär sig barn att förstå sig själva, sin omgivning och att sortera upplevelser. Att kunna uttrycka sig i tal och skrift är en förutsättning för att aktivt kunna delta i samhället och en demokratifråga. Förskolorna har arbetat medvetet med barnens generella språkutveckling och flerspråkighet. Exempelvis har detta skett genom daglig högläsning och samtal om litteratur och texter. Kompetenshöjande insatser har genomförts i form av en utbildning om barns flerspråkighet där även barns generella språkutveckling tas upp. Även det gemensamma projektuppdraget, "Hur lyssnar och möts vi i vår stad?", har kopplats till det språkutvecklande arbetet. Södermalms kommunala förskolor har genom sitt systematiska kvalitetsarbete arbetat för en likvärdig förskola med kvalitet. Förskolornas kvalitet har följts upp genom exempelvis kvalitetsuppföljningar, verksamhetsbesök och resultatet i förskoleundersökningen. Uppföljningarna har visat att de kommunala förskolorna behöver arbeta mer med att nå en likvärdighet förskolorna emellan. Ett exempel är förskoleundersökningens resultat som visar på en variation av resultatet mellan 77 procent och 100 procent när det gäller om vårdnadshavarna upplever att barnen utvecklar sitt språk.

Förskolans stödenhet och utvecklingsenhet har fortsatt det förebyggande och hälsofrämjande arbetet inom förskolan genom exempelvis barnhälsomöten, handledning, riktade insatser kring språkstörning, språkutveckling, pedagogens förhållningssätt samt samverkan med vårdnadshavare.

Ett nätverk för barns rättigheter ingår som en del i det årshjul förskoleavdelningen tagit fram utifrån riktlinjerna för "Säker förskola". Nätverket har deltagare både från förskolan och socialtjänsten och har spridit kunskap i förskoleorganisationen om barns rättigheter och hälsa och om hälsofrämjande och förebyggande arbete utifrån ett barnhälsoperspektiv. Exempel på teman som nätverket har tagit upp är barn med skyddade personuppgifter, orosanmälan och misstanke om att barn far illa. Dessa tillfällen har bidragit till en ökad samverkan mellan förskolan och socialtjänsten och samverkan och samarbetet behöver fortsätta stärkas. Under hösten har Stockholms stads Barnombudsman medverkat på en nätverksträff och informerat om FN:s barnkonvention och pågående barnrättsarbete i staden.

Under perioden har 14 grupper för barn i åldern 3-7 år inom föräldrastödsprogrammet Alla Barn i Centrum (ABC) genomförts. För barn i åldern 0-2 år har det under perioden genomförts 10 grupper inom ABC och dessa har öppna förskolan ansvarat för. Alla föräldrar som önskat plats på utbildningarna har fått en plats och under 2024 planeras nya grupper starta.

Likabehandlingsarbetet i förskolan är ett ständigt pågående arbete för att förskolan ska vara fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Verksamheterna har planer med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling som återspeglar arbetet med att främja likabehandling. För att stärka kompetensen kring ett normmedvetet förhållningssätt, aktiva åtgärder och en förskola för alla bjöds nyckelpersoner från förskolan och socialtjänsten in till en föreläsning med Jämställt. Fokus var bland annat diskrimineringsgrunderna.

För att förebygga våld har förskolan fortsatt att utveckla det våldsförebyggande arbetet. Våld i förskolan kan till exempel handla om att leka våldss lekar eller att de yngre barnen som ännu ej

fått ett verbalt språk blir knuffade eller råkar ut för bitningar. För att förhindra sådana situationer arbetar pedagogerna förebyggande. Ett exempel är att pedagogerna uppmärksammar lek med våldsinslag och att den närvarande och aktiva pedagogen har erbjudit barnen annan lek.

Förvaltningen har fortsatt att fokusera på förebyggande åtgärder för att tidigt nå och ge insatser till barn, ungdomar och deras föräldrar. Samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och vårdnadshavare har fortsatt att stärkas för att tidigt upptäcka barn och ungdomar som riskerar någon form av social utsatthet, kriminalitet eller missbruk av alkohol eller narkotika. Samarbetet syftar även till ett tätare samarbete i redan pågående ärenden. Under hösten genomfördes samverkansdagar med förskola, grundskola och socialtjänst med fokus på socialtjänstens utredningar, insatser och att lyfta fram goda exempel där samarbetet har medfört skillnad för de enskilda barnen och vårdnadshavarna.

Förvaltningen har tillsammans med övriga stadsdelsförvaltningar och med socialförvaltningen som samordnande funktion påbörjat arbetet med omställning från specialiserad till mer förebyggande socialtjänst och tidigt stöd samt fortsatt att utöka föräldrastödsprogram, föräldrarådgivning och stöd till anhöriga. Preventionsgruppen har skapat ett förebyggande team bestående av en behandlare, socialsekreterare och anhörigkonsulent vars uppdrag bland annat är att stärka upp och utveckla de föräldrastödsinsatser som finns, arbeta tydligare med anhöriga och utöka antalet BRA-samtal (Barns rätt som anhöriga). Under året har förebyggande teamets resurser utökats och kunnat erbjuda förebyggande insatser till unga och föräldrar och att stötta anhöriga. Detta har lett till att väntetiden in till stöd kortats. Antalet individuella kontakter med anhöriga, föräldrar och föräldragrupper har ökat. Genom förvaltningens förstärkning på Ungdomsmottagningen har tillgängligheten ökat för målgruppen vilket har minskat kötiden för besökare. Södermalms Ungdomsmottagning har ett högt besöksstryck som delvis beror på det stora antal grund- och gymnasieskolor som är belägna inom stadsdelsområdet. Förstärkningen har också resulterat i att mottagningen kunnat ta emot flest besökare per kurator i jämförelse med stadens övriga mottagningar.

Inkluderande och attraktiva aktiviteter

Fritidsverksamheten har under året utökat samarbetet med bland annat fältverksamheten där fritidsledare tillsammans med fältassistenter besökt skolor och genomfört rastaktiviteter med olika tema. Vidare har fritidsverksamheten arbetat med att utöka verksamheten för målgruppen unga med funktionsnedsättning. Under året har Duvnäs fritidsgård haft lördagsöppet särskilt för denna målgrupp och vid dessa tillfällen har aktiviteter såsom karaoke, pyssel, bakning och sällskapsspel genomförts. Insatsen har varit uppskattad av ungdomarna och arbetet med att vidareutveckla innehållet och nå fler ungdomar för att i linje med stockholmarnas fokus tydligare möta de behov och önskemål som finns hos målgruppen fortsätter under 2024. I samarbete med Norrmalms stadsdelsförvaltning arrangerade fritidsverksamheten under sommaren Lördagshänget för målgruppen ungdomar med funktionsnedsättning. Aktiviteter som erbjöds vid dessa tillfällen var bland annat karaoke, kubb och grillning. Vid ett av tillfällena åkte verksamheten till Funkisfestivalen i Skarpnäck. Verksamheten har också varit med och tillsammans med andra förvaltningar arrangerat och deltagit i Sommar på Björnö. Fritidsverksamheten har under hösten genomfört HBTQ-certifiering för att öka sin kunskap kring målgruppen och utveckla bemötande och insatser för

att attrahera fler ungdomar till verksamheten.

Ungdomsrådet har träffats fyra gånger under 2023 där unga från flera olika högstadieskolor inom stadsdelsområdet varit med och berättat om behov och önskemål gällande bland annat fritidsaktiviteter och fältverksamhet. Under året har förvaltningens preventionssamordnare kontinuerligt kontaktat alla kommunala grundskolor och friskolor för att undersöka om det är fler som vill delta i Ungdomsrådets arbete. Det är i stort sett samma skolor som har deltagit som under 2022 men en ny friskola har deltagit vid ett mötestillfälle. Frågor som Ungdomsrådets medlemmar vill fokusera på är trygghet och säkerhet samt psykisk ohälsa. Under året har fokus varit trygghet och aktiviteter har genomförts kopplat till detta. Under 2024 kommer fokus vara psykisk ohälsa.

Södermalms parklekar har sett över sina öppettider vilket resulterade i att Högalids parklek utökade med lördagsöppet från den 22 april och fram till midsommar och därefter från slutet av augusti till månadsskiftet september/oktober. Stora Blecktornsparken har haft öppet längre en dag i veckan och Drakenbergsparken har haft sommaröppet. Öppettiderna har utökats under den period där parklekarna har flest besökare. Under året har parklekarna genomfört många olika aktiviteter i form av exempelvis parklekens dagkollo för barn, midsommarfirande, cirkusskola, familjefest, kulturaktiviteter och trolleriföreställning.

När det gäller ansökningar till sommarkoloniverksamhet inkom 1369 stycken. Av dessa tilldelades 1010 barn en plats, vilka deltog på årets sommarkollo. I jämförelse med föregående år är det fler deltagare då det 2022 var 977 barn som deltog. Förvaltningen har en hög andel deltagande barn, 15 procent av stadens sommarkolloplatser nyttjas av barn boende på Södermalm.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

- Arbetet med nätverket för barns rättigheter och hälsa.
- Det förebyggande arbetet för att tidigt nå barn och ungdomar som riskerar att utveckla psykosociala problem samt deras föräldrar.

Mål 5 - Jämställdhet

- Arbetet med att säkerställa att de fritidsverksamheter och parklekar som finns även möter flickors behov och preferenser.

Mål 10 - Minskad ojämlikhet

- Likabehandlingsarbetet inom förskolorna.
- Arbetet med att utveckla fritidsverksamheten för ungdomar med funktionsnedsättning.
- Parklekarna är en plats öppen för alla och där familjer från stadsdelsområdet och från andra stadsdelsområden möts.
- Sommarkollo där barn från hela staden träffas oberoende av stadsdelsområde och deltar på lika villkor och utbyter erfarenheter.

Jämställdhetsanalys

I enlighet med mål i stadens strategi för fritids- och ungdomsgårdar ska förvaltningen genom fritidsverksamheten bidra till jämlika och jämställda uppväxtvillkor. Fritidsverksamheten arbetar med särskilt fokus att nå fler flickor och unga med funktionsnedsättning då detta är målgrupper som är underrepresenterade i verksamheten. Förvaltningen samverkar med föreningsliv och externa fritidsverksamheter med syfte att nå fler unga och kunna erbjuda ett fritidsutbud som är attraktivt för alla. De ungas delaktighet i utformning av fritidens innehåll är särskilt viktig för att möta flickors och pojkars önskemål om en meningsfull och aktiv fritid.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: 1.1.1 Alla barn och ungdomar på Södermalm ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Utveckla öppenvårdsinsatserna till mer förebyggande och tidigt stöd, exempelvis genom utökat föräldrastödsprogram och ökad tillgänglighet till ungdomsmottagningen.
- Tillgängliggöra och nå fler ungdomar med olika funktionsnedsättningar, HBTQI+-ungdomar och nyanlända ungdomar och erbjuda aktiviteter med fokus på rörelse och hälsa i enlighet med stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Aktiviteterna ska planeras utifrån ungdomarnas önskemål.
- Stärka intern och extern samverkan mellan fritidsverksamheter, skola, förskola, socialtjänst och polis. Med fokus på det förebyggande arbetet för att nå barn, ungdomar och familjer i riskzon.
- Fritidsverksamheterna arbetar aktivt med att förebygga ohälsa hos barn och ungdomar.
- Fortsätta utveckla arbetssätt för fysisk aktivitet utomhus i parklekarna.
- Utveckla parklekarnas pedagogiska och kulturella innehåll samt utöka öppethållande.
- Genomföra ABC-föräldrastödsprogram.
- Ökad samverkan internt och externt med fokus på våldsprevention och övrigt preventivt arbete bidrar till barns rätt till en trygg uppväxt.

Förväntat resultat

- Barn och ungdomar med stödbehov uppmärksammas tidigt.
- Samverkan vidareutvecklas mellan fritidsverksamheter, skola, förskola, socialtjänst och Polisen.
- Barnen i parklekarna är med om organiserade fysiska aktiviteter.
- Parkleken är en mötesplats med planerade och organiserade pedagogiska aktiviteter för barn

och unga.

- Aktiviteterna i parklekarna och på fritidsgårdar har ett utökat kulturellt innehåll.
- ABC-föräldrastödsutbildning erbjuds till alla vårdnadshavare som söker.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat och indikatorn uppnås och att aktiviteterna har genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel utredningar av barn och unga i vilka skola/förskola vidtalas	60 %	56 %	64 %	46 %	50 %		VB 2023
Analys Utfallet visar att skola/förskola vidtalas i högre utsträckning för flickor än pojkar. Det kan till viss del bero på att flickor i högre grad väljer att berätta om missförhållanden, exempelvis för en lärare eller skolkurator, vilket medför att verksamheten i högre grad har referenssamtal med skolpersonal för flickor även om grunden inte är skolproblematik.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska utse kontaktpersoner för grundskolan inom sociala avdelningen för att utveckla och fördjupa samverkan.	2023-01-01	2023-12-31	
 I samarbete med bland annat ungdomsrådet ska förvaltningen se över behov och utbud i stadsdelsområdet för att möta upp ungdomars önskemål gällande fritids- och ungdomsgårdar. Genomlysningen ska beakta kvalitet i fritids- och ungdomsgårdar som baseras på forskning och erfarenhet.	2023-01-01	2023-12-31	
 Se över möjligheten till utökat öppethållande på helgerna i parklekarna.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att fyra av fyra KF-indikatorer uppnås helt samt att KF-aktiviteterna har genomförts. Underliggande nämndmål har uppfyllts helt.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Information om förskolans verksamhet

En plan har tagits fram för hur de kommunala förskolorna ska informera om sin verksamhet. Representanter från förskolan har besökt öppna förskolorna och berättat om förskolans verksamhet. Förvaltningen kommer att starta upp ett samarbete med BVC. Informationsinsatser har även genomförts på parklekarna och under förskolans dag. Det går

ännu inte att se vilka effekterna är av dessa informationsinsatser men flera vårdnadshavare har hört av sig till förvaltningen eftersom de vet om att det finns lediga platser. De aktiviteter och informationsinsatser som genomförts kommer att utvärderas.

Förvaltningens köhandläggare har genomfört ett informationstillfälle för ledningspersoner i förskolan om ett verktyg i barn- och elevregistret (BER). Verktøget synliggör på ett enkelt sätt vilka familjer som står i kö till förskolan. Detta möjliggör att förskolan kan ta kontakt med de vårdnadshavare som ställt sina barn i kö till förskolan och ge fördjupad information om förskolans verksamhet. Ansvariga för detta är rektorer och biträdande rektorer. Förvaltningen följer kontinuerligt upp antalet inskrivna barn och antalet lediga platser vid förskolornas ekonomiuppföljningar.

På start.stockholm finns förskolornas resultat från förskoleundersökningen publicerade. Förvaltningens uppfattning är att vårdnadshavarnas val av förskola bland annat styrs av resultatet i förskoleundersökningen. De förskolor som har ett lägre resultat i förskoleundersökningen har följts upp och de arbetar för att höja kvaliteten genom det egna systematiska kvalitetsarbetet.

Förskolorna har kontinuerliga föräldravisningar och under året har ett arbete pågått för att höja och likställa kvaliteten på dessa. Detta i syfte att föräldrarnas upplevelse av visningen ska vara positiv och att de ställer sig i kö till förskolan.

Hållbar utveckling

Södermalms kommunala förskolor arbetar under läsåret 2023/2024 med projektuppdraget om hållbar framtid, "Hur lyssnar och möts vi i vår stad?". Fokus är barns delaktighet och demokratiuppdraget i förskolan - hur gör och lär vi demokrati. Det gemensamma projektuppdraget har bidragit till att skapa kvalitet och likvärdighet på de kommunala förskolorna. Med stockholmarnas fokus kommer det här läsårets projekt att involvera och göra såväl barn som familjer delaktiga. Detta sker genom den pedagogiska dokumentationen där ett fokus är barns delaktighet och demokratiuppdraget. Det sker även via de uppföljningar som genomförs där såväl barn som föräldrar bjudits in att vara delaktiga.

Satsningen på odling på förskolegårdarna har fortgått. I samarbete med stadsmiljöavdelningen har förskolan fått tillgång till stadsodlingslådor och dessa har levererats till förskolor som bytt ut slitna pallkragar och till de enstaka förskolor som inte har haft någon odling. Under året har 35 stadsodlingslådor levererats till förskolorna. De förskolor som inte har möjlighet att använda stadsodlingslådor eller pallkragar har utifrån sina förutsättningar odlat på sina gårdar, exempelvis i krukor.

Arbetet med att öka barnens fysiska aktivitet på förskolorna på olika sätt genom bland annat planerade pulshöjande aktiviteter utomhus har prioriterats.

Trygg övergång förskola skola

Utvecklingsarbetet utifrån utbildningsförvaltningens Riktlinjer för övergångar mellan förskola, förskoleklass, skola och fritidshem i Stockholms stad, som reviderades 2022, fortgår. Riktlinjerna ska bidra till att skapa goda förutsättningar för trygghet och pedagogisk kontinuitet för de blivande skolbarnen. Förskolan har tagit fram en lokal handlingsplan för övergång förskola till förskoleklass med en tillhörande årsplan. Här ingår de kommunala

verksamheterna medan de fristående kan välja att delta eller ha egna rutiner för övergången. Den lokala handlingsplanen utgår från stadens riktlinjer för övergång mellan förskola, förskoleklass skola och fritidshem.

Ett erfarenhetsutbyte mellan förskollärare, barnskötare och lärare i grundskolan har påbörjats och fokus är förskolans och skolans språkarbete. Det har skett i form av digitala möten där skolan i april berättade om sitt arbete kring Skolverkets material "Hitta Språket". Under augusti bjöd förskolan in skolan och berättade om hur förskolan praktiserar undervisning med fokus på språklig medvetenhet och främjande av barns språkutveckling. Förskolan visade då konkreta exempel kring hur barnen på förskolan var involverade i processer av läs- och skrivkunskaper för att så småningom erövra läs- och skriftspråket. Detta är ett led att ge information om hur de olika verksamheterna arbetar med språkutveckling men också för att öka samverkan och stärka samarbetet för att säkerställa trygga övergångar. Samarbetet mellan förskola och skola behöver fortsatt utvecklas och stärkas för att säkerställa planerade och strukturerade övergångar. En utmaning är att barnen går till flera olika skolor och att rutiner för överlämning och övergångar då kan se olika ut.

Språkutveckling

Språket har stor betydelse för barns utveckling och lärande. Förskolorna skapar lärmiljöer där barn uppmuntras att använda språket på många olika sätt, språk och kommunikation kan ske på andra sätt än verbalt. Barnen är även i interaktion med pedagogerna för att träna de språkliga förmågorna i olika former, exempelvis vid samlingen men även i enskilda samtal. I det språkutvecklande arbetet används medvetna digitala pedagogiska arbetssätt och digitala verktyg där barnen får vara producenter. Exempelvis används applikationen Book creator som är ett verktyg där barnen har möjlighet att skapa sina egna böcker. Analog litteratur har fått ta stor plats på förskolorna. Som ett tillägg använder pedagogerna appen *Polyglutt* som ger enkel tillgång till litteratur i olika genrer och på olika språk. Med hjälp av appen kan pedagogerna projicera boken så att många barn kan se bilderna samtidigt. Barnens ges tillgång till bokens bilder i förhållande till fortsatt utforskande, lek, repetition, reflektion och skapande.

Förskolorna samverkar med biblioteken och medverkar därmed till alla barns lika tillgång till litteratur. Högläsning är en daglig aktivitet på förskolorna då det är en viktig del av läsutvecklingen. Barnen ges många möjligheter att samtala kring och arbeta vidare utifrån böcker och texter. Barnen får också möta bokstäver, texter, tecken och symboler av olika slag på ett lekfullt och lustfyllt sätt.

För medarbetare som arbetar med barn i behov av särskilt stöd har en logoped tillsammans med en förskollärare från Bamse språkförskola genomfört föreläsning och workshop kring barns språkutveckling. Deltagarna har varit mycket nöjda med föreläsningen och workshopen och det har haft positiv effekt för barnens språkutveckling. Detta visar sig genom att förskolornas pedagogiska miljöer samt tillgången till olika språkutvecklande material utvecklats utifrån att pedagogernas medvetenhet om barns språkutveckling och språkutvecklande arbetssätt ökat.

Pedagoger som är kursledare i barns flerspråkighet, där även barns generella språkutveckling tas upp, har under året utbildat sju grupper med cirka 30 medarbetare per grupp. Målsättningen är att inom ett par år ska alla pedagoger ha genomgått utbildningen. En effekt

av utbildningen är att pedagogerna fått en ökad medvetenhet kring flerspråkighet och att pedagogerna arbetar mer medvetet med språkutveckling, flerspråkighet och nationella minoriteter. Den planerade undervisningen på förskolorna innehåller medvetna språkstimulerande aktiviteter. Utbildningen har även givit ökad kunskap om nationella minoriteter. Resultatet av utbildningen behöver fortsatt följas upp med de medarbetare som gått utbildningen.

De kommunala förskolornas biträdande rektorer har sett över vilka medarbetare de har i organisationen som behöver stöd i svenska språket. Skolverket erbjuder via Hermods en satsning på flerspråkig personal i förskolan som behöver stärka sitt svenska språk. Det är en statlig satsning finansierad via statliga medel som är kostnadsfri för deltagare. Under oktober 2023 har 13 medarbetare från förskolan påbörjat denna utbildning. Förskoleavdelningen kommer att ha en dialog med Hermods om att starta ytterligare en kurs under 2024. När den första utbildningen är slutförd i juni 2024 kommer insatsen att utvärderas.

Delaktighet och inflytande

De kommunala förskolorna arbetar utifrån barnkonventionen och utgångspunkten är att barn har rätt till delaktighet och inflytande. De intressen som är barnens fokus och som de på olika sätt ger uttryck för ligger till grund för utformningen av miljön och utbildningen. Den av förskolorna gemensamt framtagna visionen, "Framtiden är barnens och vi utvecklar den tillsammans" samt det nya projektuppdraget "Hur lyssnar och möts vi i vår stad? är en del av förskolornas arbete med barns delaktighet och inflytande. Det finns ett behov av att vidareutveckla den pedagogiska dokumentationen så att den används i dialog med barnen för att synliggöra deras delaktighet och inflytande.

Öppna förskolan

Öppna förskolan är populär och besöks av många familjer. Det ska vara en plats för familjer att mötas och där barnen ska få vara i spännande lärmiljöer tillsammans med andra. Därför har de öppna förskolorna påbörjat arbetet med sina miljöer för att på ett bättre sätt möjliggöra lärtillfällen inom exempelvis skapande. En förväntad effekt av utvecklingsarbetet är att familjerna upplever det som ännu en rolig mötesplats i ett lärande sammanhang. Förvaltningen ger föreningsbidrag till två öppna förskolor i stadsdelsområdet. Under våren 2024 kommer förskoleavdelningen genomföra en uppföljning av dessa.

Nationella minoriteter

Arbetet har fortgått gällande förvaltningens och förskolenämndens uppdrag att utveckla formerna för förskola med samiska och meänkieli. I mars öppnades möjligheten upp för att ansöka om plats till förskolan Norrskenet. Förskolan Norrskenet ligger integrerat i förskolan Orions lokaler på Maria Bangatan som har nära till flera kommunikationer vilket underlättar för familjer från hela staden att kunna ta sig till förskolan. Förskolans lokaler är iordningsställda och rekrytering har skett av en barnskötare som har kunskaper inom två av de samiska språken samt av en förskollärare med kunskaper inom meänkieli. Förskolan invigdes under september månad.

Tillsammans med förskoleförvaltningen har marknadsföring av verksamheten skett genom bland annat utskick i form av ett anslag till alla stadsdelsförvaltningars förskolor, parklekar och öppna förskolor. En plan för marknadsföring och kommunikation för 2024 kommer tas

fram. Förskolan Norrskenet har även vid flera tillfällen under november och december haft öppen verksamhet där familjer har bjudits in till dans, skapande, sångstunder och högläsning. Genomförandet av verksamheten sker i nära samverkan med samråden och de familjer som kommer vara anknutna till förskolan.

Medarbetare från förskolorna, öppna förskolorna och parklekarna har haft möjligheten att ta del av en föreläsning med forskare Lena Huss där fokus var språkutveckling och nationella minoriteter.

Ett samarbete mellan Skansen och Södermalms kommunala förskolor med fokus på den samiska kulturen kommer startas upp under våren 2024. Pedagogerna kommer att kompetensutvecklas och förskolornas 5-åringar kommer erbjudas besök på Skansen.

Systematiskt kvalitetsarbete

En del i det systematiska kvalitetsarbetet är de fyra kvalitetsuppföljningar som årligen genomförs. Kvalitetsuppföljningarna är en kvalitativ uppföljning av verksamheten med fokus på hur undervisningen har riktats mot de uppsatta målen och hur det målstyrda arbetet kan fördjupas. Vid kvalitetsuppföljningarna deltar en förskollärare per förskoleenhet, samtliga rektorer, biträdande rektorer, utvecklingsenhetens och stödenhetens chefer och medarbetare samt skolchef. Kvalitetsuppföljningarna har bidragit till att undervisningen riktas tydligare mot de uppsatta målen och att en progression av lärandet blir tydligare.

En gång i månaden träffas avdelningschef, rektorer, enhetschef för stödenheten och enhetschef för utvecklingsenheten kring förskolornas systematiska kvalitetsarbete. Fokus på dessa möten är att planera för och följa upp likvärdig förskola med kvalitet.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

- Förskolornas arbete med projektuppdraget "Hållbar framtid – social hållbarhet – för en mer hållbar framtid" Hur lyssnar och möts vi i vår stad?".
- Förskolornas arbete med stadsodling.

Mål 4 - God utbildning för alla

- Förskolorna arbetar utifrån att alla barn ska delta i undervisningen utifrån sina förutsättningar och behov.
- Förskolornas arbete med trygga övergångar från förskola till skola.

Mål 5 - Jämställdhet

- Förskolorna arbetar med att erbjuda barnen ett stort urval av material, lekar, aktiviteter och valmöjligheter så alla barn kan bredda sina lekmönster och välja olika typer av aktiviteter.
- Förskolorna arbetar med att pedagogerna tänker på hur språket används eftersom det kan ge uttryck för olika normer som finns i samhället.

Mål 10 - Minskad ojämlikhet

- Förskolornas arbete med den gemensamt framtagna visionen, vilken är ett led i att nå en likvärdig förskola.
- Arbetet med att alla barngrupper ska ha förskollärare som ansvarar för och leder undervisningen.

Jämställdhetsanalys

Förskolorna har under året organiserat utbildningen och undervisningen så att barnen möts, leker och lär tillsammans med varandra oberoende av könstillhörighet.

En del i jämställdhetsarbetet är att verksamheterna uppmärksammar normer som kan begränsa barnen. Det innebär att verksamheterna regelbundet ser över material, bilder och böcker ur ett normmedvetet perspektiv.

Förskolorna har väletablerade arbetssätt som utgår från ett medvetet genus- och normkritiskt perspektiv som förmodligen bidragit till att det inte är någon större skillnad i resultatet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	38,7 %	2,5 %	36,2 %	38,6 %	34 %	33 %	VB 2023
Analys							
Det är få män som jobbar i förskolan och så ser det ut i hela landet. Det är ett fåtal män som utbildar sig till förskollärare.							
  Antal barn per grupp	14,4 barn/avd.			14,3 barn/avd.	15	15	VB 2023
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,84 st			4,88 st	4,9 st	4,9 st	VB 2023
  Förskollärartäthet	14,4 st			Ny indikator 2023	15,5 st	15,5 st	VB 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra elevhälsans organisation för förskola, grundskola och gymnasieskola, samt utreda möjligheten att införa nyckeltal för elevhälsan	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna införa lekvrdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga yttorlekar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.2.1. Barnen lär och utvecklas i förskolan

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Förskolorna vidareutvecklar arbetet tillsammans med barnen kring hållbar utveckling.
- Den av förskolorna framtagna visionen "Framtiden är barnens och vi utvecklar den tillsammans" ska vara en utgångspunkt i förskolornas planering av verksamheten och dess mål.
- Den pedagogiska dokumentationen ska vara relevant och ha ett tydligt syfte som utgår från läroplanens mål
- Den pedagogiska dokumentationen sker med kontinuitet i lärloggarna och synliggör barnens och barngruppens utveckling och lärande
- Barns generella språkutveckling, flerspråkighet och minoritetsspråk utvecklas genom kompetensutvecklingsinsatser för medarbetare
- Kommunikationen och information om barnens utveckling och lärande utvecklas för att nå en högre delaktighet hos vårdnadshavarna
- De pedagogiska lärmiljöerna utvecklas så att de blir en tydlig del av undervisningen.
- Erbjuder en förskola där barnen är trygga och där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.
- Säkerställa att det vid övergång förskola skola finns en dokumentation från förskolan som beskriver barnens utveckling och lärande med fokus på barns språkutveckling.
- Förskolorna arbetar utifrån "Riktlinjer säker förskola"
- Öppna förskolan vidareutvecklar det pedagogiska arbetet och de pedagogiska lärmiljöerna.

Förväntat resultat

- Visionen genomsyrar det dagliga arbetet i de kommunala förskolorna och skapar en gemensam grund i förskolornas planering av verksamheten och dess mål.
- Barnen har jämlika villkor i förskolan för att vara förberedda för fortsatt utbildning.
- Arbetslagen använder pedagogisk dokumentation för att synliggöra, fördjupa, utvärdera, analysera och utveckla undervisningen.
- Förskolans undervisning stimulerar i högre grad till barnens språkutveckling.
- Övergången till förskoleklass är planerad och strukturerad där ansvarsfördelning mellan förskola, skola och vårdnadshavare är tydlig.
- Kvaliteten i förskolan höjs genom verksamhetsnära uppföljningar såsom organiserad reflektion, resultatdialoger, verksamhetsbesök och kvalitetsuppföljningar.
- Kunskapen i verksamheten om det språkutvecklande arbetssättet har höjts.
- De pedagogiska lärmiljöerna är tillgängliga, estetiska, tydliga och erbjuder en variation av material.
- Förskolegårdarna används som en del av det pedagogiska rummet.
- Alla barngrupper ska ha legitimerad förskollärare som ansvarar för och leder undervisningen.
- Utbildningen bidrar till att flickor och pojkar har lika möjligheter.

- Dokumentation i Lärloggarna synliggör barnens utveckling och lärande.
- Familjevisningar för nya vårdnadshavare ska vara organiserad och planerad vilket ger hög kvalitet.
- Vårdnadshavarna ska vara nöjda med introduktionen i förskolan.
- Den kommunala förskolan ska vara ett attraktivt val.
- Vårdnadshavarna är mer nöjda med barnets utveckling och lärande och delaktighet och inflytande.
- Öppna förskolans pedagogiska arbete och de pedagogiska lärmiljöerna vidareutvecklas.
- Öppna förskolans pedagoger ska ha god kännedom om förskolan och förskolans uppdrag och ge vårdnadshavare som besöker öppna förskolan information om vikten av deltagande i förskolan.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås, att fem av sex indikatorer uppnås helt och en uppnås delvis samt att aktiviteterna har genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel nöjda vårdnadshavare avseende utveckling och lärande	85 %	84 %	86 %	82 %	84 %		2023
 ♀ Andel vårdnadshavare som har fått information om förskolans mål och arbetssätt	88 %	88 %	89 %	86 %	86 %		2023
 ♀ Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig tryggt på förskolan	92 %	90 %	94 %	92 %	92 %		2023
 ♀ Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sitt språk	89 %	88 %	90 %	90 %	90 %		2023
Analys							
Resultatet för indikatorn är något lägre än föregående år. Södermalm har ett fortsatt högt resultat och når ett högre resultat i jämförelse med staden (85 procent). Förvaltningens förskolor har pågående kompetensutvecklingsinsatser inom området språkutveckling, flerspråkighet och minoritetsspråk.							
 Personalens självvärdering av "barns språkliga och kommunikativa utveckling"	3,9			4	3,7		2023
 Personalens självvärdering av pedagogisk miljö och material	3,8			4	3,6		2023

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Medarbetare som saknar pedagogisk grundutbildning erbjuds barnskötarutbildning.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Odling sker i förskolans utemiljö.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Se över möjligheten att utöka antalet utegrupper.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Stödmaterialet för medvetna digitala pedagogiska arbetssätt implementeras.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Södermalms kommunala förskolor marknadsför sin verksamhet.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Utbildning i barns flerspråkighet genomförs.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundas på att tre av tolv KF-indikatorer uppnås helt, åtta uppnås delvis och en uppnås inte samt att KF-aktiviteterna har genomförts. Ett av tre underliggande nämndmål har uppfyllts helt och två delvis.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Alla barn och unga ska ha lika goda uppväxtvillkor

Informationsinsatser till verksamheterna har fortsatt för att utifrån barnkonventionen beakta barnperspektivet i ärenden där beslut kan komma att påverka barn och unga. Förvaltningens SIP-samordnare har bland annat arbetat för att höja kunskapsnivån om SIP (samordnad individuell plan), öka kvaliteten och skapa bättre förutsättningar för barns rätt till information och delaktighet vid planering av insatser, bland annat har en grundutbildning i SIP genomförts i samarbete med Kungsholmens och Norra innerstadens stadsdelsförvaltningar. Under 2024 kommer fokusområdena att vara barns delaktighet i SIP och att erbjuda barn som placeras i familjehem en samordnad individuell plan.

Under året har förvaltningen infört det digitala verktyget Viewpoint som ger barn och ungdomar möjlighet att via dator eller mobiltelefon svara på frågor inför möten med socialsekreterare. Syftet är att i linje med stockholmarnas fokus öka barnets delaktighet i kontakten med socialtjänsten. Arbetet med att informationsklassa systemet och att vidta eventuella åtgärder för integritetsskydd har genomförts av förvaltningens informationssäkerhetssamordnare och dataskyddsombud.

Förvaltningens skolsamordnare har fortsatt att fokusera på placerade barn och ungdomars skolgång och resultat. Genom att samordnaren medverkat i alla nya placeringar har en fungerande skolplanering kunnat upprättas. Under året har en delutvärdering av skolsamordnarinsatsen genomförts med fokus på den interna samverkan. Resultatet visar bland annat att socialsekreterarna upplever att de fått ökad kunskap om skolans roll vid

placering/skolbyte och dialogen mellan skolsamordnare och socialsekreterare har fungerat bra. Utvecklingsområden som identifierades är bland annat att ta fram ett skriftligt material och skapa en rutin för uppstart och vid hemflytt. För att bättre kunna tillgodose behovet av att utreda jour- och behandlingsfamiljer har familjevården förstärkts med en tjänst och utvecklingsarbete har påbörjats. Förvaltningen är tillsammans med andra stadsdelsförvaltningar fortsatt delaktig i utveckling av rekrytering av nya jour- och familjehem inom socialförvaltningens Resursteam.

Förvaltningen har fortsatt att utveckla stöd till barn med föräldrar med beroende och/eller psykisk ohälsa. Exempelvis har en två dagars internutbildning arrangerats för behandlare från olika verksamheter på sociala avdelningen för att kunna erbjuda fler barn BRA-samtal.

Inflödet av orosanmälningar gällande barn och ungdom är fortsatt hög. Förvaltningen följer utvecklingen noga utifrån belastning för medarbetare och eventuella arbetsmiljörisker som kan uppstå liksom kostnadsutvecklingen. Ett högt antal orosanmälningar kan betyda att barn har det svårare men det behöver inte vara så utan kan spegla anmälningsbenägenheten i samhället och ökad samverkan med exempelvis skola och polis. En förklaring kan också vara att medvetenhet och fokus på barns rättigheter och på barnperspektiv har ökat. En fördjupad analys av utvecklingen kommer att genomföras längre fram.

Samverkan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamhet och Polisen

Förvaltningen har fortsatt att rikta det uppsökande arbetet mot ungdomar genom att följa utvecklingen i olika områden och på platser inom stadsdelsområdet. Lägesbilden i lokala samverkansöverenskommelsen med Polisen ligger till grund för det uppsökande och förebyggande arbetet. Förvaltningens socialsekreterare placerad hos lokalpolisen bidrar till en löpande nulägesbild som gör att förvaltningen kan rikta insatser i det uppsökande och förebyggande arbetet med fokus på barn och ungdomar.

Förvaltningen har under året tillsammans med utbildningsförvaltningen upprättat ytterligare ett skolsocialt team inom stadsdelsområdet. Skolsociala teamet 2.0 riktar sig till yngre barn i mellanstadieålder som har en frånvaro mellan 80-100 procent. Under hösten har sex barn varit inskrivna i undervisningsgruppen och efter inledande och kartläggande SIP-möten som genomförts i alla sex ärenden har barnen fått riktade insatser från förvaltningens familjebehandlare. Tanken är att utredning och insatser för barnet ska samordnas genom återkommande möten. Det första skolsociala teamet, som omfattar elever i årskurserna 2-8 och med en frånvaro mellan 20-80 procent, utgår dels från insatser i skolmiljön och familjebehandling och är implementerat i ordinarie verksamhet. Region Stockholm har en konsultativ roll i arbetet, inom ramen för BUS-samverkan.

Våldsförebyggande arbetet

Förvaltningen förebygger att personer utsätts för våld i nära relationer med särskilt fokus på utsatta grupper som äldre och personer med funktionsnedsättning eller beroendeproblematik. Samverkan och samhandläggningen kring äldre med komplexa behov har fortsatt att stärkas.

Implementering av framgångsrika arbetsätt som har utvecklats inom ramen för projekt IGOR för att hitta våldsutsatta och våldsutövare och erbjuda stöd och behandling pågår för att fortsätta i ordinarie verksamhet. Arbetet ingår i det prioriterade området särskilt utsatta och

sårbara brottsoffer i samverkansöverenskommelsen tillsammans med Polisen. Arbetet genomförs tillsammans med Norra innerstaden och Kungsholmens stadsdelsförvaltningar, Polisens grupp för brott i nära relation (BIN) samt City-polisen. Förvaltningen planerar att i samverkan med socialförvaltningen sammanföra detta arbete med den så kallade Islandsmodellen i ärenden som rör barn som bevittnat eller blivit utsatta för våld, från det akuta skedet till det mer långsiktiga och motiverande arbetet. Förvaltningen samordnar arbetet mellan stadsdelarna, Polisen och socialförvaltningen och två socialsekreterare kommer från årsskiftet att ha sina arbetsplatser hos BIN.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningens utvecklingsprojekt för tydligare beställningar och ökad delaktighet hos brukarna i arbetet med genomförandeplaner har fortsatt, bland annat med fokus på fortsatt samverkan och införande av framtaget stödmaterial. Projektet är ett gemensamt arbete mellan enheten för vuxna och utförarenheten och syftet är att förbättra samverkan och arbetssätt på respektive enhet och mellan enheterna. Projektet har, i linje med stockholmarnas fokus, tydliggjort brukardelaktigheten i processen med beställningar och genomförandeplaner samt ökat samsynen mellan utförare och beställare.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med hälsofrämjande insatser för att stärka förutsättningarna för god fysisk och psykisk hälsa och en känsla av sammanhang, jämlika relationer och kunskap om rättigheter för unga och vuxna med funktionsnedsättning. Hälsosteam har erbjudit unga och vuxna med funktionsnedsättning ett ökat utbud av hälsofrämjande aktiviteter. Genom hälsosteamet har även medarbetarna ökat sin kunskap och fått utbildning i att motivera och stödja brukarna till att utöva hälsofrämjande aktiviteter. Brukarna har i linje med stockholmarnas fokus i hög grad varit delaktiga i valet av hälsofrämjande aktiviteter. Ökad självständighet hos brukarna är ett annat viktigt resultat och handlar exempelvis om att brukare fått praktik eller arbete och att många brukare har kunnat avsluta sin insats inom öppenvården. Det är också flera brukare som efter att ha tränat inom projektet sedan sökt och fått träning på FAR (Fysisk Aktivitet på Recept).

Det finns ett ökat stödbehov hos äldre med funktionsnedsättning som bor i gruppbostad då dessa personer vanligtvis bor kvar i sina bostäder under hela livet. Vid uppnådd pensionsålder upphör möjligheten till daglig verksamhet och dessa personer behöver istället erbjudas en annan form av meningsfull sysselsättning dagtid. Förvaltningen har gjort en inventering av antal personer som inte längre har rätt till daglig verksamhet och tagit fram förslag på samarbete med Tellus fritidscenter som riktar sig till äldre personer med funktionsnedsättningar. Formen för samarbete har identifierats och vissa verksamheter har redan besökt Tellus fritidscenter. Arbetet fortsätter under nästa år.

Förstärkt samverkan kring samsjukliga

Förvaltningen har fortsatt utveckla det interna arbetet kring personer med beroendeproblematik och psykisk ohälsa och kommer liksom Farsta, Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck även fortsättningsvis ha tillgång till socialförvaltningens case manager. Tillsammans med andra stadsdelar, Regionens beroendevård och psykiatrin har förvaltningen arbetat med gemensamma processkartor i syfte att förbättra arbetet med personer med samsjuklighetsproblematik. Socialförvaltningen är samordnare för det gemensamma arbetet

som syftar till en sammanhållen vård för den enskilde.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 1 - Ingen fattigdom

- Arbetet med barns rättigheter i enlighet med barnkonventionen i socialtjänstens samtliga verksamheter.

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

- Arbetet med att ge stöd så att placerade barn ska klara skolgången.
- Genom arbetet med förvaltningens skolsociala team får fler elever stöd och insatser för att öka närvaron i skolan och på så vis ökar möjligheten för fler elever att gå ut grundskolan med godkända betyg.
- Uppsökande och förebyggande arbete för att tidigt nå barn och ungdomar som riskerar att utveckla psykosociala problem.
- Arbetet med hälsofrämjande insatser riktat till unga och vuxna personer med funktionsnedsättning.

Mål 5 – Jämställdhet

- Fortsatt arbete med att analysera könsuppdelad statistik, genomföra jämställdhetsanalyser och att stärka medarbetarnas kompetens gällande jämställdhetsfrågor.

Mål 10 - Minskad ojämlikhet

- Arbetet med att förebygga att personer utsätts för våld i nära relationer med särskilt fokus på utsatta grupper som äldre och personer med funktionsnedsättning eller beroendeproblematik.
- Insatser och stöd för personer med funktionsnedsättning för att öka deras möjligheter att vara delaktiga och självständiga i sin vardag.
- Förvaltningens samverkan med rådet för funktionshinderfrågor.

Jämställdhetsanalys

Utredning och erbjudande om insatser utgår från den enskildes behov där den enskildes kön eller könsuttryck saknar betydelse för vad som erbjuds. På de områden där könsuppdelad statistik visar på att det kan finnas omotiverade skillnader i måluppfyllelse, tillgång till insatser eller nöjdhet mellan kvinnor och män, pojkar och flickor analyseras dessa i verksamheterna. Handläggare och beslutsfattare medvetandegörs och kan verka för att motverka eventuell ojämställdhet.

Vid uppmärksammande av omotiverade skillnader gällande bemötande, handläggning eller bedömningar analyseras detta och åtgärdas. Kompetensutvecklingsinsatser erbjuds för att stärka kompetensen i jämställdhetsfrågor hos chefer och medarbetare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	30,9 %	28,5 %	34 %	19,9 %	22 %	24 %	VB 2023
Analys Årsmålet nås inte och utfallet har försämrats jämfört med föregående år. Det är lite oklart vad som orsakat detta. En anledning kan vara att antalet orosanmälningar har ökat och en annan orsak kan vara att antalet inledda utredningar ökat med nio procent jämfört med 2022. När det gäller de yngre barnen kan ett samband vara att familjer med vårdnadshavare i konflikt återkommer på grund av anmälningar i högre utsträckning, samtidigt som en nedgång har noterats i antalet vårdnads- boende- och umgängesutredningar hos familjerätten. En förklaring till detta är den rådande lågkonjunkturen som medför att föräldrar inte har samma möjlighet att separera. När det gäller äldre barn återkommer ärenden som handlar om problematisk skolfrånvaro där ärendet avslutats hos enheten för barn och ungdom utifrån att annan huvudman ska gå in med insats. När andra insatser i skola eller hos regionen inte gett effekt eller inte erbjudits görs nya anmälningar till socialtjänsten. Förvaltningen följer utvecklingen noga och en fördjupad analys av utvecklingen kommer att genomföras längre fram.							
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	82 %	82 %	82 %	80 %	97 %	öka	2023
Analys Årsmålet nås delvis men utfallet har förbättrats något jämfört med föregående år. Indikatorn bygger på frågor i den stadsgemensamma brukarundersökningen och omfattar gruppboende, serviceboende och daglig verksamhet. Verksamheterna fortsätter att arbeta med bakomliggande orsaker till resultatet. Exempelvis via fokusgrupper avseende brukarundersökningens resultat där verksamheterna kommer att prata med varje enskild brukare om de områden som behöver prioriteras utifrån resultatet. Verksamheterna kommer att exemplifiera mer vad diskriminering innebär och anpassa kommunikationen till varje enskild brukare.							
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	86 %	84 %	90 %	90 %	97 %	öka	2023
Analys Årsmålet nås delvis och utfallet har försämrats något jämfört med föregående år. Det är utfallet hos män som har försämrats jämfört med 2022 (90 procent) medan utfallet hos kvinnor ligger kvar på 90 procent. Alla tidigare år har utfallet hos män och kvinnor legat relativt jämnt och förvaltningen kan i nuläget inte bedöma vad denna försämring hos mäns upplevelse beror på. Indikatorn bygger på frågor i den stadsgemensamma brukarundersökningen och omfattar insatserna boende, boendestöd, HVB, stödboende och sysselsättning. Verksamheterna fortsätter arbetet med att identifiera vilka eventuella problem och bakomliggande orsaker som kan finnas avseende upplevelsen av diskriminering hos personer med insatser inom socialpsykiatri och även om det finns orsaker till försämringen i mäns upplevelse av diskriminering.							
  Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	87 %	90 %	85 %	87 %	88 %	80 %	2023
Analys Årsmålet nås delvis men utfallet är detsamma som föregående år, 87 procent. Indikatorn bygger på frågor i den stadsgemensamma brukarundersökningen och omfattar gruppboende, serviceboende och daglig verksamhet. Det är fler män än kvinnor som är nöjda med sin insats. Erfarenheten är att män har lättare att uttrycka hur de vill utforma sin insats vilket även kan hänga ihop med nöjdheten av insatsen. Under 2024 kommer verksamheten fortsätta arbetet med att följa upp kvinnors utformning av deras insats. Det görs i de uppföljningssamtal som varje brukare har. På husmöten som ordnas varje vecka och där boendets aktiviteter och dagliga verksamhet följs upp tillsammans med de boende uppmärksamma att alla brukare kommer till tals.							
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens	89 %	91 %	89 %	88 %	93 %	90 %	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)							
Analys	<p>Årsmålet nås delvis men utfallet har förbättrats något jämfört med föregående år. Indikatoren bygger på frågor i den stadsgemensamma brukarundersökningen och omfattar gruppboende, serviceboende och daglig verksamhet. Verksamheterna fortsätter att arbeta med insatser för att brukarna ska uppleva bättre bemötande. Alla medarbetare inom LSS-verksamheterna kommer att gå en utbildning som kallas pedagogiskt ramverk och bland annat handlar och bemötande, exempelvis lågaffektivt bemötande och alternativ kommunikation. Verksamheterna fortsätter att uppmuntra brukare och deras anhöriga att uttrycka och delge åsikter om hur de tycker att verksamheten fungerar.</p>						
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	82 %	87 %	79 %	81 %	83 %	79 %	2023
Analys	<p>Årsmålet nås delvis men utfallet har förbättrats något jämfört med föregående år. Indikatoren bygger på frågor i den stadsgemensamma brukarundersökningen och omfattar gruppboende, serviceboende och daglig verksamhet. Verksamheterna har under året fortsatt arbetet med utvecklingsprojektet för att förbättra arbetet med beställningar och genomförandeplaner. Beställningar och genomförandeplaner är centrala för att brukarna ska få insatser av god kvalitet och få vara delaktiga i formandet av sina insatser.</p> <p>Det är fler män än kvinnor som upplever att de kan påverka insatsens utformning. Erfarenheten är att män har lättare att uttrycka hur de vill utforma sin insats. Under 2024 kommer verksamheten fortsätta arbetet med att följa upp kvinnors utformning av deras insats. Det görs i de uppföljningssamtal som varje brukare har. På husmöten som ordnas varje vecka och där boendets aktiviteter och dagliga verksamhet följs upp tillsammans med de boende uppmärksamma att alla brukare kommer till tals.</p>						
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	77,78 %	60 %	100 %	84,21 %	85 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys	<p>Årsmålet nås delvis och utfallet har försämrats något jämfört med föregående år. Antalet svarande brukare är få, totalt nio, och av dessa är det sju som upplever att de får en förbättrad situation av insatserna. Föregående år var det totalt 19 respondenter av vilka 16 upplevde att de fått en förbättrad situation av insatserna. Det är svårt att göra en djupare analys av utfallet eftersom antalet svarande brukare är så lågt. Verksamheterna fortsätter att arbeta för att erbjuda insatser utifrån brukarens behov.</p> <p>Det är tre av tre kvinnor som upplever att de får en förbättrad situation av insatserna medan tre av fem män upplever en förbättrad situation. Det är även här svårt att göra en djupare analys av vad detta beror på då antalet svarande brukare är så lågt.</p>						
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	91,67 %	87,5 %	100 %	84,62 %	87 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys	<p>Utfallet visar att kvinnor i högre utsträckning än män svarat att de upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten. Det är svårt att göra en djupare analys av vad detta beror på då antalet svarande brukare är så lågt, åtta män och fyra kvinnor.</p>						

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)	100 %		100 %	Ny indikator 2023	85 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Antalet svarande brukare är få, totalt fyra och samtliga är kvinnor. Det är oklart varför så få brukare har svarat på enkäten. Inför kommande mätperiod kommer förvaltningen tydliggöra vikten av att brukarna fyller i enkäterna. En översyn av vilka brukare som bör få enkäten ska också göras då det är en avvägning i och med att målgruppen är våldsutsatta och deras situation kan se olika ut.							
  Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	69,57 %	61,54 %	80 %	84,62 %	75 %	75 %	VB 2023
Analys Årsmålet nås delvis och utfallet har försämrats jämfört med föregående år. De placerade barn som rapporterats har alla stora utmaningar och har i vissa fall inte haft fungerande skolgång inför placering, vilket påverkar resultatet. I samband med överväganden följs skolgång och resultat upp och åtgärder för att förbättra skolresultat upprättas. Flickor klarar i högre utsträckning målen att få godkänt i kärnämnen än pojkar vilket följer den statistik som gäller i skolan nationellt.							
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	70,78 %	73,08 %	68,42 %	39,73 %	70 %	Tas fram av nämnd	VB 2023
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	71 %	76 %	63 %	73 %	85 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Årsmålet nås delvis och utfallet har försämrats något jämfört med föregående år. Indikatoren bygger på frågor i den stadsgemensamma brukarundersökningen och omfattar gruppboende och serviceboende. Fler män än kvinnor upplever trygghet vilket följer den allmänna trenden att kvinnor generellt upplever mer otrygghet. Förvaltningen fortsätter att arbeta med trygghetsskapande åtgärder inom LSS-verksamheterna. Verksamheterna kommer i de individuella samtalen som hålls med varje brukare ta upp trygghetsfrågor genom att prata om vilka behov som varje enskild brukare har.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatriens bostäder med särskild service från den 1 januari 2024	2023-01-01	2023-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet	2023-01-01	2023-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.3.1. Barn och vuxna lever ett självständigt liv i en fungerande vardag

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Genom att tillämpa evidensbaserade insatser ökar förutsättningar för att brukare kan leva ett självständigt liv.
- Fortsätta att utveckla arbetet med målgruppen samsjukliga med syfte att ge brukarna en sammanhållen vårdkedja.
- I samtliga ärenden ska det av dokumentationen framgå att barnperspektivet och barnets rättigheter beaktats. Inför beslut ska barns perspektiv beaktas och barnkonsekvensanalyser genomföras.
- Fokusera på barn och ungdomars skolgång och resultat.
- Stärka arbetet med trygga placeringar för barn och ungdomar. Öka kvaliteten inom familjevården genom att stärka arbetet med utredningar och uppföljningar.

Förväntat resultat

- Vuxna i behov av kontakt med socialtjänstens verksamheter erbjuds stöd och service av god kvalitet.
- Barn och vårdnadshavare i kontakt med socialtjänstens verksamheter får stöd och hjälp till en gynnsam utveckling och en ökande självständighet.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundas på att ett av två förväntade resultat uppnås helt och ett uppnås delvis och att två aktiviteter har genomförts och en har påbörjats och fortsätter under 2024. Bedömningen att det förväntade resultatet "Barn och vårdnadshavare i kontakt med socialtjänstens verksamheter får stöd och hjälp till en gynnsam utveckling och en ökande självständighet" uppnås delvis grundar sig på att en av tre indikatorer nås helt, en nås delvis och en nås inte.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla berörda medarbetare ska genomgå kompetensutvecklingsinsats gällande samordnande individuella planer (SIP).	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen ser över möjligheter att förenkla utredningar inom myndighetsutövande verksamheter på sociala avdelningen.	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Arbetet har påbörjats och fortsätter under 2024.			
✓ Vidareutveckla arbetet med skolsociala team tillsammans med grundskolan för en utvidgad målgrupp.	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.3.2. Barn och vuxna med funktionsnedsättning tar del av stöd och service på lika villkor som andra

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Öka brukares delaktighet genom att utforma insatser tillsammans med den enskilde utifrån behov och önskemål.
- Fortsätta arbetet med hälsofrämjande insatser genom projekt Hälsa.
- Verksamheter inom funktionsnedsättning arbetar med utgångspunkt i evidensbaserad praktik i syfte att stärka den enskildes möjligheter till ett självständigt liv.
- Fortsätta utveckla och implementera digitala stöd, välfärdsteknik och erbjuda stöd i användandet av dessa i syfte att öka den enskildes delaktighet och självständighet.

Förväntat resultat

- Den enskildes delaktighet i sin insats ökar
- Den enskildes fysiska och psykiska hälsa förbättras

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås och att aktiviteterna har genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsätta utveckla och införa metoder för arbetssätt som syftar till att stärka brukarinflytandet.	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen samverkar med civilsamhällets organisationer i syfte att stärka demokratin. Särskilt fokus riktas till verksamheter för personer med funktionsnedsättning.	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.3.3. Barn och vuxna utsätts inte för våld

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- I samverkan med socialförvaltningen och stadens Relationsvåldscentrum (RVC) fortsätta utveckla arbetssätt för att ta emot fler våldsutsatta barn och vuxna i RVC-verksamheterna.
- Med utgångspunkt i programmet för våld i nära relation utveckla det förebyggande arbetet utifrån risk- och skyddsbedömningar. Särskilt utsatta grupper som äldre och personer med funktionsnedsättning eller beroendeproblematik får anpassat stöd utifrån sina förutsättningar.
- Att fortsätta utveckla samarbetet internt och med polisen bland annat i projektet IGOR för att upptäcka och motivera fler våldsutsatta och våldsutövare att ta emot insatser. Samverka med Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och Socialstyrelsen inom ramen för projektet.

- Utveckla metoder för att säkerställa att barn som är medföljare till vårdnadshavare i skyddat boende får skolgång och eventuella stödinsatser.

Förväntat resultat

- Barn och vuxna utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck, får stöd och skydd utifrån sina behov.
- Våldsutövare motiveras att ta emot insatser för att bryta sitt beteende mot en långsiktig förändring.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundas på att ett av två förväntade resultat uppnås helt och ett uppnås delvis och att en indikator nås helt, en delvis och en inte samt att två aktiviteter har genomförts och en har påbörjats och fortsätter under 2024. Bedömningen att det förväntade resultatet "Våldsutövare motiveras att ta emot insatser för att bryta sitt beteende mot en långsiktig förändring" uppnås delvis grundar sig på att en av indikatorerna uppnås delvis och en uppnås inte.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel våldutsatta där målet med insats från RVC uppnåtts	72,4 %	72 %	67 %	Ny indikator 2023	70 %		2023
Analys Det är fler män än kvinnor som uppnått målet med insats från RVC. Detta kan bland annat förklaras av att våldutsatta kvinnor i högre utsträckning behöver flytta på sig geografiskt under uppbrottsprocessen än våldutsatta män eftersom kvinnor oftare är utsatta för ett farligt våld. Det gör att måluppfyllelsen blir lägre för kvinnor eftersom det blir ett bortfall som beror på flytt, skyddsplacering osv. En annan förklaring skulle kunna vara att det är svårare för män att söka hjälp på grund av skam osv och att motivationen därför är hög att genomföra behandlingen hos dem som tar steget att söka hjälp.							
 ♀ Andel våldsutövare där målet med insats från RVC uppnåtts	68,18 %	70 %	50 %	Ny indikator 2023	70 %		2023
Analys Årsmålet uppnås delvis. Av det totala antalet våldsutövare var 20 män och två kvinnor. 14 av 20 män uppnådde målet med insatsen vilket motsvarar 70 procent medan 1 av 2 kvinnor uppnådde målet med insatsen. Av de män som inte uppnådde målet med insatsen fanns bland andra en avliden samt en som ville fortsätta men där RVC bedömde att personen inte ville kännas vid sitt våldsutövande i tillräcklig hög grad för att kunna fortsätta behandlingen. Det sistnämnda är en vanlig orsak till bortfall för just våldsutövare. Den kvinna som inte uppnådde målet med insatsen avbröt behandlingen på eget initiativ. Verksamheten fortsätter att prioritera arbetet med att motivera våldsutövare till att genomföra behandling.							
 ♀ Antal våldsutövare i en nära relation eller i en hederskontext som har kontakt med RVC	18 st	16 st	2 st	Ny indikator 2023	25 st		2023
Analys Årsmålet uppnås inte. Under 2023 har 18 våldsutövare påbörjat stöd- och behandlingssamtal på RVCi vilket är en minskning jämfört med tidigare år. Då våldsutövare utgör en alltför liten andel av RVC:s totala antal klienter är arbetet med att motivera våldsutövare ständigt pågående. Våldsutövare är en målgrupp som generellt sett är svår att nå då skam och skuld försvårar hjälpsökandet. Det är därför av vikt att RVC har god kontakt och samverkan med andra samhällsaktörer som kan möta våldsutövare. Detta kan vara övriga delar inom socialtjänsten, Region, polis samt övriga verksamheter som möter våldsutövare, så att de kan hänvisa våldsutövare till RVCi. Utifrån detta har RVCi under hösten besökt samtliga stadsdelars barn- och ungdomsgrupper och kommer under följande år fortsätta samverkan med polis, RVT samt BoU med särskilt fokus på våldsutövare. Parallellt med detta är en av RVCi:s							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
medarbetare föreläsare tillsammans med socialförvaltningen med fokus på att bemöta våldsutövare och informera om stöd och behandling. Vidare är RVCI med i implementeringen av de arbetsmetoder som tas från projektet IGOR samt Islandsmodellen. Arbetet med att få fler våldsutövare att ta emot insatser inom ramen för RVC kommer att fortsätta och intensifieras under kommande år.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Implementera utbildningsprogrammet Viktig Intressant Person (VIP) i alla verksamheter inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning.	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Arbetet har påbörjats och fortsätter under 2024. Merparten av verksamheterna (65 procent) har under 2023 fått information, efterfrågat information eller haft deltagare från verksamheten.			
✓ Stärka samverkan och samhandläggningen med äldreomsorgen för att öka kunskap, förebygga och upptäcka och erbjuda stöd gällande våld i nära relationer hos äldre med komplexa behov.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utveckla former i samverkan med enheterna för barn och ungdom i innerstaden för att öka antal barnsamtal på RVCI.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att en av tio KF-indikatorer uppnås helt, sju uppnås delvis och två uppnås inte samt att det underliggande nämndmålet har uppfyllts helt. Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

I bedömningen av måluppfyllelsen har förvaltningen gjort en samlad avvägning och analys av utfallen på indikatorerna från Socialstyrelsens enkätundersökning, exploateringskontorets medborgardialog, medborgarundersökningen, Tietos och förvaltningens egna mätningar av personalkontinuiteten inom hemtjänsten samt de individuppföljningar som äldreomsorgen genomfört. Förvaltningen har också vägt in verksamheternas arbete med de prioriterade områdena under året. Utifrån detta gör förvaltningen bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts under året.

Resultaten för fyra av tio indikatorer under detta verksamhetsområdesmål baseras på Socialstyrelsens enkätundersökning ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?”.

Undersökningen skickas till personer 65 år och äldre som bor i ordinärt boende med stöd av hemtjänst eller som bor på särskilt boende för äldre. Utfallen på tre av fyra indikatorer i brukarundersökningen har förändrats i en positiv riktning för Södermalm i jämförelse med 2022 och ett utfall ligger i nivå med föregående år. Detta avser det samlade resultatet som

visar utförare i både egen och privat regi. Utfallen ligger fortfarande något under de satta årsmålnivåerna, men i nivå med eller över snittet i staden och i stort i nivå med rikssnittet. Utfallet på motsvarande frågor i stadens egen kvalitetsuppföljning på individnivå visar att Södermalm i de flesta fall ligger över stadens snitt och endast i ett fall strax under.

Meningsfullhet - leva livet ut

Den äldres stöd, omsorg och omvårdnad anpassas utifrån den enskildes behov. En rad fleråriga satsningar pågår med den äldre stockholmarens fokus, den enskildes delaktighet, likställighet och ett än mer systematiskt kvalitetsarbete inom områden som social dokumentation, ombud och nätverksträffar, reflektion samt teamarbete.

Satsningar inom digitalisering och innovativa arbetssätt har intensifierats under året. Åtkomsten till verksamheternas lokala rutiner har fortsatt att utvecklas genom användandet av den digitala verktygslådan "Verktyget". På så sätt har medarbetarna inom hemtjänstenheten och vård- och omsorgsboendena i egen regi digital tillgång till den information som behövs i utförandet av insatser, något som underlättar för medarbetarna på plats hemma hos brukare. Det höjer även kvaliteten för de äldre, eftersom de får direkt och mer omfattande information från medarbetarna. Uppföljning visar att användandet av "Verktyget" har ökat. På de särskilda boendena i egen regi har digitala läkemedelsskåp installerats och driftsatts, vilket medfört att medarbetare kan dela ut medicin på ett säkert och spårbart sätt. Hornstulls servicehus har under hösten 2023 påbörjat införandet av appen Paragå. Detta möjliggör digital tillgång till brukarnas genomförandeplaner och dokumentationsverktyg i medarbetarnas arbetstelefoner. Hornstulls servicehus deltar också i ett pilotprojekt om att testa digital nattillsyn i samarbete med äldreförvaltningen. Förberedelsearbetet inför införandet av nyckelfri hemtjänst pågår.

Förvaltningen fortsätter satsningen på att erbjuda aktiviteter, kultur och social samvaro i olika stadier av åldrandet. På de särskilda boendena har en satsning på aktivitetssamordnare pågått under året och nu finns aktivitetsansvariga på plats i alla verksamheter.

Brukarundersökningen visar att de äldre på särskilda boenden nu är mer nöjda med aktiviteterna än föregående år. Genom detta och genom att anordna aktivitetsråd samt använda levnadsberättelse som verktyg ökar personcentreringen och delaktigheten i planeringen av utevistelse och av aktiviteter i grupp och enskilt ytterligare. Under året har vård- och omsorgsboendena arbetat med mat- och måltidsmiljön på boendena samt med måltidsbiträden i verksamheterna. Även en satsning på fler dietister har genomförts under året. Mat- och måltidssituationen följs upp genom måltidsobservationer av kostombud och dietister samt genom boråd där synpunkter från de boende inhämtas. Under 2024 planerar förvaltningen att tillsammans med Micasa färdigställa renoveringen av restaurangen med eget tillagningskök i fastigheten Filen på Lignagatan så att den kan tas i drift under året. Ett eget tillagningskök kommer att underlätta för förvaltningen att möta framtida utmaningar kring undernäring hos de äldre samt möjliggöra vidareutveckling av nuvarande mat- och måltidskoncept Hemlagat.

Arbetet med att utveckla hemtjänsten har fortsatt under året. Verksamheterna arbetar regelbundet med reflektion i olika former, både där personalgruppen fått välja tema och utifrån olika fasta fokusområden så som nutrition, social dokumentation och våld i nära relation. Utvärdering visar att arbetet med reflektion och verksamhetsnära utbildning har

resultat i en tydligare röd tråd mellan hälso- och sjukvårdsdokumentation och social dokumentation under 2023, vilket visar sig i brukarnas genomförande- och hälsoplaner. Reflektionstillfällena har bestått av övningar med exempelvis reflektionskort med händelser och efterföljande diskussionsfrågor under ledning av kvalitetssamordnare. Andra reflektionstillfällen har hållits under ledning av personal, personalombud eller chef. Utöver detta är det fortsatt prioriterat med en stabil personalgrupp för att kunna upprätthålla en fast omsorgskontakt för brukarna. Detta tillsammans med stabil grundbemanning och väl utformade arbetsstöd ger medarbetarna bra möjligheter att möta den enskilde på ett personcentrerat sätt. Under året har hemtjänsten tillsammans med beställarenheten för äldre deltagit i en samverkansgrupp tillsammans med Region Stockholm för att lyfta viktiga frågor kring palliativ omvårdnad, något som fortsatt kommer att vara ett prioriterat samverkansområde för hemtjänsten under 2024.

För att den äldre ska uppleva omsorg av god kvalitet är det fortsatt viktigt att få stöd av så få hemtjänstmedarbetare som möjligt. Resultatet från stadens senaste mätning av personalkontinuiteten inom hemtjänsten visar att resultatet totalt för alla hemtjänstutförare på Södermalm har förbättrats från föregående år. För hemtjänsten i egen regi har resultatet förbättrats än mer, från 12,1 personer 2022 till 11,5 personer 2023. Detta placerar förvaltningens hemtjänst i egen regi på plats nummer två i staden. Utmaningen ligger främst i att nå målvärdet för kunder med ett större omvårdnadsbehov och en anledning till att målvärdet inte nås i de högre timintervallen är att det i dessa fall krävs fler personal samtidigt hemma hos den äldre och även flera besök per dygn med dubbelbemanning.

Intresset för att delta i aktiviteter på de fyra öppna träffpunkterna har fortsatt att öka under året, vilket beror på framgångsrik marknadsföring av aktivitetsutbudet och att önskemål om aktiviteter förts in i träffpunkternas basutbud. Satsningar på både mindre och större arrangemang med olika teman har genomförts under året, däribland ett mycket välbesökt öppet hus på Forsgrénas badet. Dagverksamheterna har i dialog med gästerna breddat aktivitetsutbudet och fortsatt att med hjälp av stimulansmedel regelbundet anordna bussutflykter till närliggande resmål. Stadens kulturturné har varit på besök i dagverksamheterna och underhållit gästerna med musik och skapande.

Samverkan internt och externt är grundläggande för ett sammanhållet perspektiv kring den enskildes behov av vård och omsorg och i linje med intentionerna i överenskommelsen om god och nära vård. Genom SAMSAS (forskningsprojekt med Äldrecentrum kring samverkan mellan civilsamhälle, privata utförare, kommun och region) tas en hållbar struktur fram med målet att ge den enskilde senioren stöd efter behov. Under hösten har projektgruppen arbetat för att nå ut med rätt stöd och information till rätt personer, detta bland annat genom att ta fram gemensamma introduktionsmaterial. Förvaltningen deltar i den fortsatta utvecklingen av arbetssättet ”Tryggt mottagande”, vilket syftar till en trygg och hållbar hemgång för den enskilde vid utskrivningen från slutenvården eller korttidsvård. Under året har förvaltningen deltagit som en av tre stadsdelar i äldreförvaltningens kartläggning av hur olika Tryggt mottagande i hemmet-team arbetar och på vilket sätt insatsen skulle kunna utvecklas för att möta kraven i Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS) samt vara likställd över hela staden.

Psykisk hälsa

Den långsiktiga satsningen på att nå ut till fler seniorer och fler grupper av seniorer pågår. Strategin är att bryta social isolering och ofrivillig ensamhet genom att dels fortsätta erbjuda relevant och efterfrågad verksamhet i förvaltningens lokaler och dels att möta seniorer där de befinner sig för att kunna erbjuda stöd och information när den behövs. För att minska ofrivillig ensamhet har Hornstulls servicehus under året med hjälp av en hälsoinspiratör utvecklat aktiviteter utifrån boendes önskemål. Verksamheten har genomfört enkäter och intervjuer som visar på att de boende känner sig delaktiga i upprättandet av aktiviteter och känner en social gemenskap på servicehuset. Brukarundersökningen 2023 visar att boende känner sig mindre ensamma samt besväras mindre av oro och ångest jämfört med året innan.

En förutsättning för en trygg ålderdom är att som enskild veta vilket stöd och vilken hjälp som finns att få. Förvaltningen fortsätter därför arbetet med att stärka den strategiska kommunikationsplaneringen för att ytterligare möjliggöra detta. Det handlar också om att samverka med och nå ut med information genom de många aktörer på Södermalm som också har seniorer som målgrupp. I december gjorde förvaltningen ett utskick till alla yngre äldre (70+) på Södermalm i form av ett vykort med kortfattad information om var de hittar stöd när de behöver samt information kring aktiviteter. Vykortet föregicks av en enkät till samma målgrupp för ett mer träffsäkert utskick med målgruppsanpassad information. Förhoppningen är att de yngre äldre ska få information tidigare om vilket stöd som finns att få och på sikt förebygga att äldre söker stöd för sent.

Äldrelotsen har en nyckelfunktion i det uppsökande och förebyggande arbetet. Antalet seniorer som kontaktar äldrelotsen har ökat under året och samverkan med interna och externa parter har intensifierats, så som hemtjänstutförare och dagverksamheterna inom stadsdelsområdet. Under året har anhörigkonsulentens arbete utvecklats och breddats med nya stödformer och samarbetspartners så som Parkinsonföreningen och Demensföreningen i Stockholm. Detta efter att behov identifierats och önskemål uttryckts av anhöriga. En målgrupp som identifierats är vuxna barn som är ensamma i att stödja en äldre förälder som lever ensam och nya stödformer som startat under året är stödgrupper för denna målgrupp samt en skrivarcirkel i samverkan med Studieförbundet. Syftet med skrivarcirkeln är att de anhöriga ska få prova på skrivandet som ett verktyg för självomsorg. Detta gör att än fler anhöriga tar del av vad som erbjuds och får stöd. Uppföljning visar att anhöriga till de äldre är nöjda med stödet de fått genom samtal enskilt och i grupp, genom föreläsningar, utflykter och rekreationsmöjligheter. Nöjdheten följs upp via enkäter och muntligen i samtal.

I det förebyggande arbetet ingår också att uppmärksamma och upptäcka utsatthet för våld i nära relationer, något som äldreomsorgen arbetar brett med. En del i äldrelotsens uppdrag är att informera och sprida information om våld i nära relation vilket gjorts till medarbetare, hemtjänst och vårdcentraler. Fokus under året har varit fortsatt utbildning för hemtjänstpersonal samt förberedelser för att införa nya evidensbaserade arbetssätt inom handläggning av stödsatser.

Samtliga verksamheter inom äldreomsorgen har fortsatt att ge än mer personcentrerad vård och omsorg för personer med kognitiv sjukdom och psykisk ohälsa. Exempelvis genom

fortsatt arbete med personcentrerade genomförandeplaner i dagverksamheterna utifrån Stjärnmärkt demensomsorg samt deltagande i Svenskt Demenscentrums projekt för jämlik dagverksamhet för personer med demenssjukdom. Deltagandet i projektet har resulterat i att dagverksamheterna blivit mer jämlika, öppna och demokratiska samt att alla verksamheter arbetar efter samma rutiner, struktur för dagen och ett gemensamt årshjul för aktiviteter så att det som erbjuds är än mer inkluderande. Hemtjänsten har under året tagit fram en ny rutin för upprättande av genomförandeplaner med fokus på bemötande för personer med kognitiv sjukdom och psykisk ohälsa samt utvecklat ett särskilt team som arbetar med brukare med psykisk ohälsa. Vård- och omsorgsboendena stärker genom utbildning och evidensbaserade arbetssätt ytterligare sina förebyggande arbetssätt för att minska beteendemässiga och psykiska symtom som följd av kognitiv sjukdom. Under året har förvaltningen arbetat för att utöka antalet äldreкураторer inom äldreomsorgen och hittills har en äldreкуратор anställts med ett särskilt uppdrag kopplat till myndighetsutövningen. Som ett led i att möta det ökade behovet av boendeplatser för personer med demenssjukdom öppnade förvaltningen under året en ny avdelning med fjorton platser på ett av vård- och omsorgsboendena och beläggningen har varit full sedan dess.

Kompetensförsörjning

Äldreomsorgsverksamheterna i egen regi arbetar med aktiviteter för att möta identifierade och ökande utmaningar på kort och lång sikt genom förvaltningens kompetensförsörjningsplan. Under året har fokus legat på en likställd introduktionsprocess anpassad efter olika verksamheters förutsättningar, arbete för att förenkla rekryteringsprocessen samt verksamhetsnära utbildningar som genomförs på plats i verksamheterna av bland andra vårdpedagog. Det sistnämnda går under benämningen "Södermalmsmodellen" och innebär att personalen får en verksamhetsanpassad internutbildning på plats i verksamheterna. Kompetensutveckling sker också enligt avdelningens årshjul med utbud av återkommande utbildningar, nätverksträffar inom prioriterade områden samt genom äldreomsorgens arbete som en akademisk nod.

Förvaltningen har under året fortsatt att utreda förutsättningarna och ta fram en särskild handlingsplan med syftet att öka anställningstryggheten utifrån heltid som norm, minska andelen arbetade timmar som utförs av timanställd behovspersonal och en ändamålsenlig organisation för en framtida vikariepool. De utvecklingsområden som hittills identifierats är bland annat behovet av att utöka befintlig vikariepool samt att månadsvis följa upp andelen timanställda och arbetade timmar av timanställda inom hemtjänstenheten och vård- och omsorgsboendeenheten. Ett annat utvecklingsområde är att ta fram nya och implementera grundschema inom vård- och omsorgsboendeenheten. Den nya chefsstrukturen, som ska resultera i färre medarbetare per chef, ska införas och följas upp likväl som den förändrade organisationen inom äldreomsorgsavdelningen.

Övrigt

Nationella minoriteter

Förvaltningens verksamheter arbetar med program för återkommande högtider där man också uppmärksammat de nationella minoriteternas högtider med kulturaktiviteter, mat och musik. Hittills i år har samernas nationaldag, internationella romadagen, Sverigefinnarnas dag samt

Tornedalingarnas dag uppmärksammats på öppna träffpunkterna och dagverksamheterna. Även löpande aktiviteter äger rum, bland annat i samverkan med Sameföreningen. Dagverksamheterna har tagit kontakt för att inleda samarbete med Södermalms nya förskola Norrskenet, som har ett speciellt fokus på minoritetsspråken samiska och meänkieli. Under året, som en del i det uppsökande arbetet, har förvaltningen gjort ett utskick till alla i stadsdelsområdet som fyllt 75 år. I brevet är de delar som hänvisar vidare till vart den äldre ska vända sig med frågor, översatt till minoritetsspråken.

Strategi för en äldrevänlig stad

Arbetet med utvecklingsområdena som identifierats i stadens gemensamma handlingsplan för en äldrevänlig stad har fortsatt. Samtliga utvecklingsområden ingår i förvaltningens ordinarie arbete, exempelvis att erbjuda insatser av hög kvalitet utifrån äldres behov och att tillhandahålla meningsfulla sociala aktiviteter i gemenskap med andra. Dialog förs med enskilda äldre och anhöriga och förvaltningen samverkar med pensionärsrådet och andra relevanta aktörer för att säkerställa den äldres perspektiv i alla verksamheter.

Under året har förvaltningen stärkt detta genom ett forskningsprojekt där medarbetare från förvaltningens äldreomsorgsverksamheter, regionen, civilsamhälle och privata utförare tillsammans tar fram strukturer för ett hållbart samarbete över tid. Där deltar också förvaltningens äldrelots som är en viktig del i att implementera handlingsplanen för en äldrevänlig stad. Äldrelotsens uppsökande arbete har ökat möjligheterna att nå ut till fler äldre och har skapat fler samverkansytor särskilt inom civilsamhället men också primärvården. Det uppsökande arbetet sker genom brevutskick, telefonsamtal, hembesök och besök i sammanhang där äldre personer vistas.

Genom en ökad dialog med målgruppen säkras äldre stockholmarnas fokus genom delaktighet och inflytande i utvecklingsarbetet. Detta sker genom bland annat ett forskningsprojekt i samverkan med Äldrecentrum där seniorer är medforskare i att identifiera vad som bibehåller god hälsa. Det sker också genom samarbete med studenter kring äldres upplevelse av att flytta in på ett vård- och omsorgsboende. Ett ytterligare samarbete med studenter handlar om hur vi kan ta reda på de framtida äldre och dess anhörigas förväntningar på aktiviteter, service, stöd, vård och omsorg för att kunna möjliggöra träffsäkra insatser som bidrar till att den äldre så länge som möjligt ska kunna leva ett självständigt liv. Förhoppningen är att resultatet, som förväntas presenteras i januari 2024, ska kunna användas för att stärka strukturerna på förvaltningen och kunna gå från enskilda satsningar till att arbeta mer systematiskt.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 2 - Ingen hunger

- Utökning av dietisttjänst, vilket innebär utökat stöd till personal på vård- och omsorgsboenden och servicehus i att förebygga, upptäcka och behandla undernäring.
- Bedriva projekt Undernäring med målsättningen att upptäcka äldre i ordinärt boende med risk för undernäring i ett tidigt skede.
- Fortsatt arbete med aktiviteter i Matlyftet med syftet att motverka undernäring och social isolering

- Uppdaterade seniorrabatter på restauranger och caféer på Södermalm

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

- Systematiskt arbete med förebyggande insatser genom öppna träffpunkter och mötesplatser men även genom äldreolsten, som efter att ha drivits som projektsatsning nu är permanent verksamhet.

Mål 5 - Jämställdhet

- Fortsatt arbete med att analysera könsuppdelad statistik, genomföra jämställdhetsanalyser och att stärka medarbetarnas kompetens inom våld i nära relation.
- Utifrån tidigare jämställdhetsanalyser har fokus under år 2023 legat på områdena utevistelse samt mat och måltider.

Mål 10 - Minskad ojämlikhet

- Samverkan med pensionärsrådet
- Samverkan med RFSL
- Arbete med att uppmärksamma nationella minoriteter, exempelvis samiskt café i samverkan med Sameföreningen.
- Deltagande i Svenskt Demenscentrums projekt Jämlik dagverksamhet för personer med demenssjukdom. Detta har resulterat i att dagverksamheterna blivit mer jämlika, öppna och demokratiska samt att alla verksamheter arbetar efter samma rutiner, struktur för dagen och ett gemensamt årshjul för aktiviteter så att det som erbjuds är än mer inkluderande

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen ser fortsatta skillnader i utfallen mellan kvinnor och män i exempelvis Socialstyrelsens brukarundersökningar om äldreomsorgen. Verksamheterna kommer därför under 2024 att satsa på kompetensutvecklande insatser kring jämställdhetsintegrering för att öka kunskapsnivån hos, samt möjliggöra för, medarbetarna att ha ett jämställdhetsperspektiv i det dagliga arbetet likväl som i resultatanalyser och beslutsprocesser.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	85 %	84 %	85 %	85 %	88 %	87 %	2023
<p>Analys</p> <p>Årsmålet nås delvis. Utfallet för indikatorn baserar sig på frågan (i Socialstyrelsens undersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?") om personalen tar hänsyn till den äldres egna åsikter och önskemål om hur hjälpen utförs. Utfallet hamnar mycket nära årsmålet och ligger en procent över rikssnittet (84 procent) och en procent över stadens snitt (84 procent). Utfallet för motsvarande fråga i den individuppföljning som genomförts under november 2022 till oktober 2023, "Får du hjälpen så som ni kommit överens om?", hamnar på 95 procent.</p> <p>Inom förvaltningens hemtjänst fortsätter arbetet med att skapa förutsättningar för omsorgstagarna att känna sig delaktiga i planeringen av de beviljade insatserna, främst genom att fortsätta följa upp alla genomförandeplaner.</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
   Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	77 %	76 %	77 %	75 %	80 %	79 %	2023
<p>Analys</p> <p>Årsmålet nås delvis. Utfallet för indikatorn baserar sig på frågan (i Socialstyrelsens undersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen") om personalen tar hänsyn till den äldres egna åsikter och önskemål om hur hjälpen utförs. Utfallet ligger två procent under rikssnittet (79 procent) och på samma nivå som stadens snitt (77 procent). Utfallet för motsvarande fråga i den individuppföljning som genomförts under november 2022 till oktober 2023, "Har du möjlighet att påverka hur hjälpen genomförs?", hamnar på 94 procent.</p> <p>På förvaltningens vård- och omsorgsboenden i egen regi fortsätter arbetet med att involvera den äldre i planeringen och i genomförandet av insatsen.</p>							
   Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter	30 %			Ny indikator 2023	40 %	Tas fram av nämnd	2023
<p>Analys</p> <p>Årsmålet nås inte. Utfallet för indikatorn baserar sig på frågan (i exploateringskontorets medborgardialog som genomfördes under hösten 2023 och riktar sig till personer i åldern 65 år eller äldre) huruvida den äldre är nöjd med tillgången till information om Stockholms stad och dess verksamheter. Utfallet ligger tre procent under stadens snitt (33 procent). Mer än hälften av respondenterna (52 procent) har svarat "vet ej/jag har aldrig sökt information". Totalt besvarades frågan av 900 personer varav 123 personer bor inom Södermalms stadsdelsområde. Då omkring 25 800 personer i åldern 65 år eller äldre bor i Södermalms stadsdelsområde (enligt 2022 års befolkningsstatistik), utgör respondenterna cirka 0,5 procent av målgruppen. Det framgår inte av underlaget hur många personer som har tillfrågats i dialogen. Ingen könsuppdelad statistik finns att tillgå.</p> <p>Information rörande förvaltningen och dess verksamheter sprids via sociala medier så som verksamheternas egna Instagramkonton och Facebooksidor samt via Stockholms stads webbsida. Förvaltningen arbetar också aktivt med marknadsföring av verksamheterna och vilka aktiviteter som erbjuds genom annonser i lokaltidningen Mitt i Södermalm men även genom fysiskt deltagande på Seniordagen i Kungsträdgården, Hälsodagen på Stockholms stadion och öppet hus på Forsgréniska badet. En viktig del i informationsspridningen är också den interna och externa samverkan med frivilligorganisationer, pensionärsorganisationer och simhallarna. Under hösten 2023 gjorde förvaltningen ett riktat utskick i form av ett vykort till alla seniorer som fyller 70 år under 2023 i ett försök att nå ut till de äldre som inte har insatser från äldreomsorgen idag. Vykortet innehöll information om vilka aktiviteter som erbjuds samt kortfattad information om var de hittar stöd när de behöver.</p>							
   Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	60 %			Ny indikator 2023	65 %	65 %	2023
<p>Analys</p> <p>Årsmålet nås delvis. Utfallet för indikatorn baserar sig på frågan (i exploateringskontorets medborgardialog som genomfördes under hösten 2023 och riktar sig till personer i åldern 65 år eller äldre) huruvida den äldre vet vart den ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser. Utfallet ligger i samma nivå som stadens snitt (60 procent). Totalt besvarades frågan av 900 personer varav 123 personer bor inom Södermalms stadsdelsområde. Då omkring 25 800 personer i åldern 65 år eller äldre bor i Södermalms stadsdelsområde (enligt 2022 års befolkningsstatistik), utgör respondenterna cirka 0,5 procent av målgruppen. Det framgår inte av underlaget hur många personer som har tillfrågats i dialogen. Ingen könsuppdelad statistik finns att tillgå.</p> <p>En förutsättning för en trygg ålderdom är att som enskild veta vilket stöd och vilken hjälp som finns att få, varför förvaltningen arbetar aktivt för att stärka den strategiska kommunikationsplaneringen och ytterligare möjliggöra detta. Detta görs genom regelbundna målgruppsanpassade utskick till stadsdelsrådets yngre äldre (70+) samt genom informationsspridning via samverkan med de många aktörer inom stadsdelsområdet som också har seniorer som målgrupp, exempelvis vårdcentraler och föreningar. Förvaltningens äldrelots har en nyckelfunktion i det uppsökande och förebyggande arbetet, vars uppdrag kommer att utvecklas ytterligare under 2024 för att i än högre grad kunna stötta och informera stadsdelsrådets äldre och dess anhöriga och lotsa till rätt instans.</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel äldre som anger att de känner till stadsdelens aktivitetscenter och mötesplatser	69 %			Ny indikator 2023	35 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Utfallet för indikatorn baserar sig på frågan (i exploateringskontorets medborgardialog som genomfördes under hösten 2023 och riktar sig till personer i åldern 65 år eller äldre) huruvida den äldre känner till stadsdelens aktivitetscenter och mötesplatser. Totalt besvarades frågan av 900 personer varav 123 personer bor inom Södermalms stadsdelsområde. Då omkring 25 800 personer i åldern 65 år eller äldre bor i Södermalms stadsdelsområde (enligt 2022 års befolkningsstatistik), utgör respondenterna cirka 0,5 procent av målgruppen. Det framgår inte av underlaget hur många personer som har tillfrågats i dialogen. Ingen könsuppdelad statistik finns att tillgå.							
  Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm	62 %	64 %	60 %	Ny indikator 2023	67 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Årsmålet nås delvis. Utfallet för indikatorn baserar sig på frågan "Jag är på det hela taget nöjd med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm, exempelvis möjligheten att idrotta i förening, dansa i grupp, gruppträning med mera" i Stockholms stads medborgarundersökning. Utfallet är i samma nivå som föregående år (2022) och två procent lägre än utfallet totalt för stadens äldre (64 procent). Olika slags fysisk aktivitet är populärt på förvaltningens träffpunkter för äldre och nämnden har under året arbetat för att erbjuda fler och mer varierad fysisk aktivitet på dessa. Under hösten genomförde förvaltningen annonsering i lokaltidningen, vilket resulterade i ett samarbete med och ett välbesökt öppet hus på Forsgränka badet där förvaltningens öppna verksamheter fanns på plats för att informera om förvaltningens verksamhet.							
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	94 %	95 %	93 %	96 %	97 %	93 %	2023
Analys Årsmålet nås delvis. Utfallet för indikatorn baserar sig på frågan "Jag är nöjd med min dagverksamhet" i Stockholms stads brukarundersökning dagverksamhet för äldre. Utfallet är två procent lägre än utfallet för år 2022. Resultatet hamnar på samma nivå som staden i sin helhet 2023 och är högre än KF:s årsmål. Dagverksamheterna i egen regi har fortsatt att utveckla aktivitetsutbudet och gästernas upplevelse av delaktighet. Personalen har tillsammans tagit fram ett årshjul för aktiviteter och i genomförandepanerna framgår det vad gästen önskar/inte önskar att göra på dagverksamheten. Verksamheterna arbetar med att erbjuda aktiviteter i smågrupper och under året har det anordnats bussutflykter till närliggande resmål. En kvalitetssamordnare har rekryterats för att än mer fokusera på verksamheternas systematiska kvalitetsarbete och jämlik dagverksamhet.							
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	83 %	85 %	82 %	82 %	87 %	86 %	2023
Analys Årsmålet nås delvis. Utfallet för indikatorn baserar sig på frågan (i Socialstyrelsens undersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen") om hur nöjd eller missnöjd omsorgstagaren är med sin hemtjänst. Utfallet hamnar tre procent under rikssnittet (86 procent) och på samma nivå som stadens snitt (83 procent). Utfallet för motsvarande fråga i den individuppföljning som genomförts under november 2022 till oktober 2023, "Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har?", hamnar på 84 procent. De omsorgstagare som skattat sitt hälsotillstånd som gott är mer nöjda (88 procent) än de omsorgstagare som skattat sitt hälsotillstånd som någorlunda/dåligt (81 procent). Inom förvaltningens hemtjänstverksamheter fortgår förbättringsarbetet med genomförandepaner vilket tros kunna leda till ökad nöjdhet hos omsorgstagarna.							
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	78 %	77 %	78 %	76 %	83 %	82 %	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
<p>Årsmålet nås delvis. Utfallet för indikatorn baserar sig på frågan (i Socialstyrelsens undersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen") om hur nöjd eller missnöjd omsorgstagaren är med sitt äldreboende. Utfallet hamnar på samma nivå som rikssnittet (78 procent) och en procent över stadens snitt (77 procent). Utfallet för motsvarande fråga i den individuppföljning som genomförts under november 2022 till oktober 2023, "Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende?", hamnar på 91 procent.</p> <p>De omsorgstagare som skattat sitt hälsotillstånd som gott är mer nöjda (84 procent) än de omsorgstagare som skattat sitt hälsotillstånd som någorlunda/dåligt (75 procent). Inom förvaltningens vård- och omsorgsboenden fortgår arbetet med aktivitetsansvariga på plats i verksamheten, vilket tros kunna leda till ökad nöjdhet hos omsorgstagarna.</p>							
 	Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	12,19		12,52	10	Max 10 personer	2023
Analys							
<p>Resultatet har förbättrats något i jämförelse med år 2022. Förvaltningens hemtjänst i egen regi har ett resultat på 11,48 personer (12,1 personer 2022) och stadsdelsområdets privata utförare har ett resultat på 12,37 personer (12,6 personer 2022). Stadens resultat uppgår till 11,70 personer (11,5 personer 2022).</p> <p>Kontinuiteten mäts även med en fråga i individuppföljningen och senaste mätningen från november 2022 till och med oktober 2023 visar att 68 procent upplever att de alltid eller oftast får hjälp av samma personer i hemtjänsten. Resultatet är något lägre än genomsnittet för staden (70 procent).</p> <p>Personalkontinuiteten är ett fortsatt fokusområde för samtliga hemtjänstutförare. Enheterna arbetar kontinuerligt för att förbättra sina kontinuitetssiffror genom att effektivisera sin planering, arbeta med områdesindelning och arbetslag med det övergripande målet att kunna erbjuda trygga insatser med hög kvalitet för kunderna. Södermalm har ett stort antal utförare med varierande storlek i antal kunder och geografiskt område vilket ger olika förutsättningar i förbättringsarbetet. Under 2024 kommer fokus inom hemtjänsten i egen regi att ligga på kompetensutvecklade insatser för personalen att bemöta äldre med psykisk ohälsa.</p>							

Nämndmål: 1.4.1. Södermalm är ett bra stadsdelsområde att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

 Uppfylles helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Genom att utveckla verksamheternas ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete med fokus på hantering och uppföljning av avvikelser, synpunkter och klagomål ökar kvaliteten i verksamheterna och i de enskildas insatser.
- Meningsfull tillvaro för olika målgrupper genom aktiviteter, utevistelse och individuell stimulans och kulturupplevelser. Genom en satsning på utökat antal aktivitetssamordnare och rehab-personal inom de särskilda boendena stärker förvaltningen upp detta arbete ytterligare.
- Fortsatt utveckling av uppsökande arbete genom exempelvis tydligare samordning av äldrelotsen och andra uppsökande yrkeskategoriers uppdrag.
- Fortsatt utveckling av teambaserat arbetssätt där olika professioners kompetens tas tillvara och på så sätt ska ge bästa möjliga effekt för den enskilde.
- Arbetsplatsnära och verksamhetsförlagda utbildningar med fokus på språk, psykisk hälsa, hälso- och sjukvård, demens samt välfärdsteknik genomförs för att öka medarbetarnas kompetens och öka kvaliteten i verksamheterna. Satsningen på vårdpedagog och språklärare

på plats i verksamheterna fortsätter.

- Nöjdheten med maten och måltidsmiljön på förvaltningens vård- och omsorgsboenden ökar genom fortsatt utveckling av arbetssättet Hemlagat. Förvaltningen fortsätter att stärka upp verksamheten med ett antal köksbiträden och utökade dietistresurser.
- Stärka samverkan och samhandläggningen med äldreomsorgen gällande våld i nära relationer hos äldre med komplexa behov.

Förväntat resultat

- Äldre får information om vilket stöd som finns vid behov av äldreomsorg.
- Andelen nöjda omsorgstagare inom äldreomsorgen ökar.
- Andelen omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs ökar.
- Anhöriga är nöjda med det stöd de får.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att tre av fyra förväntade resultat uppnås helt och ett uppnås delvis. Bedömningen att det förväntade resultatet "Äldre får information om vilket stöd som finns att få vid behov av äldreomsorg" uppnås delvis grundar sig på att årsmålet för indikatorn om andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser uppnås delvis.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att fyra av fem KF-indikatorer uppnås helt och en uppnås inte samt att KF-aktiviteterna har genomförts. Underliggande nämndmål har uppfyllts helt.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Attraktiva och inkluderande aktiviteter

Arbetet med förskolans kulturnätverk har fått en tydligare form. Två nätverksträffar har genomförts varav en med tema opera och en med tema museer. Träffarna har bland annat resulterat i ett samarbete med Kungliga Operan, där flera förskolegrupper planerat in besök med visningar. Ett museihäfte med information om 20 museer i Stockholm som erbjuder aktiviteter specifikt för förskolor har sammanställts.

Förskolorna fortsätter att använda Kulan-premien för att boka in kulturaktiviteter. Kulturförvaltningen har tagit fram ett nytt statistikverktyg för att ge en tydligare överblick över hur mycket som har bokats och vad som bokats.

Under Förskolans dag den 11 maj var det stort firande på Medborgarplatsen och barn kom tillsammans med sina förskolor. Barnen fick möta en stor utställning med barnens

installationer vilka var kopplade till projektuppdraget " Vad lever och möts i vår stad". Dessutom fanns möjligheten att i ett ateljétält måla, dansa och gruppen Orkester pop uppträdde vid fyra tillfällen.

Trygghetsprojektet "Sommar i Tanto" har inkluderat livemusik, utomhusbiovisningar, prova-på-aktiviteter som exempelvis måleri, slöjd och cirkus med Cirkus Cirkör, daglig utlåning av spel, open-mic-kvällar i samarbete med fritidsgården, allsång, träning med Forsgrénska badet med mera. Inom Projektet "Sommar på Medis" har föreställningar och konserter för barn och unga, livemusik för en bred målgrupp med olika musikstilar och workshops i samverkan med Tranströmerbiblioteket genomförts. Barnföreställningarna har varit välbesökta av förskolorna. "Sommarprogrammen" på Södermalm har varit både välbesökta och uppskattade. Flera ferieungdomar har arbetat med aktiviteterna.

I början av året utlyste nämnden ytterligare ett föreningsbidrag på 775 000 kronor för sommaraktiviteter vilket resulterade i att åtta föreningar fick dela på dessa. Föreningarna har arrangerat mötesplatser i Tantolunden, prova-på-aktiviteter i basket, fotboll och dans, workshops i odling och hantverk, utflykter, livemusik i Björns trädgård, sommartorg för barn och unga i Luma, sommarlovsöppen fritidsgård med mera. Bidraget redovisades under september månad och utvärderades i oktober.

I samband med Nobel Week Light arrangerade parklekarna Stora Blecktornsparken och Draken med hjälp av två barngrupper från förskolorna ljusinstallationer. Installationerna bestod av olika typer av programmerbara ljus designade av barnen. Allt förbereddes och skapades på barnens förskolor och monterades sedan upp i parklekarnas fönster. Ljusinstallationerna tändes och invigdes i respektive parklek.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med hälsofrämjande insatser för att stärka förutsättningarna för god fysisk och psykisk hälsa och en känsla av sammanhang, jämlika relationer och kunskap om rättigheter för unga och vuxna med funktionsnedsättning. Hälsoteam har erbjudit unga och vuxna med funktionsnedsättning ett ökat utbud av hälsofrämjande aktiviteter. Genom hälsoteamet har även medarbetarna ökat sin kunskap och fått utbildning i att motivera och stödja brukarna till att utöva hälsofrämjande aktiviteter. Brukarna har i linje med stockholmarnas fokus i hög grad varit delaktiga i valet av hälsofrämjande aktiviteter. Ökad självständighet hos brukarna är ett annat viktigt resultat och handlar exempelvis om att brukare fått praktik eller arbete och att många brukare har kunnat avsluta sin insats inom öppenvården. Det är också flera brukare som efter att ha tränat inom projektet sedan sökt och fått träning på FAR (Fysisk Aktivitet på Recept).

Förvaltningen fortsätter satsningen på att erbjuda aktiviteter, kultur och social samvaro i olika stadier av åldrandet. På de särskilda boendena har en satsning på aktivitetssamordnare pågått under året och nu finns aktivitetsansvariga på plats i alla verksamheter.

Brukarundersökningen visar att de äldre på särskilda boenden nu är mer nöjda med aktiviteterna än föregående år. Genom detta och genom att anordna aktivitetsråd samt använda levnadsberättelse som verktyg ökar personcentreringen och delaktigheten i planeringen av utevistelse och av aktiviteter i grupp och enskilt ytterligare. Intresset för att delta i aktiviteter på de fyra öppna träffpunkterna har fortsatt att öka under året, vilket beror på framgångsrik marknadsföring av aktivitetsutbudet och att önskemål om aktiviteter förts in i

träffpunkternas basutbud. Satsningar på både mindre och större arrangemang med olika teman har genomförts under året, däribland ett mycket välbesökt öppet hus på Forsgrénas badet.

Dagverksamheterna har i dialog med gästerna breddat aktivitetsutbudet och fortsatt att med hjälp av stimulansmedel regelbundet anordna bussutflykter till närliggande resmål. Stadens kulturturné har varit på besök i dagverksamheterna och underhållit gästerna med musik och skapande. Samarbetet mellan dagverksamheterna och förskolan har uppskattats av de inblandade och är numera en del av ordinarie verksamhet. Hittills i år har gemensamma sago- och sångstunder arrangerats och några av dagverksamheterna har firat midsommar ihop med förskolorna. Arbetssättet att förena förvaltningens olika målgrupper i gemensamma aktiviteter kan utvecklas på fler områden, exempelvis nationella minoriteter i olika åldrar. Den långsiktiga satsningen på att nå ut till fler seniorer och fler grupper av seniorer pågår. Strategin är att bryta social isolering och ofrivillig ensamhet genom att dels fortsätta erbjuda relevant och efterfrågad verksamhet i förvaltningens lokaler och dels att möta seniorer där de befinner sig för att kunna erbjuda stöd och information när den behövs. För att minska ofrivillig ensamhet har Hornstulls servicehus under året med hjälp av en hälsoinspiratör utvecklat aktiviteter utifrån boendes önskemål. Verksamheten har genomfört enkäter och intervjuer som visar på att de boende känner sig delaktiga i upprättandet av aktiviteter och känner en social gemenskap på servicehuset. Brukarundersökningen 2023 visar att boende känner sig mindre ensamma samt besvärar mindre av oro och ångest jämfört med året innan.

Under hösten 2023 startades en ny digital plattform, ”Kultur för äldre”, där äldreomsorgen i Stockholms stad kan boka kultur av hög kvalitet till ett subventionerat pris, likt förskolans plattform Kulan. Vidare startades ett aktivitetsnätverk för äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden, där förvaltningens kultursamordnare deltar och bland annat informerar om aktuella kulturupplevelser för äldre.

Utifrån stadens plan för nya bad inom staden, ”Plan för nya bad 2022”, har förvaltningen under året genomfört en fördjupad utredning kring möjligheten att utöka det befintliga strandbadet i Tantolunden. Undersökning har omfattat vattenprovtagning, naturvärdesinventering, inventering av dagvatten- och bräddavlopp vid platsen samt provtagning av bottensediment. Resultatet av inventeringarna planeras vara klara i början av 2024. Under året har även underhållsinsatser utförts på den befintliga bastuflotten på Tanto strandbad. Exempelvis har anläggningens flytkroppar kompletterats och ett arbete med att renovera innertaket i bastun påbörjats. Därutöver har tillhörande vedbod renoverats.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

- Arbetet med att säkerställa tillgång till fritid, kultur och rörelse som främjar hälsa och välbefinnande.

Mål 5 – Jämställdhet

- Arbetet med att säkerställa att kulturaktiviteter inom förvaltningens verksamheter ska vara inkluderande oavsett kön.

Mål 10 - Minskad ojämlikhet

- Föreningar som beviljas föreningsbidrag ska ha en inriktning som ligger i linje med stadens arbete för jämställdhet, jämlikhet, tillgänglighet och vara fria från våld och diskriminering.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	87 %	90 %	85 %	85 %	78 %	75 %	2023
Analys Enligt statistik avbryter flickor sitt idrottande tidigare än pojkar vilket kan vara orsaken till skillnaden i resultatet mellan pojkar och flickor.							
  Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	61 %	58 %	64 %	Ny indikator 2023	77 %	77 %	2023
Analys Indikatoren är ny för 2023 och årsmålet har satts utifrån KF:s årsmål då det var svårt att bedöma rimlig årsmålsnivå. Ingen stadsdelsförvaltning når KF:s årsmål. Förvaltningens utfall är högre än stadens genomsnitt (56 procent). I jämförelse med de andra indikatorerna från samma undersökning syns dock att en stor majoritet av Södermalms barn och ungdomar deltar i olika typer av aktiviteter och att de är nöjda med det kulturutbud som finns.							
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	84 %	86 %	82 %	76 %	76 %	76 %	2023
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	85 %	82 %	89 %	78 %	77 %	77 %	2023
Analys Utfallet visar att det är fler flickor än pojkar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden vilket följer trenden inom samtliga stadsdelsförvaltningar. I samhället i stort deltar flickor i högre utsträckning i kulturaktiviteter än pojkar vilket kan påverka skillnaden i svaret.							
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	69 %	72 %	66 %	64 %	66 %	66 %	2023
Analys Årets utfall visar att en större andel pojkar än flickor deltar i föreningslivet. Det finns strukturella mönster där aktiviteter som exempelvis ridning, teater och dans inte bedrivs i en förening utan i annan organisationsform. Dessa aktiviteter utövas i högre utsträckning av flickor. Däremot har idrottsaktiviteter som fotboll och innebandy generellt en tydlig föreningsstillhörighet. Dessa aktiviteter utövas i högre utsträckning av pojkar. Det kan ha påverkat skillnaden i svaren.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och	2023-01-01	2023-08-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad			

Nämndmål: 1.5.1. Nämndens kultur-, idrotts- och föreningsliv är tillgängligt, attraktivt och inkluderande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Satsning på att utveckla olika typer av målgruppsanpassade aktiviteter utifrån behov som finns hos stadsdelsområdets invånare. Aktiviteterna genomförs där så är möjligt i samverkan med nämndens lokala råd samt civila samhällets organisationer.
- Att i samverkan med föreningslivet och övriga civilsamhället erbjuda aktiviteter för seniorer som bidrar till ett jämställt deltagande som lockar såväl kvinnor som män.
- Att i samverkan med föreningslivet och övriga civilsamhället erbjuda anpassade och inkluderande aktiviteter till barn och ungdomar med funktionsnedsättning, HBTQI+-ungdomar och nyanlända ungdomar.
- Stadsdelsförvaltningens kultursamordnare deltar i Södermalms kulturnätverk tillsammans med Stockholms stadsbibliotek, Kulturskolan och Stadsmuseet. Förvaltningen har stärkt kultursamordnarens roll genom att utöka uppdraget från 50 procent till 100 procent.
- Förskolorna, parklekarna, öppna förskolan och äldreomsorgen nyttjar kulturförvaltningens Kulanpremie för att ta del av kulturupplevelser.
- Förskolorna har kulturombud som möts i ett gemensamt kulturnätverk.
- Barn på förskolorna och unga i stadsdelsnämndens verksamheter får möta och själva prova olika former av professionell kultur och skapande.
- Boende på förvaltningens grupp- och servicebostäder får stöd i att ha en rik fritid och att kunna delta i hälsofrämjande aktiviteter utifrån sina intressen.

Förväntat resultat

- Invånare i alla åldrar tar del av och har möjlighet att utöva ett varierat kultur- och fritidsutbud.
- Föreningsstödet fördelas till föreningar som uppfyller stadens demokrativillkor och förstärker förvaltningens kärnverksamheter inom socialtjänst, äldreomsorg, förskola och fritidsverksamhet.
- Andelen bokningar genom Kulan ökar.
- Förvaltningens arbete inom kulturområdet stärks.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås och att aktiviteterna har genomförts.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Barnen i förskolan erbjuds minst en professionell kulturaktivitet per termin.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Parklekarna i samverkan med barnen på Södermalms kommunala förskolor sätter i samband med Nobel Week Lights upp belysning i parklekarna.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att samtliga fyra mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts helt. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att samtliga tre KF-indikatorer uppnås helt samt att KF-aktiviteterna har genomförts. Underliggande nämndmål har uppfyllts helt.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Energieffektivitet och minskad klimatpåverkan

Nämnden beviljades i samband med verksamhetsplan 2023 klimatinvesteringsmedel för att fortsätta med energieffektiviserande åtgärder där utbyte av gammal belysning till LED var aktuell. Två större projekt är genomförda med dessa medel. Ett projekt på Kulltorps vård- och omsorgsboende samt ett på förskolan Orion. Med dessa investeringar har elförbrukningen för belysning effektiviserats med upp till 74 procent enligt beräkningar från Energicentrum.

Eriksdalsvillans förskola och Högalids parklek har under året fått leverans av kärlskåp samt kärl för att börja med matavfallsinsamling. Nicolaigårdens förskola har under renoveringen 2023 fått en matavfallskvarn installerad med en tillhörande kombitank (fett/matavfall) installerad. En översyn av vilka förskolor som har matavfallsinsamling har genomförts och visar att de flesta har det idag. De få förskolor som inte har det beror antingen på platsbrist eller svårtillgängliga soputrymmen.

Arbetet med kunskapshöjande insatser har genomförts då flera medarbetare var med på ett

webbinarium om Hållbara kontor, denna utbildning finns även att tillgå på utbildningsplattformen. Information till alla chefer har skickats ut att det finns e-utbildningar inom Hållbara kontor, Stockholms stads miljöprogram 2020-2023 samt Energieffektiva storkök.

Miljöförvaltningen har lanserat ett material för att börja arbeta med hållbarhet inom äldreomsorgen. Ett första möte med Kemikaliecentrum och förvaltningens miljösamordnare genomfördes i augusti för att komma igång med arbetet. Arbetet fortsätter under 2024.

Miljö- och klimatåtgärder i parkmiljö

Anläggande av växtbäddar med biokol

Under året har nämnden beviljats klimatinvesteringsmedel för att tillföra nya växtbäddar för parkträd, perennplanteringar och buskage som innehåller biokol. Upprustningen av Mariatorget har färdigställts där en betydande del utgörs av klimatfrämjande åtgärder. Därutöver har bland annat Axel Landquist park, Hammarbyterrassen och en yta vid Fiskargatan erhållit växtbäddar med biokol samt tillförts nytt växtmaterial. Åtgärderna har inneburit att nämnden bidrar till att minska koldioxidhalten i atmosfären eftersom biokolet tjänar som koldioxidfälla.

Trädplantering

Under året har nämnden beviljats klimatinvesteringsmedel för plantering av nya träd som bland annat ersätter träd som dött i torka, almsjuka eller kraftigt skadats i samband med snöovädret i november 2022. Under året har förvaltningen planterat ut cirka 50 nya träd i stadsdelsområdets parkmiljöer, exempelvis i Vitabergsparken, Skinnarviksparken och på Långholmen. Plantering av de nya träden har inneburit att nämnden bidrar till stadens arbete med koldioxidlagring samt till att sänka lufttemperaturen vid värmeböljor.

Identifiera möjliga hårdgjorda ytor på parkmark som kan klimatanpassas

Förvaltningen har identifierat parkeringsytan längs med Ringvägen i Tantolundens östra del som angelägen att omvandla tillbaka till parkmiljö. Därmed skulle även klimatanpassning kunna göras på denna yta.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 7 - Hållbar energi för alla

- Energieffektiviserande åtgärder såsom LED investeringar.

Mål 11 - Hållbara städer och samhällen

- Arbete med matavfallsinsamling

Mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion

- Matsvinnsmätning i verksamheter för att få ner matsvinnet.
- Verksamheterna har källsortering.

Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna

- Arbete med åtgärder i enlighet med klimathandlingsplan 2020-2023 - för ett fossilfritt

och klimatpositivt Stockholm 2040, exempelvis anläggande av växtbäddar med biokol för utvalda parkträd, perennplanteringar och buskage.

- Arbete med åtgärder i enlighet med den föreslagna handlingsplanen för klimatanpassning 2021-2024, exempelvis plantering av nya träd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	100 %			94 %	100 %	100 %	2023
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,56 kg CO2 per kg livsmedel			1,6 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	2023
  Köpt energi i stadens verksamheter	3,05 GWh			3,45 GWh	3,46 GWh	1945 GWh	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, Stockholm Stadshus AB och Stockholm Exergi inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	2023-01-01	2023-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.1.1. Nämndens verksamheter är energieffektiva och resurssmarta med en låg klimatpåverkan

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Genomföra energibesparingsåtgärder i lokaler och verksamheter.
- Förebygga, återanvända, sortera och återvinna avfall.
- Kunskapshöjande insatser för medarbetare inom miljöprogrammet och klimatsmart kontor genomförs för att bidra till stadens mål.
- Åtgärder i enlighet med klimathandlingsplan 2020-2023 - för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040. Anläggande av växtbäddar med biokol för utvalda parkträd, perennplanteringar och buskage.
- Åtgärd i enlighet med den föreslagna handlingsplanen för klimatanpassning 2021-2024.
- Träd som dött i torka eller på grund av kraftigt snöoväder ersätts.

Förväntat resultat

- Energiförbrukningen i verksamhetslokaler minskar.
- Förbättrad återvinning för verksamheter
- Verksamheternas matsvinn minskar.
- Medarbetarnas kunskaper om miljöprogrammet och klimatsmart kontor har ökat
- Ökad andel växtbäddar med biokol i stadsdelsområdet vilka tjänar som koldioxidfällor.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås och att samtliga aktiviteter utom en har genomförts. Denna aktivitet har påbörjats och slutförs under 2024.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Anlägga växtbäddar med biokol för utvalda parkträd, perennplanteringar och buskage.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen anordnar en dag för hållbarhet.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Genomföra en inventering av förvaltningens verksamheter i syfte med att hitta de verksamheter som saknar eller behöver förbättrad källsortering.	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Arbetet är påbörjat och slutförs under 2024.			
✓ Identifiera möjliga hårdgjorda ytor på parkmark som kan klimatanpassas.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Kunskapshöjande insatser inom miljö- och klimatområdet genomförs.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Under förutsättning att material till arbetet med resurssmart vård- och omsorgsbonde blir klart under året, börjar förvaltningens vård- och omsorgsboenden att arbeta efter detta.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utplantering av nya träd.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Verksamheter som serverar mat fortsätter mäta matsvinn i syfte att minska det. Förskolorna mäter matsvinn en gång per termin.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Verksamheterna arbetar med energisparåtgärder.	2022-12-31	2023-12-31	
✓ Verktöget Hantera Livs används för att minska klimatpåverkan från livsmedelskonsumtionen.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att KF-aktiviteterna har genomförts och att underliggande nämndmål har uppfyllts helt.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade

områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Åtgärder för ökad biologisk mångfald

Anlägga ytor för ökad biologisk mångfald

Under året har ytor tillförts ökad biologisk mångfald exempelvis genom insädd av klöver på gräsytor vid Hammarby slussväg och i Södermalmsallén, komplettering av nektarrika kryddväxter i Bröderna Hedlunds park och Stigbergstjällen samt genom tillförsel av nya planteringar i Älvsborgsparken. Planteringarna i Sandbacksparken och vid Mosebacke Torg har kompletterats med blommande buskar. Vidare har området mellan Sickla Park och Nacka kompletterats med nya träd med syftet att förstärka det ekologiska sambandet mellan Nackareservatet och Sickla Park.

Utplacering av boplatser för bin och fjärilar

Nya boplatser för bin och fjärilar har anlagts då dessa gynnar en viktig ekosystemtjänst, pollinering. Under året har exempelvis fjärilsholkar placerats ut i Irisslätten vid Katarina kyrka, Sjöstadsparterren och i Solrosparken.

Komplettera planteringar med växter som gynnar pollinatörer

Planteringar med växter som lockar till sig pollinatörer har kompletterats med växter. Under året har exempelvis en fjärilsplantering (annuellplantering) färdigställts i Ivar Los park.

Skötseln av naturreservat

Skötselinsatser utifrån framtagna fördjupade skötselplaner för naturreservaten på Årsta holmar och i Sickla Park har utförts. Åtgärderna omfattar exempelvis fagning (borttagande av löst material från marken), slyröjning av slåtterytor samt borttransport av klipp från ängsslåttern på Årsta holmar. Restaurering av ängsytor i Sickla Park har också pågått under året. Under året har förvaltningen även möjliggjort båtförbindelse till Årsta holmar.

Stadsodling

Under året har arbetet med att rusta upp befintliga odlingslådor fortsatt. Omkring 50 nya odlingslådor har tillverkats av förvaltningens servicegrupp och ett tjugotal av dessa har ersatt trasiga odlingslådor inom stadsodlingen ”Odlia ihop” i Drakenbergsparken. Under året har beslut fattats att en ny odling ska starta upp i Sandbacksparken till odlingssäsongen 2024.

Genomförande av skyfallsåtgärder

I samband med planering inför kommande parkinvesteringar har bedömning utförts av hur dagvattenhantering och eventuella skyfallsåtgärder kan omhändertas. En rapport om dagvattenhantering för Tantolunden har tagits fram. Tre nedsänkta planteringsytor för omhändertagandet av dagvatten har anlagts i Tantolunden. Ytor är uppbyggd med en blandning av biokol och makadam.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna

- Dagvattenhantering och eventuella skyfallsåtgärder hanteras inom parkinvesteringar.

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

- Arbete med åtgärder i enlighet med stadens handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad, exempelvis anläggande av fler boplatser för fjärilar, insådd av klöver på gräsytor och tillföra planteringar nektarrika växter som lockar till sig pollinatörer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtbeklädda väggar	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01	2023-08-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB, med Malmö stad som förebild, ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.2.1 Den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna inom nämndens verksamheter utvecklas

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar nedanstående insatser för att uppnå nämndmålet. Flera av insatserna är hämtade från "Stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald: Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och Södermalm":

- Parkytornas biologiska mångfald ökar exempelvis genom att skapa ängsmark, insådd av nektarrika örter i gräsytor samt utplantering av vårlök bland annat med syfte att förlänga blomningsperioden vilket gynnar viktiga pollinatörer såsom bin och fjärilar.
- Anläggande av boplatser för bin och fjärilar hjälper till att stimulera den biologiska mångfalden i staden. Genom att locka bin och fjärilar till boplatserna tar man tillvara en viktig ekosystemtjänst, pollinering, som i dagsläget anses som hotad på ett flertal ställen.
- Genom att komplettera planteringar på utvalda platser med växter som lockar till sig pollinatörer utökas förutsättningarna för pollinering som är en viktig ekosystemtjänst. Med genomtänkt planering av dessa planteringar kan blomningstiden förlängas.
- Skötselinsatser utifrån framtagna fördjupade skötselplaner för naturreservaten på Årsta holmar och i Sickla Park kommer att genomföras.
- Idag finns många stadsodlingar inom stadsdelsområdet. Utöver att utveckla dessa kommer förvaltningen fortsatt byta ut trasiga odlingslådor till nya.

- I samband med parkinvesteringar görs bedömning av hur dagvattenhantering och eventuella skyfallssåtgärder kan omhändertas.

Förväntat resultat

- Minst tre parkytor får ökad biologisk mångfald.
- Minst tre boplatser för bin skapas.
- Minst fem planteringar kompletteras med växter som lockar till sig pollinatörer.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås och att samtliga aktiviteter utom en har genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Anlägga boplatser för fjärilar.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Anlägga nya boplatser för bin.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Komplettera planteringar med växter som lockar till sig pollinatörer.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Parkytor erhåller ökad biologisk mångfald.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Sätta upp mulmholkar för att skapa livsmiljöer för insekter.	2023-01-01	2023-12-31	
! Tillsammans med trafikkontoret och Stockholm Vatten och Avfall AB planera tillförande av fler dricksvattenfontäner i stadsdelsområdet.	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Aktiviteten har inte kunnat genomföras då ansvarsfrågan kring anläggande och drift av nya dricksvattenfontäner måste utredas vidare. Detta kommer att göras under 2024.			
✓ Utveckla stadsodling och brukaravtal utan ersättning.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att underliggande nämndmål har uppfyllts helt.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Framkomliga och trafiksäkra gång- och cykelbanor

Under året har förvaltningen säkerställt att gång- och cykelvägarna i parker och grönområden har sandsopats och vinterunderhållits i enlighet med befintliga parkdriftsavtal. Detta med syftet att minska risken för halkolyckor och därmed förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet. I Tantolunden har två gångbanesträckor erhållit ny asfaltsbeläggning samt nya rännalar.

Hållbart resande

Förvaltningens verksamheter reser på ett hållbart och klimatsmart sätt vilket bidrar till låga utsläpp av växthusgaser. Medarbetarna går, cyklar eller reser kollektivt i tjänsten så långt det är möjligt. Förvaltningens verksamheter följer den gemensamma resepolitiken.

På vinterhalvåret ser förvaltningen till att några av de gemensamma cyklarna har vinterdäck.

Det syns en stadig nedåtgående trend i taxiåkande inom förvaltningen. Kostnaderna för taxiresor har minskat från 67 tkr 2022 till 18 tkr 2023.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 11 - Hållbara städer och samhällen

- Insatser med hållbart resande inom förvaltningen genom att medarbetare går, cyklar eller åker kollektivt i tjänsten.
- Förvaltningens arbete för att minska risken för halkolyckor och därmed förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet.

Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna

- Förvaltningens verksamheter reser på ett hållbart och klimatsmart sätt vilket bidrar till låga utsläpp av växthusgaser.

Nämndmål: 2.3.1. Nämndens verksamheter bidrar till ökad framkomlighet och minskade utsläpp

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Parkvägarna i stadsdelsområdet är tillgängliga och tillfälliga hinder avhjälpas så fort det är möjligt.
- Snöröjning och halkbekämpning är effektiv och sker smidigt.
- Resor och transporter sker på ett hållbart och klimatsmart sätt vilket exempelvis innebär att medarbetare så långt det är möjligt går, cyklar eller åker kollektivt i tjänsten. Inom förvaltningen finns elcyklar och elbilar att tillgå.

Förväntat resultat

- Kostnader för taxiresor i tjänsten har minskat.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att två av tre KF-indikatorer uppnås helt och en uppnås delvis samt att KF-aktiviteten har genomförts. Underliggande nämndmål har uppfyllts helt.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Hälsosam och hållbar miljö

Förskolorna har under året arbetat vidare efter ”Vägledningen för kemikaliesmart förskola”. Arbetet har fortsatt handlat om att rensa ut material som kan vara skadligt. En översyn har tidigare genomförts där gamla leksaker som kan innehålla ämnen som inte är lämpliga att ha i barnens vardag tagits bort eller ersatts med kemikaliesmart lekmaterial. Förskolorna har haft tillgång till förskoleavdelningens dokument som ska inspirera till genomtänkta lärmiljöer ”Designa för en pedagogisk lärmiljö” och detta dokument har tagit hänsyn till det som framgår kring kemikaliesmart förskola. Exempelvis har flera förskolor satsat mer på bygg och konstruktion där bland annat tråklossar i olika storlek kan användas i många olika lekar.

Arbetet med förstärkt kompetenssatsning inom ekologisk och vegetarisk kost för kökspersonal i förskolan är i planeringsfasen och kommer utföras under 2024.

Förvaltningens verksamheter fortsätter att uppdatera sitt kemikalieinnehav i stadens kemikaliehanteringssystem Chemsoft. Produkter som innehåller utfasningsämnen fasas ut.

Resultatet under året visar på att verksamheter inom sociala avdelningen har ökat andelen ekologiska inköp av livsmedel medan förskolorna och äldreomsorgen backat lite jämfört med 2022. Andel ekologiska livsmedel ligger fortfarande högt på förskolorna men gick ner en aning under sommarmånaderna för att sedan öka något till hösten. Orsakerna till detta kan hänga samman med frånvaro av ordinarie kock vilket kan leda till att det blir svårare med de ekologiska inköpen. Även stigande livsmedelspriser gör det svårare att hålla budget i balans samtidigt som det höga målet ekologiska inköp ska bibehållas. En ytterligare orsak kan vara att när ekologiska varor beställts men inte finns i lager så ersätts dessa med icke-ekologiska varor. Förskolorna är väl medvetna om detta och jobbar vidare på det.

Åtgärder i enlighet med lokalt åtgärdsprogram för Årstaviken inom stadens arbete för god vattenstatus

Förvaltningen har under året tillsammans med miljöförvaltningen tagit fram en ansökan inom ramen för ”God vattenstatus” i syfte att under 2024 ta fram underlag för en detaljerad skötselplan samt tydliggöra hur området kring Årsta holmar kan utvecklas för fiskföryngring med hänsyn till bevarande av befintliga naturvärden och förekommande arter. Åtgärden är kopplad till åtgärd A13 i lokalt åtgärdsprogram för Årstaviken.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 11 - Hållbara städer och samhällen

- Arbetet med utfasning av produkter med farliga kemikalier.

Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna

- Åtgärder för god vattenstatus.

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

- Verksamheterna köper ekologiska livsmedel.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %	100 %	100 %	2023
  Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning	92 %			Ny indikator 2023	88 %	88 %	2023
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	67,27 %			69,31 %	71 %	70 %	2023
Analys Vissa av förvaltningens enheter klarar det högt uppsatta nämndmålet på 71 procent. Exempelvis har förskolorna totalt ett utfall på 78 procent. Vissa enheter har svårare att nå årsmålet då det inte finns tillräckligt upphandlat sortimentet, exempelvis halvfabrikat till vård- och omsorgsboenden. Månatliga uppdateringar och riktande insatser mot enheter med förbättringspotential görs för att öka andelen ekologiska livsmedel.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholm Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar gällande nedskräpningsavgifter och producentansvar för tobaksvaror	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.4.1 Nämndens verksamheter är miljö- och klimatsmarta

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Använda kemikaliehanteringssystemet, Chemsoft, för att säkerställa att skadliga kemikalier inte används inom nämndens verksamheter.
- Arbeta för att öka andelen inköpt ekologisk mat och medvetet välja att köpa animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning.
- Löpande genomföra de aktiviteter som framkommer i åtgärdsprogrammet för god vattenstatus i Årstaviken.

Förväntat resultat

- Andel skadliga kemikalier minskar eller ersätts med mer lämpade produkter.
- Andel inköpta ekologiska livsmedel ökar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås och att två av tre aktiviteter har genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förskolorna arbetar efter Vägledning för kemikaliesmart förskola.	2023-01-01	2023-12-31	
! Förstärkt kompetenssatsning på förskolornas kokkar gällande ekologisk och vegetarisk kost.	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Arbetet med förstärkt kompetenssatsning inom ekologisk och vegetarisk kost för kökspersonal i förskolan är i planeringsfasen och kommer utföras under 2024.			
✓ Förvaltningens verksamheter uppdaterar sitt kemikalieinnehav i Chemsoft och arbetar för att fasa ut kemikalier med utfasning- och prioriterade riskminskningsämnen.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att fyra av sju mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts helt och tre har uppfyllts delvis. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att samtliga tre KF-indikatorer uppnås helt och att KF-aktiviteten har genomförts. Underliggande nämndmål har uppfyllts helt.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Stark och hållbar budget

En stark och hållbar ekonomi lägger grunden för en jämlik välfärd. Verksamheterna följs upp och anpassas kontinuerligt för att rymmas inom fastställd budgetram för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna.

Nämnden redovisar år 2023 ett överskott om 48,2 mnkr efter resultatdispositioner. Det är främst verksamhetsområdet äldreomsorg som redovisar ett överskott vilket beror på lägre kostnader för boende inom vård- och omsorgsboenden.

Verksamheterna bedrivs kostnadseffektivt

För att nämndens resurser ska användas på bästa sätt för invånarna bedrivs samtliga verksamheter kostnadseffektivt. Lokalbeståndet ses över kontinuerligt för att optimera antalet lokaler som är ändamålsenliga så att det i den mån det går minska lokalkostnaderna. Alla verksamheter arbetar löpande med utveckling och effektivisering och åtgärdsplaner tas fram vid befarade avvikelser.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 5 - Jämställdhet

- Ekonomiska resurser fördelas lika, och i enlighet med den enskildes behov, mellan män och kvinnor, flickor och pojkar.

Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

- En god prognossäkerhet som leder till budget i balans.
- Verksamheterna kännetecknas av en kultur där ständiga förbättringar är en del av arbetet och alla verksamheter arbetar kontinuerligt med utveckling och effektivisering.

Mål 10 - Minskad ojämlikhet

- Verksamheterna följs upp och anpassas kontinuerligt för att rymmas inom fastställd budgetram för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna.

Mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion

- Lokalbeståndet ses över kontinuerligt för att optimera antalet lokaler som är ändamålsenliga
- Befintliga resurser används optimalt och avtal följs upp systematiskt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	97,2 %			97,4 %	100 %	100 %	VB 2023
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	98,8 %			97,1 %	100 %	100 %	VB 2023
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			-1 %	+/-1 %	+/- 1 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Kommunstyrelsen har bedömt aktiviteten som försenad ned förklaringen att kartläggning behöver göras innan upphandling kan ske. Upphandlingen kommer att ske under 2024. Förvaltningen bedömer därför aktiviteten som avslutad men fortsätter att delta i arbetet vid behov under 2024.			

Nämndmål: 3.1.1. Nämndens verksamheter drivs inom givna ekonomiska ramar och uppfyller verksamhetens mål

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Stadsdelsnämndens ekonomi är långsiktigt hållbar. En budget i balans skapar trygghet och kontinuitet. Stadsdelsnämndens verksamheter följs upp och anpassas kontinuerligt så att de ryms inom fastställd budgetram för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna.
- Prognossäkerheten är central i arbetet med att nå en budget i balans. Enheternas budgetar följs regelbundet upp genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller där åtgärder vidtas vid behov. Vid befarat budgetöverskridande vidtas åtgärder för att undvika obalans i budget.

Förväntat resultat

- Verksamheten ryms inom tilldelad budget.
- Prognossäkerheten är god.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att sex av åtta KF-indikatorer uppnås helt, en uppnås delvis och en uppnås inte samt att underliggande nämndmål har uppfyllts helt.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Individuella och evidensbaserade insatser för ett hållbart arbetsliv

Ökad inflation och stigande priser och räntor slår generellt hårt på ekonomin för låginkomsttagare. Trots detta kan förvaltningen ännu inte se någon ökning av antalet ansökningar om ekonomiskt bistånd inom stadsdelsområdet. Stadsdelsområdets andel biståndstagare uppgår till 0,38 procent vilket är en minskning jämfört med samma period föregående år (0,42 procent). Även andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd (0,3 procent) har minskat jämfört med samma period föregående år (0,5 procent). Förvaltningen följer utvecklingen noga och samverkar internt och externt för att kunna möta de behov som uppstår vid eventuell ökad arbetslöshet och försämrade ekonomiska villkor för invånare inom stadsdelsområdet.

Från och med 2023 har ansvaret för arbetsmarknadsinsatsen Stockholmsjobb flyttats från stadsdelsnämnderna till arbetsmarknadsnämnden vilket innebär att inte samma antal brukare kan ta del av insatsen Stockholmsjobb. För att erbjuda sociala insatser för den grupp som inte kvalificeras inom Stockholmsjobb kommer verksamheten under 2024 utöka antalet OSA anställda. Samverkan pågår löpande internt inom förvaltningen men även med Jobbtorg City för att skapa samsyn och förutsättningar för de brukare som deltar i insatsen arbetsträning för att möjliggöra Stockholmsjobb efter insatsen slut.

Feriejobb

Under året har 1159 ungdomar (580 pojkar och 579 flickor) feriearbetat inom förvaltningens verksamheter. Under året har det inkommit 1368 ansökningar om feriejobb, 695 flickor och 673 pojkar. De feriearbetande ungdomarna har bland annat deltagit i att ordna aktiviteter för barn inom förskolan, deltagit i aktiviteter för brukare med funktionsnedsättning och inom äldreomsorgen samt genomfört insatser i stadsmiljön, exempelvis park- och strandrensning, målning av staket och bänkar samt oljning av bryggor. Förvaltningen ser ett behov av att vidareutveckla mottagandet av många feriearbetare och samtidigt säkerställa god introduktion och säker arbetsmiljö under en period då många chefer är på semester. Förvaltningen har startat en arbetsgrupp för att stärka samordning, planering och mottagande av nästa års feriearbetare.

Platssamverkan kopplat till näringslivet - kopplar till näringslivspolicyns fokusområde *Attraktiva miljöer och bättre framkomlighet*

Förvaltningen har fortsatt arbetet med ”Effektiv samverkan för trygghet” och områden som

prioriterats har varit västra Södermalm och centrala Södermalm. Aktörer som ingår i denna samverkan är bland annat förvaltningens trygghetssamordnare, trafikkontoret, lokalpolis, fastighetsägare och företagare. Genom regelbundna lägesrapporter över situationen på aktuellt område har samverkansgruppen initierat åtgärder för att öka tryggheten och minska brottsligheten i området.

Förvaltningen har en löpande och bra dialog med fastighetsägare kring Medborgarplatsen, stadsledningskontoret och andra fackförvaltningar som exempelvis trafikkontoret kring ombyggnation av Söderhallarna och de utmaningar kopplat till trygghet som ombyggnationen medför. De åtgärder som var planerade för Torinertäppan (trappan mellan Vasakronans byggnad och Filmstaden i Söderhallarna) för att göra platsen tryggare, ljusare och mer inbjudande måste skjutas upp på grund av ombyggnationen av Söderhallarna.

Verka för ett långsiktigt tryggt nöjesliv - kopplar till näringslivspolicyns fokusområden *Stimulera tillväxt och företagsamhet och Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet*

Samverkan och kontinuerlig dialog mellan förvaltningen, lokalpolisen och nöjesetablissemang har fortsatt i syfte att uppnå ett långsiktigt hållbart nöjesliv och öka tryggheten för både aktörer och besökare. Fokus har bland annat varit att minska risker kopplat till narkotikabruk, överservering av alkohol och oroligheter i samband med stängning av nöjesetablissemang. Utbildning till hotellen har skett under året med fokus på hur hotellen kan arbeta mot narkotika och prostitution. Det har varit en god samverkan inför Stockholm Pride och samverkan har lett till att det finns en kontinuerlig dialog mellan hotell, polis och stadsdelsförvaltning. Förvaltningens trygghetssamordnare skickar veckovis en sammanställning över aktuell lägesbild och aktuell information kopplat till trygghet och säkerhet inom stadsdelsområdet till berörda aktörer (exempelvis fastighetsägare och hotell) inom stadsdelsområdet vilket varit uppskattat.

Förvaltningen har fortsatt att aktivt samverka med polis och andra samhällsaktörer för att förbättra den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet. Arbetet med trygghetsprojektet "Sommar i Tanto" och "Sommar på Medis" pågick under sommaren med olika former av aktiviteter och framträdanden. Under hösten genomfördes fler aktiviteter vid Medborgarplatsen, exempelvis visades kortfilmsbio. Under 2024 kommer olika former av platsaktivering genomföras löpande på centrala Södermalm, exempelvis belysningskonst, teater och dans.

Involvera näringslivet i utvecklingen av parkytor - kopplar till näringslivspolicyns fokusområden *Stimulera tillväxt och företagsamhet och Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet*

Inför den genomförda upprustningen av Mariatorget har förvaltningen och trafikkontoret haft nära dialog med de näringsidkare som bedriver verksamhet på platsen. Etapperna för upprustningen har tagit hänsyn till näringsidkarnas behov och önskemål. I samband med andra parkupprustningar har förvaltningen gett möjlighet för näringslivet att lämna synpunkter på utvecklingen av parkytor.

Ge god service till näringsidkare i samband med ansökan om markupplåtelser- kopplar till näringslivspolicyns fokusområde *Stimulera tillväxt och företagsamhet*

I samband med handläggning av ansökningar om markupplåtelse från näringsidkare har

förvaltningen försökt tillmötesgå önskemålen där det varit möjligt. I de fall där ansökan inte har kunnat godkännas har vägledande information lämnats så att näringsidkaren kan lämna alternativa förslag.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 1 - Ingen fattigdom

- Arbetet med att erbjuda individuellt utformade insatser och stärka individers delaktighet i sin planering mot självförsörjning.
- Utveckla samverkan externt och internt för att stödja individer att delta i arbetsmarknadsinsatser.
- Att ta emot aspiranter för Stockholmsjobb, vilket bidrar till att ge en ingång till den reguljära arbetsmarknaden.

Mål 5 - Jämställdhet

- Arbetet med att prioritera insatser för kvinnor som står långt från arbetsmarknaden, exempelvis uppsökande arbete för fler kvinnor i studier och arbete.
- Brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbete som syftar till att ge bättre resultat för både kvinnor och män.

Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

- Arbetet med att främja och utveckla företagandet i stadsdelsområdet.

Mål 10 - Minskad ojämlikhet.

- Förvaltningens arrangemang ”Sommar på Medis” och "Sommar i Tanto" har varit möjlig för alla att delta på oavsett ekonomiska förutsättningar.

Mål 11 - Hållbara städer och samhällen

- Arbetet med platssamverkan.

Jämställdhetsanalys

En jämställdhetsutmaning är att utforma insatser så att män och kvinnor i samma omfattning kommer ut på den reguljära arbetsmarknaden utifrån att behoven ser olika ut. För att få in fler kvinnor i insatsen arbetsträning ska förvaltningens dialog med de enheter som remitterar till arbetsträning intensifieras. För att nå kvinnor som står långt från arbetsmarknaden bedrivs uppsökande arbete.

Generellt upplever sig kvinnor boende i stadsdelsområdet mindre trygga än männen. Förvaltningen fortsätter arbetet med trygghetsskapande åtgärder, så som till exempel röjning av buskage och bättre belysning, i syfte att flickor och kvinnor ska känna sig tryggare i stadsmiljön.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	0,3 %			0,5 %	0,6 %	2,7 %	VB 2023
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,38 %	0,63 %	0,39 %	0,42 %	0,8 %	1,5 %	VB 2023
Analys Fler män än kvinnor uppbär ekonomiskt bistånd vilket speglar hur könsfördelningen sett ut historiskt inom stadsdelsområdet. En orsak till skillnaden är att ensamstående män i högre grad har en psykosocial problematik och har svårare att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden.							
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	0 %	0 %		86,67 %	75 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Det är endast en brukare av tjugo som svarat på undersökningen och denne upplever inte en förbättrad situation. Förra året upplevde 86,7 procent en förbättrad situation. Det är svårt att göra någon djupare analys av utfallet då det endast är en svarande. Alla hushåll med ekonomiskt bistånd följs upp för att kunna erbjuda ett individanpassat stöd. En möjlig orsak till det låga svarsantalet är att fler brukare inte vill delta i undersökningen alternativt inte ser den som särskilt viktig att svara på. Generellt kan också mätperioden för undersökningen, som är under april och maj månad, påverka svarsfrekvensen eftersom detta är månader med jämförelsevis lägre antal inbokade besök.							
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,36 %	0,44 %	0,27 %	0,37 %	0,4 %	1,0 %	VB 2023
Analys Fler män än kvinnor uppbär ekonomiskt bistånd vilket speglar hur könsfördelningen sett ut historiskt inom stadsdelsområdet. En orsak till skillnaden är att ensamstående män i högre grad har en psykosocial problematik och har svårare att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden.							
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	1 332 st			1 032 st	1 150 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	54 st			60 st	45 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	163 st			189 st	169 st	Tas fram av nämnd	VB 2023
Analys Årsmålet nås delvis. Förvaltningen har kunnat tillhandahålla 163 platser under året mot planerade 169. Studerande eller utbildningsanordnare har tackat nej till platser och verksamheterna har i ett fåtal fall inte heller kunnat ta emot det antal studenter som planerats på grund av brist på handledare.							
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	1 159 st	580 st	579 st	849 st	1 150 st	11 000 st	VB 2023

Nämndmål: 3.2.1 Inom Södermalms stadsdelsområde klarar invånare sin egen försörjning

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Utifrån den enskildes behov och förutsättningar erbjuds individuellt utformade insatser för att den enskilde ska bli självförsörjande och leva ett självständigt liv.
- Utveckling av intern och extern samverkan fortsätter för att nå målet med att individen ska bli självförsörjande och ha ett stadigvarande boende. Förvaltningen ska utveckla förebyggande arbetssätt för att minska felaktiga utbetalningar.
- Genom att särskilt beakta barns behov när vuxna söker ekonomiskt bistånd tas barnrättsperspektivet tillvara.
- Ungdomar erbjuds tydliga och meningsfulla feriejobb och ungdomar med funktionsnedsättning prioriteras särskilt.
- Samhällsvägledning med fokus på bostadsvägledning och fortsatt samverkan med Jobbtorg och Arbetsförmedlingen med syftet att stärka den enskildes möjlighet att närma sig arbetsmarknaden.
- För att nå kvinnor som står långt från arbetsmarknaden bedrivs uppsökande arbete.

Förväntat resultat

- Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskar.
- Andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd minskar.
- Ungdomar mellan 16-19 år som får arbetslivserfarenhet genom feriejobb inom Södermalms stadsdelsförvaltning ökar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås och att aktiviteterna har genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen utvecklar arbetssätt för att säkerställa kvalitativa platser för ungdomar 16-19 år med särskilda behov som söker feriejobb.	2023-01-01	2023-12-31	
 Utveckla arbetsformer och metoder för brukare som är aktuella inom flera verksamheter på förvaltningen.	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.2.2 Det är tryggt och säkert att vara företagare i Södermalms stadsdelsområde

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Samverkan med polis, det lokala näringslivet, civilsamhället och andra relevanta aktörer såsom trafikkontoret i arbetet med trygghetsskapande, brottsförebyggande och trivselskapande åtgärder runt speciella platser för att öka tryggheten och attraktionskraften inom området.
- Tillsammans med lokalpolisen genomför förvaltningen regelbundna möten med hotell inom stadsdelsområdet med syftet att minska hotellrelaterad brottslighet och för att öka tryggheten för hotellens anställda och gäster.
- Tillsammans med lokalpolisen fortsätta samverkan med fastighetsägare på brottsutsatta platser. Syftet är att strategiskt och långsiktigt stötta och kunna omhänderta sådant som rör brottslighet och otrygghet och som uppstår för de som är verksamma och bedriver näring inom stadsdelsområdet.
- Stadsmiljöverksamhetens arbete med renhållning, belysning samt parkskötsel är en central del att skapa en attraktiv stadsmiljö och goda förutsättningar för näringslivet. Under året tillför förvaltningen blomsterutsmyckning vid drygt 20 platser i stadsmiljön inom ramen för stadens blomsterprogram.
- I samband med kontroller i stadsmiljön rapporterar förvaltningen in markupplåtelse som saknar tillstånd till trafikkontoret för åtgärd. Åtgärden säkerställer att näringsidkare med tillstånd kan verka under rättvisa och lagenliga villkor.

Förväntat resultat

- Hotellaktörer som förvaltningen har kontakt med upplever att de har god kännedom om nya brottstrender och om hur brottslighet som narkotika och prostitution kan förebyggas på hotellen.
- Aktörer inom nöjesetablissemangen som deltar i samverkan med stad och polis förstår sitt ansvar och känner sig delaktiga.
- De fastighetsägare som deltar i samverkan upplever att stadens ambition är att på ett effektivt sätt och i samverkan omhänderta problem kopplat till otrygghet som påverkar hyresgäster och boende negativt.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundas på att två av fyra KF-indikatorer uppnås helt och två uppnås

inte samt att underliggande nämndmål har uppfyllts.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Motverka hemlöshet

Förvaltningens boendeteam och dess vräkningsförebyggare har fortsatt att arbeta uppsökande, förebygga bostadslöshet och samarbeta med övriga verksamheter inom förvaltningen. Barnfamiljer, personer med funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden är särskilt utsatta grupper som prioriteras inom förvaltningen och erbjuds stöd till mer långsiktiga och hållbara boendelösningar. Arbetet med att ta fram en samverkansrutin med syfte att motverka/förhindra att barnfamiljer vräks har påbörjats. Arbetet sker i samverkan mellan alla enheter på sociala avdelningen.

Förvaltningen har fortsatt att utveckla den interna samverkan kring äldre hemlösa och har genomfört kartläggning av processen för samhandläggning. Kartläggningen visade att förvaltningen behöver utveckla sitt arbete med gruppen äldre hemlösa personer utan andra behov av insatser (inget missbruk, psykisk ohälsa eller liknande). Arbetet pågår för att stärka förutsättningarna för samhandläggningen kring denna målgrupp. Förvaltningen har från och med januari 2024 en anställd bolots, vilken kommer att tillhöra det socialpsykiatriska teamet på beställarenheten för äldre, med fokus på att motverka hemlöshet samt jobba med förebyggande insatser mot vräkning. Bolotsen kommer att samarbeta med till exempel äldrekuratoren, hemtjänsten och enheten för vuxna för att tidigare kunna upptäcka äldre som riskerar att hamna i hemlöshet.

Särskilda bostäder för ökad social hållbarhet

Förvaltningen ser ett fortsatt stort behov av särskilda bostäder enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Förvaltningen framför tidigt behov av exempelvis bostäder med särskild service och boenden för både yngre och äldre brukare via boendepanerna samt i kommande lämpliga byggprojekt samt initierar samarbete med relevanta fackförvaltningar och kommunala fastighetsbolag för att skapa bra förutsättningar att bedriva kommunal verksamhet.

Förvaltningen samverkar med övriga stadsdelsförvaltningar i innerstaden samt äldreförvaltningen och socialförvaltningen i arbetet med att ta fram underlag till de stadsövergripande planerna för särskilda boenden för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

Mål 1 - Ingen fattigdom

- Arbetet mot hemlöshet.
- Förvaltningen bygger nya grupp- och servicebostäder som ökar möjligheten för personer med funktionsnedsättning att bosätta sig inom stadsdelsområdet.

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

- Arbetet mot hemlöshet.

Mål 5 - Jämställdhet

- Arbetet med att motverka hemlöshet hos kvinnor.

Mål 10 - Minskad ojämlikhet

- Arbetet med att prioritera och erbjuda stöd till mer långsiktiga och hållbara boendelösningar för personer med funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden.
- Genom samverkan med olika parter i planeringsprocessen säkerställs att invånarnas behov av särskilda bostäder, förskoleplatser och parkmark planeras in i nya områdesplaner och detaljplaner.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärderna	97,6 %			Ny indikator 2023	95 %	Tas fram av nämnd	VB 2023
   Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	85,71 %	83,33 %	100 %	71,43 %	75 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Under året har sex män och en kvinna haft bostadskontrakt enligt Bostad först. Av dessa har fem män och kvinnan behållit kontraktet efter 12 månader. På grund av det låga antalet är det svårt att göra en jämställdhetsanalys.							
  Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	1			9	0	Tas fram av nämnd	2023
Analys En barnfamilj har beviljats akut boendelösning på hotell/vandrarhem under året vilket medför att årsmålet inte nås. Ett långt motivationsarbete och boendecoaching har genomförts men trots det har familjen valt att inte flytta till de lägenheter som finns att tillgå via bostadsförmedlingen.							
   Antal vräkningar som berör barn	1			2	0	Tas fram av nämnd	2023
Analys En barnfamilj har berörts av vräkning under året vilket medför att årsmålet inte nås. Den aktuella vräkningen gäller en barnfamilj som bodde i andra hand och saknade giltigt kontrakt. Efter avhysningsbeslut från Kronofogdemyndigheten bor familjen nu på lägenhetshotell i avvaktan på annan boendelösning. Socialtjänsten har erbjudit hjälp i form av bostadsvägledning/coaching som familjen avvisat.							

Nämndmål: 3.3.1 Vuxna och barnfamiljer har ett tryggt och hållbart boende

- Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Barnfamiljer, personer med funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden är särskilt utsatta grupper som prioriteras inom förvaltningen och erbjuds stöd till mer långsiktiga och hållbara boendelösningar.
- Förvaltningens boendeteam och dess vräkningsförebyggare fortsätter att arbeta uppsökande, förebygga bostadslöshet och samarbeta med övriga verksamheter inom förvaltningen. Den som riskerar sitt hyreskontrakt erbjuds budget- och skuldrådgivning samt stöd eller insatser som behövs för att kunna komma till rätta med sin situation. Boendeteamet utvecklar samverkan med SHIS Bostäder, framförallt gällande avtalade boenden.
- Nyanlända som har ett tillfälligt boende, exempelvis inom SHIS Bostäder, får i ett tidigt skede det stöd och den hjälp de behöver för att kunna ta sig vidare till en varaktig bostad
- Samverkan kring äldre som är hemlösa eller riskerar hemlöshet utvecklas inom förvaltningen för att säkerställa långsiktiga lösningar och insatser.

Förväntat resultat

- Antalet vuxna i behov av akuta boendelösningar minskar.
- Personer som har avtalat boende inom SHIS Bostäder fullföljer kontraktskraven eller uppmärksammas i tid om annat stöd behövs.
- Barnfamiljer placeras inte på akutboenden.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att två av tre förväntade resultat uppnås och ett uppnås inte. En barnfamilj har placerats på akutboende under året. Aktiviteten har påbörjats och fortsätter under 2024.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra workshop med medarbetare från sociala avdelningen och avdelningen för äldreomsorg med målet att utveckla samverkan kring äldre hemlösa genom att kartlägga processen för samhandläggning.	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Arbetet har påbörjats och fortsätter under 2024.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundas på att två av fyra KF-indikatorer uppnås helt, en uppnås delvis och en uppnås inte samt att KF-aktiviteten har genomförts. Underliggande nämndmål har uppfyllts helt.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Vikarieorganisation/Resursteam

Flera enheter har nu resursteam. Inom äldreomsorgen har nu förebyggande enheten två fastanställda medarbetare som täcker upp för frånvaro med kort varsel. Alla förskoleområden har en plan för en vikarieorganisation. Det innebär att man använder sig av en fast vikarie, ofta en per enhet, som har en anställning inom en förskoleenhet. Sociala avdelningen anställer resurser som motsvarar nyttjandet av timanställda per verksamhet. Dessa kommer att arbeta på flera verksamheter som blir klusterindelade.

Kompetensförsörjning

Den strategiska kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen är ett särskilt prioriterat område för att möta den ökande andelen äldre befolkning med behov av en kvalificerad vård och omsorg. Ett arbete med kompetensstegar för undersköterskor och sjuksköterskor har påbörjats för att säkra upp att verksamheten har utbildad personal. Arbetet med att skapa goda arbetsvillkor fortsätter, där det både handlar om heltid som norm och att minska andelen timanställda.

För att möta framtida behov av kompetens har förskolan satsningar på förskolläraernas undervisningsuppdrag och pedagogiska ledarskap. Detta för att både stärka kunskapen kring att undervisa samt att leda arbetslag och barngrupp. Barnskötarna behöver kompetensutveckling för att erbjuda varje barn en trygg omsorg samt främja alla barns utveckling och lärande. De kommunala förskolornas biträdande rektorer har sett över vilka medarbetare de har i organisationen som behöver stöd i svenska språket. Skolverket erbjuder via Hermods en satsning på flerspråkig personal i förskolan som behöver stärka sitt svenska språk. Det är en statlig satsning finansierad via statliga medel som är kostnadsfri för deltagare. Under oktober 2023 har 13 medarbetare från förskolan påbörjat denna utbildning. Förskoleavdelningen kommer att ha en dialog med Hermods om att starta ytterligare en kurs under 2024. När den första utbildningen är slutförd i juni 2024 kommer insatsen att utvärderas.

Sociala avdelningen ser ett behov av att erbjuda fördjupande kompetenshöjande insatser för erfarna medarbetare. Avdelningen har under året sett över möjligheter att kontinuerligt erbjuda medarbetare att prova nya arbetsuppgifter över enhetsgränserna, utifrån intresse, kompetens och erfarenhet.

Attraktiv och föredömlig arbetsgivare

Projektet Medarbetskap fortsätter enligt plan. Under året har samtliga arbetsplatser haft inspirationsföreläsningar med praktiska övningar på APT. Projektet kommer att fortsätta även under nästa år.

Hållbart arbetsliv

En god arbetsmiljö för ett hälsofrämjande och hållbart arbetsliv ska alltid eftersträvas. Den 1 oktober 2023 trädde nya regler kring dygnsvila i kraft i kollektivavtalet Allmänna Bestämmelser som just fokuserar på vikten av återhämtning. Detta medför att samtliga verksamheter, men framför allt utförarverksamheter inom äldreomsorgen och verksamheter

för personer med funktionsnedsättning, har sett över schemaläggning och bemanningsmål för att främja återhämtning mellan arbetspass. Ett nära ledarskap med hälsosamtal, regelbundna avstämningar och avgångssamtal för de som slutar har varit prioriterade områden för att minska sjukfrånvaron och för att nå en tillfredsställande personalomsättning. Under hösten har förvaltningen påbörjat ett arbete kring friskfaktorer och bland annat har en chefsutbildning genomförts.

Jämställdhet och mångfald

Det arbetas aktivt med nolltolerans mot kränkande särbehandling, sexuella trakasserier och diskriminering inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Jämställdhetsperspektivet beaktas och analyseras bland annat i samband med uppföljning av sjukfrånvaro, arbetsskador och tillbud, företagshälsovårdsinsatser och könsfördelning på alla nivåer. Verksamheterna arbetar förebyggande och stödjande om medarbetare utsätts för hot och våld.

Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet är en uppföljningsprocess som ska säkerställa att förvaltningen lever upp till lagar, föreskrifter, arbetsmiljöpolicy och följer de rutiner som finns. Den årliga uppföljningen ligger även till grund för den fortsatta utvecklingen av det systematiska arbetsmiljöarbetet för en god arbetsmiljö som främjar hälsa och säkerhet. Arbetet med att löpande bedöma risker i arbetsmiljön ska särskilt följas upp. I chefens ansvar ingår att genomföra en årlig uppföljning av SAM inom sin verksamhet. Denna görs i samverkan mellan arbetsgivare och skyddsombud i december i alla verksamheter. Under våren har arbetet fortsatt med information och diskussioner i olika samverkansgrupper. Innehållet i årshjulet för SAM har reviderats och bland annat kompletterats med medarbetarskapsinsatser och information om kris och krig. Under hösten/vintern har en ny SAM-modul införts i planerings- och uppföljningsverktyget ILS-webb.

I april inleddes ett projekt för att efter snart två år följa upp och se över hur lokalerna på förvaltningskontoret nyttjas och se om det finns konkreta förslag till förbättringar för att lokalerna ska fungera ändamålsenligt för medarbetare och besökare.

Andel tillsvidareanställda och andel heltidstjänster

Förvaltningen har arbetat långsiktigt för att motverka ofrivillig deltid. Frågan har bland annat hanterats i samverkan i FVG och SVG. I äldreomsorgen har man arbetat med en partssammansatt arbetsgrupp i syfte att hitta nya arbetssätt kring frågan. Ett konkret exempel har varit att medarbetare arbetar på flera våningar/arbetsplatser för att skapa flexibilitet. Förvaltningen har totalt 1 953 anställda och av dessa är andelen tillsvidareanställda medarbetare 92,7 procent vilket är en ökning jämfört med 2022 då andelen tillsvidareanställda var 88,5 procent. Andelen heltidstjänster är totalt 86 procent. Av de tillsvidareanställda medarbetarna är det 88 procent som arbetar heltid.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 3 - Hälsa och välbefinnande

- Kompetenshöjning inom rehabilitering genom dialoggrupper för chefer
- Hälsosamtal vid tidiga signaler om eventuell ohälsa hos medarbetare

- Friskfaktorer
- Säkerställa att förvaltningen följer nya regler gällande dygnsvila

Mål 5 - Jämställdhet

- Heltidsanställningar (Heltid som norm)
- Uppföljningar och analys av skillnader mellan kön avseende sjukfrånvaro
- Uppföljningar och analys av löneskillnader utifrån kön
- Strävan efter en jämn könsfördelning vid rekrytering
- Underlätta kombination av föräldraskap och arbetsliv

Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

- Resursteam för att minska andelen timanställda
- Budget i balans
- Arbetsmiljöarbete i fokus i samtliga verksamheter

Mål 10 - Minskad ojämlikhet

- Generellt arbete kring de olika diskrimineringsgrunderna vilket exempelvis kommer till uttryck vid chefsutbildningar, arbetsplatsträffar och i olika samverkansgrupper.

Jämställdhetsanalys

Eventuella skillnader mellan könen analyseras i samband med uppföljning av sjukfrånvaro, arbetsskador och tillbud, företagshälsovårdsinsatser och analys av könsfördelning genomförs på alla nivåer. Dessa analyser finns med i årsplaneringen för samverkansgrupper. Den totala könsfördelningen mellan kvinnor och män är på liknande nivå som könsfördelningen bland chefer - omkring 80 procent kvinnor. Kvinnors sjukfrånvaro är högre än mäns, både i stadsdelsförvaltningen och i samhället i stort. Orsaker till detta analyseras löpande i samverkansgrupper och rör bland annat samhällsliga faktorer, livssituation och arbetsbelastning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	81	79	81	81	83	83	2023
Analys							
Förvaltningens AMI uppfyller inte årsmålet på 83 men ligger kvar på samma nivå som föregående år. Förvaltningen har relativt bra resultat och ligger bland annat en punkt över stadens AMI. För kvinnor har resultatet minskat med en punkt till 81, medan det för män ligger kvar på samma värde som förra året på 79.							
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter	12,3 %				10 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys							
Arbetet med att minska andelen timavlönad personal fortsätter. Trenden är tydlig - andelen har minskat två år i rad - men målet på högst 10 procent uppfylls inte. Verksamheterna jobbar med bemanningsmål och scheman för att skapa							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
föresättningar för att nå målet. Indikatorn ersätts 2024 med specifika indikatorer för respektive verksamhet (förskola, äldreomsorg och stöd och service för personer med funktionsnedsättningar) vilket kommer medföra mer relevanta utfall att analysera och årsmål kan sättas utifrån föresättningar.							
  Sjukfrånvaro	7,8 %	6,1 %	8,2 %	9 %	8,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Sjukfrånvaro dag 1-14	3,1 %	2,9 %	3,1 %	3,6 %	3,3 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.4.1 Chefer har hög kompetens och förståelse för sitt uppdrag och medarbetarna ges goda föresättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Genomföra insatser kopplat till medarbetarskap för alla medarbetare.
- Utveckla arbetet med förvaltningens kompetensförsörjningsplan för 2023 - 2025 genom att tydligare koppla planen till andra övergripande HR-processer, exempelvis introduktionsprocessen.
- Utveckla introduktionsprocessen för nyanställda.
- Utveckla processen kring avslut, inklusive avslutsenkäter.
- Riktade ledarskapsinsatser, exempelvis dialoggrupper.

Förväntat resultat

- Verksamheterna utvecklas genom medarbetarnas engagemang och nytänkande.
- Medarbetare trivs i sitt arbete och väljer att stanna kvar i förvaltningen.
- All rekrytering sker kompetensbaserat.
- Kärnverksamheterna har rätt bemanning för sitt uppdrag.
- Ledarskapet har stärkts ytterligare och knyts samman med medarbetarskapsinsatserna.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås och att samtliga aktiviteter utom en har genomförts. Denna

aktivitet har påbörjats och fortsätter under 2024.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla chefer genomför block ett i medarbetarskap i webbportalen.	2023-03-01	2023-11-30	
✓ Dialoggrupper för chefer genomförs.	2023-05-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys			
Under hösten har förberedelser gjorts för att starta dialoggrupperna i februari 2024. Startdatum har satts utifrån kärnverksamheternas önskemål. Upphandling av konsult hjälp, indelning i grupper, bokningar i Outlook för alla deltagare har gjorts för att allt ska vara klart inför starten 2024.			
✓ Utbildning för chefer i kompetensbaserad rekrytering.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utbildning i arbetsrätt för chefer.	2023-09-01	2023-12-31	
Analys			
Utbildning angående nya regler för dygnsvila som trädde i kraft 1 oktober 2023 har prioriterats under hösten.			
✓ Utbildningar i företrädesrätt och Winlas.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utveckla och förbättra processen Introduktion för nyanställda.	2023-03-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.4.2 I förvaltningen råder en god och hälsofrämjande arbetsmiljö med goda arbetsvillkor

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Arbeta för goda arbetsvillkor med en hög grad av tillsvidareanställningar, där heltid är norm.
- Förvaltningen utreder förutsättningarna och tar fram en särskild handlingsplan med syftet att öka anställningstryggheten, minska andelen arbetade timmar som utförs av timanställd behovspersonal och en ändamålsenlig organisation för en framtida vikariepool. Arbetet genomförs i samarbete med lokala representanter för Kommunal.
- Förvaltningen undersöker förutsättningarna för en hållbar och trygg vikarietillsättning genom att se över verksamheternas grundbemanning inom förskolan.
- Översyn av scheman och andra påverkande faktorer i utförarenheterna för att kunna minska andelen timavlönade behovsanställda och skapa god arbetsmiljö.
- Se över och utveckla åtgärder för att minska sjukfrånvaron med prioritering i verksamheter med hög/ökande sjukfrånvaro.
- Att säkerställa en god kunskapsnivå om arbetsmiljöfrågor i hela organisationen.

Förväntat resultat

- Minskad sjukfrånvaro och tillfredsställande personalrörlighet.
- Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter minskar.
- Verksamheterna har en god och hälsosam arbetsmiljö som är fri från diskriminering, kränkande särbehandling, sexuella trakasserier samt repressalier.

- Verksamheterna arbetar förebyggande och stödjande när medarbetare utsätts för hot och våld.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås och att samtliga aktiviteter utom en har genomförts. Denna aktivitet har påbörjats och fortsätter under 2024.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Fortsätta arbetet med att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare enligt stadens handlingsplan för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare. Samt följa upp Södermalms tre prioriterade områden i handlingsplanen med hjälp av en enkät.	2023-01-01	2023-12-31	
Analys För att undersöka hur personalen uppfattar sin arbetssituation har en enkätundersökning genomförts där förskollärare och barnskötare har fått besvara frågor kopplat till handlingsplanen. Svaren i enkäten visar som helhet att medarbetarna är väldigt nöjda. Förskollärarna anser sig ha goda förutsättningar att leda undervisningen och ansvara för dess utformning och barnskötarna anser att de har goda förutsättningar att vara delaktiga i och tillsammans med förskolläraren genomföra undervisning i förskolan. Resultatet av enkäten visar att det som behöver förbättras är att organisera för kollegialt lärande samt att de områden som medarbetarna lyfter som fokusområden att förbättra i kommande handlingsplan är hälsa och verksamhetsutveckling. Enkätens resultat kommer att användas i revideringen av handlingsplanen.			
✓ Fortsätta arbetet med att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare enligt stadens handlingsplan.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Planera för och utföra flera riktade utbildningar inom SAM och OSA.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Planera för och utföra utbildningar inom rehabilitering.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utveckla arbetssätt och rutiner för en långsiktig sänkt sjukfrånvaro.	2023-04-01	2023-12-31	
✓ Översyn av och beslut om framtida arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud.	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Förvaltningen har inväntat stadens översyn av arbetsmiljöutbildning för att kunna ta beslut om hur upplägget för chefer och skyddsombud ska se ut på Södermalms stadsdelsförvaltning. Stadens översyn är försenad varför förvaltningen har fortsatt med de egna utbildningar som hållits under senare år. Översynen sker så snart vägledning kommer centralt. Befintliga arbetsmiljöutbildningar har reviderats löpande och deltagarantalet har ökat under hösten 2023.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att en av två KF-indikatorer uppnås helt och en uppnås delvis, samt att KF-aktiviteterna har genomförts. KF-indikatorn som uppnås delvis har fått en röd bedömning i systemet. Detta beror på att vissa upphandlade leverantörer inte är valbara i inköpssystemet men ändå tas med i statistiken, vilket har resulterat i ett lägre procentuellt

utfall än uppsatt årsmål. Det har även förekommit att förvaltningen har använt upphandlad leverantör men att rekvisition via inköpssystemet blivit fel/inte gjorts. Statistiken blir på så sätt missvisande och indikatorn bedöms därför som delvis uppfylld. Bedömningen är att avtalstroheten är god inom förvaltningen. Eftersom indikatorn även avser en liten del av den totala måluppfyllelsen bedömer förvaltningen ändå att underliggande nämndmål uppfylls helt.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Systematiskt säkerhetsarbete, risk- och sårbarhetsanalys samt kontinuitetsplanering

Förvaltningens säkerhetsarbete har förstärkts med anledning av det försämrade säkerhetsläget och den förhöjda terrorhotnivån. Förvaltningens fokus är och har varit att höja beredskap och ingjuta trygghet hos medarbetare, brukare och övriga som vistas inom stadsdelsområdet. Beredskapsåtgärder kopplade till förhöjd terrorhotsbedömning har kartlagts på enhetsnivå. Rutiner för inrymning och utrymning har utarbetats. Rutiner kring hot och våld har stärkts och verksamheter som har en överförd hotbild har haft ett fördjupat arbete kring dessa frågor. Förvaltningen har också gjort en utbildning för medarbetarna om hot och våld som är öppen för alla anställda och genomförs varannan månad.

Arbetet kring trygghetspunkterna har kommit in nästa fas. Det förberedande arbetet kring den krisövning som kommer att genomföras under våren 2024 pågår och kommer att inkludera samtliga resurser i krisledningen samt på trygghetspunkterna.

Förvaltningen har implementerat åtgärder och sammanställt planer om kontinuitetshantering inom olika områden. Den förvaltningsövergripande kontinuitetsplanen har justerats och kompletteras efter de övningar som genomförts i förvaltningens olika verksamheter.

Upphandling, inköp och avtalsuppföljning

Förvaltningen har påbörjat arbetet med att utveckla uppföljning av städavtal samt att identifiera risker för välfärdsbrott. Arbetet fortsätter under 2024. En resurs har projektanställts för att följa upp städavtalet på förskolor, ett uppdrag som pågår tillsvidare. Vidare har förvaltningen tagit fram riktlinjer för seriositetsprovning av leverantörer som är tänkta att ingå avtal med som ett sätt att stärka arbetet mot välfärdsbrott.

Under 2023 har verksamhets- och avtalsuppföljningar av entreprenad drivna verksamheter inom LSS genomförts. Tillsammans med ekonomisk seriositet har särskilt fokus varit på hur verksamheterna arbetar med bland annat egenkontroller, kvalitetsarbete utifrån avvikelshantering samt barnperspektiv. Verksamheternas kvalitetsberättelser, resultat från brukarundersökningar och dokumentationsgranskning (aktuella genomförandeplaner och social dokumentation) har också undersökts. Resultaten från dessa uppföljningar innebär att förvaltningens bedömning är att samtliga uppföljda verksamheter uppfyller de krav som kan ställas utifrån gällande lagstiftning, förordning, föreskrifter, stadens riktlinjer och upprättade avtal.

Under året har äldreomsorgen följt upp verksamheter inom vård- och omsorgsboenden och dagverksamheter som drivs i egen regi, på entreprenad eller LOV. Fokus har bland annat varit att kontrollera utbildningsnivå samt att lön och anställningsavtal uppfyller lagstadga krav. Förvaltningens bedömning är att verksamheterna uppfyller de krav som är ställda utifrån

uppdragsbeskrivningar och ingångna avtal. Arbetet med att identifiera risk och motverka välfärdsbrott är påbörjat och fortsätter under nästkommande år. Äldreomsorgens utvecklingsenhet och beställarenhet kommer genom närmare samarbete förbättra metoder i att upptäcka välfärdsbrottslighet inom hemtjänst.

Förvaltningens kontroller av föreningsbidrag har ökat för att möta nämndens reviderade rutiner, bland annat har klargörande samtal införts. Rutinerna reviderades för att säkerställa att föreningsbidrag inte ges till organisationer som inom ramen för sin verksamhet utövar våld, tvång eller hot, diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde eller motarbetar det demokratiska styrelseskicket. Under hösten 2023 har ett arbete kring ytterligare åtgärder för kontroll av föreningar påbörjats.

Systematisk informationssäkerhet

Det systematiska informationssäkerhetsarbetet fortgår och förvaltningen har under året bedrivit ett intensivt arbete både med att registrera identifierade personuppgiftsbehandlingar inom förvaltningen, att informationsklassa informationsmängder och följa upp redan klassade informationsmängder. Förvaltningen har även arbetat med att kartlägga hur informationsklassningsprocessen ser ut idag samt föreslå hur den bör se ut framåt.

Förvaltningen har under året tillfälligt stärkt resurserna för att registerförteckna personuppgifter, genomföra informationsklassningar och tillsammans med förvaltningens informationssäkerhetssamordnare inventera och skapa en struktur för vilka processer och informationsmängder som förvaltningen behöver klassa.

Ett nätverk med representanter inom bland annat informationssäkerhet, dataskydd, säkerhet, och it har startats upp med syfte att samordna funktionerna där ansvaret överlappar. Nätverket har under året påbörjat en beskrivning av arbetsprocessen som den ser ut idag och ett förslag på hur processen kan utvecklas framåt. Vidare har "Ledningens genomgång" och "Lokal anvisning för informationssäkerhet" reviderats. Förvaltningen har även utsett processägare, processledare och objektledare verksamhet för flera av förvaltningens processer, tjänster och system.

Övertagande av Bergsunds vård- och omsorgsboende

Förvaltningen har återtagit driften av Bergsunds vård- och omsorgsboende vilket har ökat nämndens rådighet. Återtagandet har genomförts enligt plan och utan påverkan på verksamhetens dagliga drift. En projektgrupp har arbetat med frågor som HR, it, lokaler och hantering av avtal i samband med övertagandet. Projektgruppen har också förberett för att verksamheten ska ingå i förvaltningens arbete med verksamhetsutveckling och ledningssystem. Inför övertagandet genomfördes risk- och konsekvensanalyser. Fackliga organisationer har deltagit i relevanta delar. Boende, anhöriga och medarbetare har informerats genom kontinuerlig dialog.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 11 - Hållbara städer och samhällen

- Systematiskt säkerhetsarbete, risk- och sårbarhetsanalys och kontinuitetsplanering

- Upphandling, inköp och avtalsuppföljning
- Systematisk informationssäkerhet
- Övertagande av Bergsunds vård- och omsorgsboende

Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen

- Systematiskt säkerhetsarbete
- Risk- och sårbarhetsanalys och kontinuitetsplanering

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	50,12 %			Ny indikator 2023	65 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2023
Analys							
Den främsta anledningen till att årets utfall visar på ett lägre procentuellt utfall än uppsatt årsmål är att vissa upphandlade leverantörer inte är valbara i inköpssystemet men ändå tas med i statistiken. Det har även förekommit att förvaltningen har använt upphandlad leverantör men att rekvisition via inköpssystemet blivit fel/inte gjorts. Statistiken blir på så sätt missvisande. Bedömningen är att avtalstroheten är god inom förvaltningen.							
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	100 %	80 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31	
  Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31	
  Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn	2023-01-01	2023-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska etablera en permanent beredskap och organisation för iordningsställande av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: 3.5.1 Hög beredskap och stark rådighet råder i nämndens verksamheter

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Förvaltningen etablerar fyra stycken trygghetspunkter på Södermalm genom vilka förvaltningen ska verka för att invånare får tillgång till kommunikation, värme, vatten och vila.
- Förvaltningens kontinuitetsarbete ska minimera risken för att stadsdelsområdets samhällsviktiga verksamheter påverkas negativt i händelse av en oönskad och omfattande kris. Framtagande av beredskapslager och i övrigt vilka behov som framkommer i det inledande arbetet med RSA.
- Förvaltningen har som mål att stå väl rustade inför en situation av höjd beredskap där det finns en bred förståelse och en känsla av ansvar inför den uppgift som skulle följa på en höjd beredskap. Denna krigsorganisation ska formars utifrån den kontinuitetsplan som färdigställs under 2023.
- Arbetet med förvaltningens krisorganisation fortsätter. Krisorganisationen ska förbättras och övas så att förvaltningen och dess verksamheter står bättre rustade inför eventuellt hastigt uppkomna händelser som sker inom stadsdelsområdet.
- Förvaltningen genomför löpande utbildning av behöriga beställare för att säkerställa att inköp sker genom e-handelssystemet och en högre avtalstrohet och kostnadseffektivitet.
- Förvaltningen säkerställer att det finns kompetens och systematiska arbetssätt för ett ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete.

Förväntat resultat

- Stadsdelsområdets trygghetspunkter är färdigställda och kan tas i drift omgående vid behov.
- Södermalms invånare har god kännedom om stadsdelsområdets trygghetspunkter samt vad man kan förvänta sig av dessa.
- Förvaltningens kontinuitetsplaner ska vara väl kända av behöriga chefer och andra som förväntas kunna agera i händelse av uppkommen, oförutsedd störning.
- Förvaltningens arbete med krisorganisation och krigsorganisation övas och är väl känd hos de som förväntas agera i händelse av någon av dessa aktiveras.
- Alla upphandlade entreprenadavtal följs upp.
- Andelen elektroniska inköp ökar.
- Förutsättningarna att uppnå kraven på skydd av information har förbättrats.
- Höjd kunskap och kompetens om informationshantering bland medarbetare och chefer.
- Andelen inrapporterade incidenter ökar, de hanteras på korrekt sätt och rapporteras till tillsynsmyndighet i tid.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundas på att två av fyra KF-indikatorer uppnås helt, en uppnås delvis och en uppnås inte. Ett av två underliggande nämndmål har uppfyllts helt och ett har uppfyllts delvis.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Lokala samverkansöverenskommelser mellan stadsdelsområdet, skolan och Polisen

Riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden

Det riktade arbetet mot avgränsade platser har fortsatt att prioriteras vid västra Södermalm, centrala Södermalm och Hammarby Sjöstad. Kommunfullmäktige beslutade i mars, i enlighet med stadsdelsnämndens förslag, om utökning av tillståndsplikt för tillfällig försäljning i området runt Medborgarplatsen. Försäljningen av lustgas som tidigare påverkade tryggheten i området har i princip upphört och utökad tillståndsplikt kan vara en av orsakerna till detta. Stadsdelsnämnden föreslog på nämndsammanträdet i december kommunfullmäktige att besluta om införande av alkoholförbud i parkområdet Högalid. Ett alkoholförbud skulle vara en preventiv åtgärd som kan möjliggöra ett för Polisen effektivt och riktat arbete mot gruppen med beroendeproblematik och därmed förbättra tryggheten i området. Ett alkoholförbud inom området är också ett viktigt komplement till förvaltningens projekt "Barnens väg" som är en trygghetskapande åtgärd kring Hornsbruksgatan och i tunneln under Hornsgatan.

För att få ett bättre underlag för utvärdering och för att kunna följa utvecklingen inom ovan nämnda prioriterade områden har en undersökning med fokus på dessa tre specifika områden genomförts. Undersökningen gjordes för första gången 2023 och kommer även att genomföras under samma period 2024 och 2025. Syftet med undersökningen är att följa upp det trygghetsarbete som görs inom de prioriterade områdena och kunna planera för och rikta insatser där de verkligen behövs. Förvaltningen kommer att använda resultatet från undersökningarna för att göra prioriteringar i kommande verksamhetsplaneringar samt i dialogen med samverkansgrupper och medborgare.

Förhindra att unga dras in i kriminalitet och narkotikaanvändning och skolan som brottsplats

Förvaltningen har fortsatt att tillsammans med lokalpolisen och de kommunala grundskolorna utveckla arbetet med att förhindra att ungdomar dras in i kriminalitet. Förvaltningens socialsekreterare placerad hos lokalpolisen bidrar till ett mer strukturerat arbete och en löpande nulägesbild som gör att förvaltningen kan rikta insatser i det uppsökande och förebyggande arbetet, på grupp- och individnivå. Förvaltningen kan se effekter i form av förkortade ledtider och att dialogen mellan myndigheterna skapar förutsättningar att vidta åtgärder tidigare.

Otillåten påverkan

Förvaltningen har fortsatt arbetet med kunskapshöjande åtgärder när det gäller otillåten påverkan. Förvaltningen avser att i samverkan med Polisen utveckla anmälningsförfarandet inom förvaltningen och handläggningen inom Polisen.

Avhopparverksamhet

Förvaltningen och lokalpolis kommer sällan i kontakt med avhoppare och anhöriga men behöver kunskapshöjande åtgärder och omvärldsbevakning för att kunna vara förberedda när en sådan situation aktualiseras. Dialog om fortsatt kunskapshöjning pågår med lokalpolis.

Särskilt utsatta brottsoffer

Implementering av framgångsrika arbetsätt som har utvecklats inom ramen för projekt IGOR för att hitta våldsutsatta och våldsutövare och erbjuda stöd och behandling pågår för att fortsätta i ordinarie verksamhet. Arbetet genomförs tillsammans med Norra innerstaden och Kungsholmens stadsdelsförvaltningar samt Polisens grupp för brott i nära relation (BIN) samt City-polisen. Förvaltningen planerar att i samverkan med socialförvaltningen sammanföra detta arbete med den så kallade Islandsmodellen i ärenden som rör barn som bevittnat eller blivit utsatta för våld, från det akuta skedet till det mer långsiktiga och motiverande arbetet.

Förvaltningen prioriterar även metoder för att hitta våldsutsatta med särskild sårbarhet såsom äldre, personer med funktionsnedsättning eller beroendeproblem.

Platssamverkan och platsaktivering

Förvaltningen har fortsatt arbetet med ”Effektiv samverkan för trygghet” och områden som prioriterats under året har varit västra Södermalm och centrala Södermalm. Aktörer som ingår i denna samverkan är bland annat förvaltningens trygghetssamordnare, trafikkontoret, lokalpolis, ordningsvakter, fastighetsägare och företagare. Genom regelbundna lägesrapporter över situationen på aktuellt område har samverkansgruppen initierat åtgärder för att öka tryggheten och minska brottsligheten i området. När det gäller Mariakvarteren fortsätter arbetet med att stärka dialogen och samverkan med de vårdgivande organisationerna i området. Från och med 2024 har medarbetare från ordinarie verksamhet inom sociala avdelningen fått särskilt uppdrag att arbeta som uppsökare motsvarande en heltidstjänst. Uppsökarna ska bland annat prioritera stöd till personer med missbruksproblematik i Mariakvarten.

Trygghetsprojektet ”Sommar i Tanto” pågick under sommaren med olika former av aktiviteter och framträdanden i stort sett varje dag. Tanto och Drakenbergsparken bemannades varje dag av personal från stadsdelsförvaltningen men även av feriearbetande ungdomar. Under hösten genomfördes fler aktiviteter vid Medborgaplatsen, exempelvis visades kortfilmsbio. Genom att föra in olika aktiviteter på platser i stadsdelsområdet kan den upplevda tryggheten påverkas positivt och platsaktivering är därför fortsatt prioriterat. Förvaltningen har anställt en samordnare för arbetet med platsaktivering och under 2024 kommer olika former av platsaktivering genomföras löpande under hela året på centrala Södermalm och i Tanto under sommaren.

Trygghetsskapande insatser på Västra Södermalm

Västra Södermalm har av Polisen identifierats som en öppen drogszen i Stockholms län.

Under 2023 har förvaltningen prioriterat insatser för att problematiken i området ska upphöra alternativt få minskad negativ effekt på brottsligheten samt att boende, besökare och verksamma ska uppleva platsen som trygg. En bra och stark samverkan har byggts upp med såväl lokala aktörer (föreningar, bostadsbolag, boende och näringsidkare) som med kriminalvård, regionen och andra vårdgivande organisationer. Det uppsökande arbetet har fortsatt och sker i tät samverkan med Polisen och socialförvaltningens uppsökarteam. Vidare har platsaktivering i form av ”Sommar i Tanto” och trygghetsinvesteringar i stadsmiljön genomförts i området. Arbetet med trygghetsskapande insatser på västra Södermalm fortsätter under 2024.

Arbetet mot våldsbejakande extremism

Södermalms stadsdelsnämnd antog den nya handlingsplanen mot våldsbejakande extremism (VBE) i januari 2023. I handlingsplanen har bland annat behovet av att höja kunskapsnivån på förvaltningen generellt gällande de olika extremistiska miljöerna och lokala rutiner lyfts fram.

Förvaltningens preventionssamordnare har fortsatt driva och utveckla arbetet med att samordna olika kunskaps- och informationshöjande satsningar på förvaltningen, bland annat genom att använda olika informationskanaler med hjälp av kommunikatörer. Det våldsförebyggande arbetet fortgår med förskoleavdelningens kollegiala lärande nätverk och med fältassistenternas stöd till de skolor som arbetar med Mentors in Violence Prevention (MVP). Duvnäs fritidsgård har implementerat MVP Fritid som fokuserar på en fritid fri från våld där våldsamma normer runt pojkar uppmärksammas vilket är viktigt i arbetet med att förebygga befastande av maskulinitetsnormer och våldsuttryck, våld i nära relationer samt VBE.

Arbetet med att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet

Förvaltningen arbetar på olika sätt för att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet och har inom ramen för arbetet med intern kontroll fokus på tre områden.

Förebygga och motverka fusk med föreningsstöd

Förvaltningen har från och med 2023 års handläggningsprocess för föreningsbidrag utökat sin kontroll genom att införa arbetssätt som svarar upp mot nämndens reviderade rutiner. Detta innebär i korthet att föreningarna i sina ansökningshandlingar får intyga att de uppfyller demokrativillkoret samt att förvaltningen genomför klargörande samtal med de föreningar som ansöker om föreningsbidrag för första gången. Klargörande möten genomförs med de föreningar som ansöker om ett ”betydande belopp” vilket i detta fall avser minst 30 tkr. Utöver kontroll hos Skatteverket genomför förvaltningen vid behov eller på förekommen anledning även en kreditupplysning hos affärs- och kreditinformationsföretaget UC gällande föreningens företrädare. Handläggarna på berörda avdelningar följer upp föreningarnas redovisningar och gör även uppföljningar vid behov under året som exempelvis verksamhetsbesök. Under hösten har ett arbete kring ytterligare åtgärder för kontroll av föreningar påbörjats.

Motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott

Enheten för ekonomiskt bistånd genomför regelbundna kontroller av utbetalningar av ekonomiskt bistånd, dels på daglig basis och i form av stickprov. Kontroller utförs av biträdande enhetschefer och särskilt tillsatt FUT-handläggare (FUT=felaktiga utbetalningar).

Vid upptäckt av felaktigt utbetalt bistånd undersöks möjligheten till återkrav alternativt polisanmälan.

Motverka att skattepengar går till organiserad brottslighet

Förvaltningen motverkar upphandlade aktörers möjlighet till brottslighet genom regelbunden uppföljning. Förvaltningen gör årliga avtalsuppföljningar på de LSS-boenden för vuxna samt daglig verksamhet som drivs på entreprenad. Tillsammans med ekonomisk seriositet har särskilt fokus varit på hur verksamheterna arbetar med bland annat egenkontroller, kvalitetsarbete utifrån avvikelshantering samt barnperspektiv. Verksamheternas kvalitetsberättelser, resultat från brukarundersökningar och dokumentationsgranskning (aktuella genomförandeplaner och social dokumentation) har också undersökts. Förvaltningens bedömning är att samtliga uppföljda verksamheterna uppfyller de krav som kan ställas utifrån gällande lagstiftning, förordning, föreskrifter, stadens riktlinjer och upprättade avtal.

Inom äldreomsorgen har verksamheter inom vård- och omsorgsboenden och dagverksamheter som drivs i egen regi, på entreprenad eller LOV, följts upp. Fokus har bland annat varit att kontrollera utbildningsnivå samt att lön och anställningsavtal uppfyller lagstadga krav. Förvaltningens bedömning är att verksamheterna uppfyller de krav som är ställda utifrån uppdragsbeskrivningar och ingångna avtal. Arbetet med att identifiera risk och motverka välfärdsbrott är påbörjat och fortsätter under nästkommande år. Genom närmare samarbete ska metoder i att upptäcka välfärdsbrottslighet inom hemtjänst förbättras.

Förvaltningen har påbörjat arbetet att utveckla uppföljning av städavtal samt att identifiera risker för välfärdsbrott. Arbetet fortsätter under 2024. En resurs har projektanställts för att följa upp städavtalet på förskolor, ett uppdrag som pågår tillsvidare. Vidare har förvaltningen tagit fram riktlinjer för seriositetsprövning av leverantörer som är tänkta att ingå avtal med som ett sätt att stärka arbetet mot välfärdsbrott.

Renhållning och skötsel av parkerna

Uppföljning av renhållning och parkskötsel har genomförts kontinuerligt. Antalet avvikelser från 24-timmarsregeln gällande renhållningsentreprenörens åtgärd av felanmälan avseende nedskräpning har varit få under året.

För att erhålla renare parker har ett 20-tal nya skräpkorgar placerats ut i parkerna.

I uppdraget att tillföra ytterligare parker möjligheten för besökare att källsortera har förvaltningen deltagit i ett pilotprojekt som letts av trafikkontoret med syftet att öka insamlingen av källsortering i parkmiljön. Under tre månader, från mitten av juli till mitten av oktober, försågs två platser inom stadsdelsområdet med källsortering, vid Östgötagatan 100 samt på Fredriksdalstorget. Projektet visade att kärnen användes i liten utsträckning men att graden av felsortering var låg. Analys och rekommendationer från plockanalyser kommer att ligga till grund för stadens fortsatta arbete med källsortering.

Under flera år i rad har badvattenkvaliteten vid Långholmens strandbad försämrats och en utredning kring möjliga orsaker till detta har färdigställts under året. Utredning visar att kanadagäss som uppehåller sig vid badet är den huvudsakliga anledningen till den dåliga badvattenkvaliteten. Södermalms stadsdelsnämnd har under sommaren ingått i ett testprojekt

med drönare som bland annat syftat till att störa gässen vid badplatsen. En handlingsplan har tagits fram med aktiviteter med syfte att förbättra vattenkvaliteten vid badet.

Ny belysning i Drakenbergsparken

Under året har ny trygghetsskapande belysning anlagts i området mellan Liljeholmsbron och den öppna väggen för gatukonst i Drakenbergsparken. Insatsen har gjorts i samarbete med trafikkontoret.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet till:

Mål 5 - Jämställdhet.

- Arbete med den lokala samverkansöverenskommelsen och det prioriterade området särskilt utsatta brottsoffer.
- Arbete med förbättrad belysning av parkmiljöer.

Mål 16 - Fredliga inkluderande samhällen

- Arbetet med den lokala samverkansöverenskommelsen och dess prioriterade områden.
- Arbetet med att stärka det socialpreventiva arbetet.
- Arbetet med platsamverkan.

Jämställdhetsanalys

Generellt upplever sig kvinnor boende i stadsdelsområdet mindre trygga än männen. En anledning kan vara att kvinnor i högre utsträckning än män möjligen påverkas av oroligheter kopplad till platser som klassas som öppna drogscener. Förvaltningen fortsätter arbetet med brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder i syfte att flickor och kvinnor ska känna sig tryggare i stadsmiljön.

Genom arbete med den lokala samverkansöverenskommelsen och det prioriterade området särskilt utsatta och sårbara brottsoffer fortsätter förvaltningen att försöka nå fler våldsutsatta och våldsutövare och erbjuda stöd och behandling.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor 	84 %	90 %	79 %	81 %	80 %	79 %	2023
Analys Kvinnor upplever mindre trygghet än män som är boende i stadsdelsområdet och så ser det ut även i staden i övrigt och i samhället som helhet. Däremot har förvaltningen större skillnader mellan män och kvinnor jämfört med resten av staden. En anledning skulle kunna vara att kvinnor i högre utsträckning än män möjligen påverkas av oroligheter kopplad till platser som klassas som öppna drogscener och Södermalm har mer omfattande öppna drogscener än övriga stadsdelar. Förvaltningen fortsätter arbetet med trygghetsskapande åtgärder i syfte att flickor och kvinnor ska känna sig tryggare i stadsmiljön.							
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning 	56 %	61 %	53 %	60 %	73 %	73 %	2023
Analys Resultatet från årets medborgarundersökning visar en nöjdhet på 56 procent. Det innebär en minskad nöjdhet kring renhållning och städning på det hela taget med 4 procentenheter jämfört med 2022. Denna indikator speglar uppfattningen							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period	
<p>gällande renhållning och städning generellt inom stadsdelen och inte specifikt gällande park- och grönområden som mäts i en annan indikator och där nöjdheten är 64 procent. Renhållning och städning på andra ytor än parkmark har förvaltningen ingen rådighet över.</p> <p>Utfallet visar en skillnad mellan mäns och kvinnors nöjdhet och så ser det ut även inom flertalet stadsdelsförvaltningar. Förra årets mätning visade en skillnad på endast två procent. Förvaltningen kan inte bedöma vad denna skillnad beror på.</p>								
  	Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	64 %	59 %	70 %	66 %	73 %	73 %	2023
<p>Analys</p> <p>Resultatet från årets medborgarundersökning visar en nöjdhet på 64 procent. Det innebär en minskad nöjdhet kring skötsel och städning av park- och grönområden med 2 procent jämfört med 2022. Bedömningen är att det nuvarande arbetssättet över tid har visat en positiv utveckling gällande skötsel och städning av park- och grönområden. Utifrån den marginella minskningen i år ser förvaltningen inte anledning till ett förändrat arbetssätt.</p> <p>Utfallet visar en skillnad mellan mäns och kvinnors nöjdhet och så ser det ut även inom flertalet stadsdelsförvaltningar. Däremot har förvaltningen större skillnader mellan män och kvinnor jämfört med resten av staden. Förra årets mätning visade en skillnad på endast en procent. Förvaltningen ser inte att det finns något i utförandet som kan förklara skillnaden mellan årens utfall.</p>								
  	Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	88 %	86 %	90 %	89 %	88 %	Tas fram av nämnd	2023

Nämndmål: 3.6.1 Invånare är trygga och säkra i Södermalms stadsdelsområde

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Förvaltningen gör ytterligare satsning inom trygghet och prevention kopplat till ungdomar genom att utveckla det socialt uppsökande arbetet i stadsmiljön kopplat till särskilda händelser som exempelvis skolavslutning och Valborgsmässoafton. Förvaltningen kommer att prioritera att utveckla den situationsanpassade uppsökande arbetet genom att rikta resurser när polisen har särskilda insatser i ett område eller då situationen på en skola kräver åtgärder på gruppnivå.
- Genom samverkan med trafikkontoret, polis, skola och andra aktörer, genomförs kontinuerliga trygghetsskapande insatser och åtgärder i stadsdelsområdet utifrån kort- och långsiktiga bedömningar.
- Att genom deltagande i aktiviteten ”Effektiv samverkan för trygghet (EST)” öka tryggheten och minska brottsligheten inom stadsdelsområdet. Områden som prioriteras är Västra Södermalm och Centrala Södermalm.

Förväntat resultat

- Förvaltningens insatser bidrar till att förutsättningar för brottsligheten minskar.
- Andelen invånare som upplever att stadsdelsområdet är tryggt ökar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås och att aktiviteterna har genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra fokusgrupper/medborgardialog för att exempelvis undersöka upplevd trygghet.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Genomföra platsspecifika trygghetsmätningar vid Medborgarplatsen, Västra Södermalm och Mariakvarteren.	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Platsspecifika trygghetsmätningar har genomförts för de prioriterade områdena västra Södermalm, centrala Södermalm och Hammarby Sjöstad.			
✓ Tydliggöra fältassistenternas uppdrag mot ett socialt uppsökande fältarbete kopplat till Stockholms standard för socialt fältarbete.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utveckla arbetssätt för situationell prevention riktat mot barn och ungdomar genom att exempelvis skapa ett team som kan mobiliseras snabbt och flexibelt.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utveckla och förstärka nattvandringar tillsammans med civilsamhället, exempelvis idrottsföreningar.	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.6.2 Södermalms parker är trygga, levande och välskötta

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Utbyte av trasiga skräpkorgar och tillföra fler i områden där det råder brist. Skräpkorgarna är kapacitetsstarka och utformade för att hindra skadedjur och fåglar att komma åt avfallet.
- Renovering av slitna gräs- och grusytor samt återplantering av växtmaterial i parkerna fortsätter. För att öka upplevelsen av välskötta parker är det viktigt att gräs- och grusytor samt planteringar i stadsdelsområdets parker utvecklas.
- Lekplatserna i stadsdelsområdets parker är mycket populära besöksmål och utsätts därför för hårt slitage. För att kunna erbjuda säkra och attraktiva lekplatser kommer upprustningsåtgärder av lekplatser på prioriterade platser genomföras.
- I samband med parkupprustningar utgår förvaltningen från Parkplan Södermalms målbild för hur respektive park bör utvecklas för att bli inkluderande offentliga rum och mötesplatser för många olika målgrupper.
- Vinteraktivering av parker. För att parkerna i större utsträckning ska levandegöras vintertid anläggs skidspår i Drakenbergsparken och i Tengdahlsparke när natursnö finns i tillräcklig omfattning. Isar för skridskoåkning spolas på ett antal platser och möjligheten till pulkaåkning på utvalda lämpliga platser kommuniceras till allmänheten. Skötseln av grillplatser prioriteras.

Förväntat resultat

Andelen invånare som är nöjda med skötsel och städning av park och grönområden inom stadsdelsområdet ökar.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundas på att förväntat resultat inte uppnås då invånarnas nöjdhet kring skötsel och renhållning av park och grönområden inte har ökat. Samtliga aktiviteter utom en har genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förbättra tillgängligheten av Parkplan Södermalm.	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Aktiviteten innebär att en entréskylt sätts upp i Vitabergsparken där en QR-kod anges som länkar till Parkplan Södermalm på stadens hemsida. På grund av rådande väderförhållanden har skylten inte kunnat sättas upp på plats vid slutet av 2023. Skylten planeras att sättas upp i början av 2024.			
 Införa möjlighet till källsortering i ytterligare parker.	2023-01-01	2023-12-31	
 Renovering av gräs- och grusytor samt återplantering av växtmaterial.	2023-01-01	2023-12-31	
 Tillföra trygghetsskapande belysning vid Liljeholmsbron i Drakenbergsparken.	2023-01-01	2023-12-31	
 Tillsammans med rådet för funktionshinderfrågor undersöka tillgängligheten i stadsmiljön med fokus på parkbänkar och offentliga toaletter.	2023-01-01	2023-12-31	
 Utföra upprustning av lekredskap.	2023-01-01	2023-12-31	
 Utplacering av nya kapacitetsstarka skräpkorgar.	2023-01-01	2023-12-31	
 Vinteraktivering i parkerna.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att KF-aktiviteterna har genomförts och att underliggande nämndmål har uppfyllts helt.

Utöver ovanstående baserar förvaltningen sin bedömning på att arbetet med de prioriterade områdena i verksamhetsplan 2023 genomförts utan större avvikelser.

Det för stadsdelsförvaltningarna gemensamma nätverket för mänskliga rättigheter har genomfört regelbundna träffar och tydliggjort syftet. Dialog har förts med stadsledningskontorets strategier inom området hur nätverket kan nyttjas i centralt framtagande av analysstöd. Nu har stadsledningskontoret bjudit in till nätverk för ändamålet från 2024 också så arbetet fortsätter inom förvaltningen utifrån denna dialog. Digitalt formulär för att lämna medborgarförslag och den utvecklade hanteringen av medborgarförslag har börjat användas i och med nyinkomna medborgarförslag under perioden. Den utvecklade rutinen med ökad dialog syftar till att ha stockholmarens fokus och för ökad lokal demokrati och inflytande. Med samma fokus genomfördes nämndmöte i Gamla stan i våras och i september i Hornstull för att öka närvaron på fler platser i stadsdelsområdet. Utveckling av

stöd och arbetssätt fortsätter under 2024 och utbildning på området nationella minoriteter och HBTQI-personers fokus genomfördes i september på förvaltningens chefsforum.

Ungdomsrådet har träffats fyra gånger under 2023 och unga från flera olika grundskolor inom stadsdelsområdet har varit med och berättat om behov och önskemål gällande bland annat fritidsaktiviteter och fältverksamhet. Bland annat har deltagarna bidragit med idéer/förslag till ungdomskvällar i Tanto under sommaren inom temat trygghet/säkerhet. Under hösten var fokus temat psykisk hälsa och Ungdomsrådet fick ett uppdrag mellan mötena, dels fick de ansvar för att göra ett jobb gällande psykisk hälsa på sina skolor och även inventera vad ungdomar tänker kring psykisk hälsa på sina skolor. Temat psykisk hälsa kommer fortsätta under 2024.

Duvnäs fritidsgård har implementerat MVP Fritid som fokuserar på en fritid fri från våld där våldsamma normer runt pojkar uppmärksammas vilket är viktigt i arbetet med att förebygga befastande av maskulinitetsnormer och våldsuttryck, våld i nära relationer samt våldsbejakande extremism.

Förvaltningen genomför även regelbundet medborgardialoger med invånare, civilsamhälle och det lokala näringslivet och har därmed ökat förutsättningarna för stärkt lokaldemokrati. Under året har digitala och fysiska medborgardialoger genomförts som gäller kommande upprustning av lekplatsen i Tantolunden och kommande upprustning av Ansgarieparken.

Stadsdelsnämndens parker och grönområden ska i så stor utsträckning som möjligt vara tillgänglighetsanpassade. Nämnden arbetar med att få bort lätt avhjälpta hinder från lekplatser och bevakar tillgänglighetsfrågan i samtliga processer.

Ökad jämställdhet

Arbetet med jämställdhet utgår från stadens Program för ett jämställt Stockholm 2018 - 2022 samt mål 5 i Agenda 2030 och är integrerat inom förvaltningens samtliga verksamheter. I verksamheternas planeringsarbete sker analys av uppföljningar och statistik. I de egeninitierade ärendena till nämnden genomförs jämställdhetsanalyser där så är relevant. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av att vidare utveckla, systematisera och följa upp arbetet med jämställdhetsintegrering.

För att förebygga våld i förskolan fortsätter förskolan att utveckla det våldspreventiva arbetet. Våld i förskolan kan till exempel handla om att leka våldslekar eller att de yngre barnen som ännu ej fått ett verbalt språk blir knuffade eller råkar ut för bitningar. För att förhindra sådana situationer arbetar pedagogerna preventivt. Ett exempel är att pedagogerna uppmärksammar lek med våldsinslag och att den närvarande och aktiva pedagogen erbjuder barnen annan lek.

Förskolorna värnar om flickors och pojkars rättigheter och arbetet med detta bidrar till att alla barn ges möjlighet att lyckas i förskolan oavsett bakgrund. Likabehandlingsarbetet i förskolan är ett ständigt pågående arbete för att förskolan ska vara fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Verksamheterna har planer med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling som återspeglar arbetet med att främja likabehandling.

Användningen av parkerna har analyserats bland annat utifrån kön. Utifrån analysen har parkupprustningar genomförts utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Barns rättigheter

Ett nätverk för barns rättigheter ingår som en del i det årshjul förskoleavdelningen tagit fram utifrån riktlinjerna för "Säker förskola". Nätverket har deltagare både från förskolan och socialtjänsten och har spridit kunskap i förskoleorganisationen om barns rättigheter och hälsa och om hälsofrämjande och förebyggande arbete utifrån ett barnhälsoperspektiv. Exempel på teman som nätverket har tagit upp är barn med skyddade personuppgifter, orosanmälan och misstanke om att barn far illa. Dessa tillfällen har bidragit till en ökad samverkan mellan förskolan och socialtjänsten och samverkan och samarbetet behöver fortsätta stärkas. Under hösten har Stockholms stads Barnombudsman medverkat på en nätverksträff och informerat om FN:s barnkonvention och pågående barnrättsarbete i staden.

Under november uppmärksammade förskolorna barnkonventionen både på sina förskolor och med två gemensamma traditioner i samband med barnkonventionens dag; storsångsamling och ljusinstallation i Björns trädgård. Under storsångsamlingen möttes barn från alla förskolor och sjöng sånger med fokus på alla barns rätt samt sånger på olika nationella minoritetsspråk. Det var ett stort antal besökare/deltagare både i form av barngrupper från förskolorna såväl som vårdnadshavare med barn från öppna förskolorna. I samband med sångsamlingen lämnade barnen sina egentillverkade ljuslyktor som sedan ställdes ut under nästkommande dags ljusinstallation, vilken tog plats i gradängen i Björns trädgård. Närmare 1000 ljuslyktor ställdes upp och tändes som representation för varje barns rätt.

Förvaltningens samordnare har genomgått barnrättsstrategutbildning och har ökad dialog med olika nyckelpersoner inom förvaltningen och inom staden på området. Samverkan mellan sociala avdelningens barnrättsombud och förskolans nätverk för barns rättigheter och hälsa har påbörjats. Arbetet med analysstöd för barnrättskonsekvensanalyser kommer att fortgå under 2024 då det troligtvis ska tas fram gemensamt i staden. Under 2024 ska en förvaltningsövergripande handlingsplan för barnrättsarbetet tas fram.

Informationsinsatser till verksamheterna har fortsatt för att utifrån barnkonventionen beakta barnperspektivet i ärenden där beslut kan komma att påverka barn och unga. Förvaltningens SIP-samordnare har bland annat arbetat för att höja kunskapsnivån om SIP (samordnad individuell plan), öka kvaliteten och skapa bättre förutsättningar för barns rätt till information och delaktighet vid planering av insatser, bland annat har en grundutbildning i SIP genomförts i samarbete med Kungsholmens och Norra innerstadens stadsdelsförvaltningar. Under 2024 kommer fokusområden att vara barns delaktighet i SIP och att erbjuda barn som placeras i familjehem en samordnad individuell plan.

Nationella minoriteter

Förvaltningens verksamheter arbetar med program för återkommande högtider där man också uppmärksammat de nationella minoriteternas högtider med kulturaktiviteter, mat och musik. Hittills i år har samernas nationaldag, internationella romadagen, Sverigefinnarnas dag samt Tornedalingarnas dag uppmärksammats på öppna träffpunkterna och dagverksamheterna. Även löpande aktiviteter äger rum, bland annat i samverkan med Sameföreningen. Dagverksamheterna har tagit kontakt för att inleda samarbete med Södermalms nya förskola Norrskenet, som har ett speciellt fokus på minoritetsspråken samiska och meänkieli. Under året, som en del i det uppsökande arbetet, har förvaltningen gjort ett utskick till alla i

stadsdelsområdet som fyllt 75 år. I brevet är de delar som hänvisar vidare till vart den äldre ska vända sig med frågor, översatt till minoritetsspråken.

Arbetet har fortgått gällande förvaltningens och förskolenämndens uppdrag att utveckla formerna för förskola med samiska och meänkieli. I mars öppnades möjligheten upp för att ansöka om plats till förskolan Norrskenet. Förskolan Norrskenet ligger integrerat i förskolan Orions lokaler på Maria Bangatan som har nära till flera kommunikationer vilket underlättar för familjer från hela staden att kunna ta sig till förskolan. Förskolans lokaler är iordningsställda och rekrytering har skett av en barnskötare som har kunskaper inom två av de samiska språken samt av en förskollärare med kunskaper inom meänkieli. Förskolan invigdes under september månad.

Tillsammans med förskoleförvaltningen har marknadsföring av verksamheten skett genom bland annat utskick i form av ett anslag till alla stadsdelsförvaltningars förskolor, parklekar och öppna förskolor. En plan för marknadsföring och kommunikation för 2024 kommer tas fram. Förskolan Norrskenet har även vid flera tillfällen under november och december haft öppen verksamhet där familjer har bjudits in till dans, skapande, sångstunder och högläsning. Genomförandet av verksamheten sker i nära samverkan med samråden och de familjer som kommer vara anknutna till förskolan.

Medarbetare från förskolorna, öppna förskolorna och parklekarna har haft möjligheten att ta del av en föreläsning med forskare Lena Huss där fokus var språkutveckling och nationella minoriteter.

Ett samarbete mellan Skansen och Södermalms kommunala förskolor med fokus på den samiska kulturen kommer att startas upp under våren 2024. Pedagogerna kommer att kompetensutvecklas och förskolornas 5-åringar kommer erbjudas besök på Skansen.

Förvaltningens chefsforum hade under september månad fokus nationella minoriteter. Här presenterades bland annat stadens och förvaltningens pågående arbete kring nationella minoriteter och ett panelsamtal med goda exempel från olika verksamheter genomfördes.

HBQI+

Fritidsverksamheten har under hösten genomfört HBQI-certifiering för att öka sin kunskap kring målgruppen och utveckla bemötande och insatser för att attrahera fler ungdomar till verksamheten.

Äldreomsorgen fortsätter att samverka och nå ut med information genom de många aktörer inom stadsdelsområdet som också har seniorer som målgrupp. Ett exempel under utveckling är att de öppna träffpunkterna sprider information om RFSL:s mötesplatser för HBQI+-personer vilket lett till fler besökare och där förvaltningen för dialog om en utökad samverkan.

HBQI+ certifiering har genomförts för Familjebehandlarna, RVCi och Södermalms beroendeteam. När det gäller Pride uppmärksammades detta av fältassistenter via sociala medier.

Pride har även uppmärksammats i parkleken Drakenbergsparken där det dekorerades med flaggor och besökarna fick även skapa sina egna flaggor. På förskolan Egalia och

Nicolaigården, som sedan flera år är HBTQI certifierade, har man återkommande Pridefest där allas olikheter och likheter hyllas.

Personer med funktionsnedsättning

Fritidsverksamheten har arbetat med att utöka verksamheten för målgruppen unga med funktionsnedsättning. Under året har Duvnäs fritidsgård haft lördagsöppet särskilt för denna målgrupp och vid dessa tillfällen har aktiviteter såsom karaoke, pyssel, bakning och sällskapsspel genomförts. Insatsen har varit uppskattad av ungdomarna och arbetet med att vidareutveckla innehållet och nå fler ungdomar för att i linje med stockholmarnas fokus tydligare möta de behov och önskemål som finns hos målgruppen fortsätter under 2024. I samarbete med Norrmalms stadsdelsförvaltning arrangerade fritidsverksamheten under sommaren Lördagshänget för målgruppen ungdomar med funktionsnedsättning. Aktiviteter som erbjöds vid dessa tillfällen var bland annat karaoke, kubb och grillning. Vid ett av tillfällena åkte verksamheten till Funkisfestivalen i Skarpnäck. Verksamheten har också varit med och tillsammans med andra förvaltningar arrangerat och deltagit i Sommar på Björnö.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med hälsofrämjande insatser för att stärka förutsättningarna för god fysisk och psykisk hälsa och en känsla av sammanhang, jämlika relationer och kunskap om rättigheter för unga och vuxna med funktionsnedsättning. Hälso team har erbjudit unga och vuxna med funktionsnedsättning ett ökat utbud av hälsofrämjande aktiviteter. Genom hälso teamet har även medarbetarna ökat sin kunskap och fått utbildning i att motivera och stödja brukarna till att utöva hälsofrämjande aktiviteter. Brukarna har i linje med stockholmarnas fokus i hög grad varit delaktiga i valet av hälsofrämjande aktiviteter. Ökad självständighet hos brukarna är ett annat viktigt resultat och handlar exempelvis om att brukare fått praktik eller arbete och att många brukare har kunnat avsluta sin insats inom öppenvården. Det är också flera brukare som efter att ha tränat inom projektet sedan sökt och fått träning på FAR (Fysisk Aktivitet på Recept).

Internationellt samarbete

Förvaltningschefen är ordförande i europeiskt nätverk mot terrorism (CTPN). Fokus under året har varit på desinformation samt en övning med fokus på CBRNE terrorattacker. Ett deltagande där förvaltningen är med och bidrar men också kan dra viktiga lärdomar för att öka motståndskraften inom området samt även för att utveckla beredskapsarbetet inom förvaltningen. Förvaltningschefen har också deltagit i en större internationell övning med fokus på säkerhet under större evenemang. Konkreta dialoger har förts utifrån lärdomar från attentatet vid Manchester arena.

Förvaltningen har haft dialog med ambassader lokaliserade inom stadsdelsområdet och i staden utifrån ett beredskapsperspektiv. Förvaltningen har haft möte med bland annat Nederländernas kontraterrormyndighet (NCTV) för att utbyta lärdomar om krishantering på lokal nivå. Arbeta pågår även med några ambassader kring framtida gemensamma krisövningar.

Agenda 2030

Förvaltningen bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030 i den ordinarie verksamheten genom att integrera arbetet i alla styrnings- och uppföljningsprocesser. Stadens inriktningsmål är uppdelat i huvudsak inom tre områden för att nå social-, ekonomiskt och ekologisk

hållbarhet. Förvaltningen bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030 i den ordinarie verksamheten genom att bland annat ta hänsyn till barns rättigheter, nationella minoriteters rättigheter samt öka tillgängligheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning. Samverkan sker med relevanta nämnder i staden, civilsamhället, näringslivet och akademien.

Stadens inriktningsmål 1 - Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Förvaltningens verksamheter bidrar på olika sätt för social och ekonomisk hållbarhet:

Mål 1 ingen fattigdom, 2 ingen hunger, 3 god hälsa och välbefinnande, 4 god utbildning för alla, 5 jämställdhet, 10 minskad ojämlikhet,

Förvaltningen bidrar på olika sätt, exempelvis genom:

- Det förebyggande arbetet för att tidigt nå barn och ungdomar som riskerar att utveckla psykosociala problem och deras föräldrar.
- Arbetet med att utveckla fritidsverksamheten för ungdomar med funktionsnedsättning.
- Parklekarna är en plats öppen för alla och där familjer från stadsdelsområdet och från andra stadsdelsområden möts.
- Arbetet med barns rättigheter i enlighet med barnkonventionen i socialtjänstens samtliga verksamheter.
- Förskolornas arbete med den gemensamt framtagna visionen, vilken är ett led i att nå en likvärdig förskola.
- Genom arbetet med förvaltningens skolsociala team får fler elever stöd och insatser för att öka närvaron i skolan och på så vis ökas möjligheten för fler elever att gå ut grundskolan med godkända betyg.
- Arbetet med att förebygga att personer utsätts för våld i nära relationer med särskilt fokus på utsatta grupper som äldre och personer med funktionsnedsättning eller beroendeproblematik.
- Utökning av dietisttjänst, vilket innebär utökat stöd till personal på vård- och omsorgsboenden och servicehus i att förebygga, upptäcka och behandla undernäring.

Stadens inriktningsmål 2 - Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Förvaltningens verksamheter bidrar på olika sätt för ekologisk hållbarhet:

Mål 7 hållbar energi för alla, 11 hållbara städer och ortsamhällen, 12 hållbar konsumtion och produktion, 13 bekämpa klimatförändringarna, 15 ekosystem och biologiskt mångfald.

Förvaltningen bidrar på olika sätt för ekologisk hållbarhet exempelvis genom:

- Energieffektiviserande åtgärder såsom LED investeringar.
- Arbeta med matavfallsinsamling.
- Arbeta med åtgärder i enlighet med stadens handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad.
- Förvaltningens verksamheter reser på ett hållbart och klimatsmart sätt vilket bidrar till låga utsläpp av växthusgaser.
- Arbetet med utfasning av produkter med farliga kemikalier.
- Åtgärder för god vattenstatus.

- Verksamheterna köper ekologiska livsmedel.

Stadens inriktningsmål 3 - Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Förvaltningens verksamheter bidrar på olika sätt för att vara smarta och innovativa:

Mål 1 ingen fattigdom, 3 hälsa och välbefinnande, 5 jämställdhet, 8 anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 10 minskad ojämlikhet, 11 hållbara städer och samhällen, 12 hållbar konsumtion och produktion, 16 fredliga och inkluderande samhällen.

Förvaltningen bidrar på olika sätt för ekonomisk och social hållbarhet exempelvis genom:

- En god prognossäkerhet som leder till budget i balans.
- Verksamheterna kännetecknas av en kultur där ständiga förbättringar är en del av arbetet och alla verksamheter arbetar kontinuerligt med utveckling och effektivisering.
- Befintliga resurser används optimalt och avtal följs upp systematiskt.
- Arbetet med platssamverkan.
- Arbetet mot hemlöshet.
- Arbetet med att prioritera och erbjuda stöd till mer långsiktiga och hållbara boendelösningar för personer med funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden.
- Underlätta kombination av föräldraskap och arbetsliv.
- Systematiskt säkerhetsarbete, risk- och sårbarhetsanalys och kontinuitetsplanering.
- Arbetet med den lokala samverkansöverenskommelsen och dess prioriterade områden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen	2023-01-01	2023-12-31	
  Södermalms stadsdelsnämnd ska i samarbete med förskolenämnden fortsätta arbetet med att utveckla förskola på samiska och meänkieli	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.7.1 Nämndens verksamheter är öppna, jämställda och demokratiska

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen prioriterar följande arbete för att uppnå det förväntade resultatet:

- Förvaltningens verksamheter arbetar för att stärka mänskliga rättigheter genom att vidareutveckla arbetet med jämställdhet, jämlikhet, nationella minoriteter och barns rättigheter.
- Förvaltningens verksamheter arbetar för att uppfylla de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.
- I de uppföljningar där skillnader i resultat mellan kvinnor och män, flickor och pojkar finns ska det tydligt framgå om skillnaderna är motiverade eller omotiverade. Vid omotiverade skillnader vidtas åtgärder.

- Genom förvaltningens ungdomsråd ska ungdomar kunna påverka politiska beslut och ordna evenemang som ligger i ungdomars intresse.
- Barn och unga har medbestämmande i frågor som rör deras vardag i enlighet med FN:s barnkonvention. Barnets bästa är avgörande även när beslut och andra åtgärder rör föräldern som till exempel vård- eller behandlingsinsatser. Hänsyn tas till barnets ålder och mognad.
- Förvaltningen ska medverka i framtagande av stadens handlingsplan mot rasism.
- I egeninitierade ärenden till nämnden genomförs jämställdhetsanalyser och barnkonsekvensanalyser där så är möjligt.

Förväntat resultat

- Medarbetares kunskap om nationella minoriteters rättigheter har ökat.
- Öka förvaltningens kompetenser inom barnrättsområdet.
- Barns rättigheter och ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i beslutsfattande, planering och utförande av verksamhet.
- Invånarna i stadsdelsområdet har förbättrade förutsättningar för dialog med förvaltningen.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att förväntade resultat uppnås och att två aktiviteter har genomförts och en har påbörjats och fortsätter under 2024.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Minst en kompetenshöjande aktivitet för att öka kunskapen om de nationella minoriteterna rättigheter genomförs för chefer och nyckelpersoner.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Ta fram en rutin för hur barnets bästa beaktas i egeninitierade tjänsteutlåtanden.	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys			
Arbete har påbörjats och fortsätter under 2024.			

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Bokslut 2022	Avvikelse 2022
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	2 795,4	2 760,7	34,7	2 550,6	75,6
Kostnader (+)	3 187,0	3 195,4	-8,4	2 955,6	49,7
Intäkter (-)	-391,6	-434,7	43,1	-405,0	25,9
Avvikelse före resultatdispositioner			34,7		75,6
Resultatenheternas överskott från 2022 (+)			49,8		41,5

Resultatenheternas överskott till 2024 (-)			-36,3		-49,8
Avvikelse efter resultatdispositioner			48,2		67,3

Nämnden redovisar år 2023 ett överskott om 48,2 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatenheterna har en ingående resultatfond om 49,8 mnkr från år 2022 och överför till år 2024 ett överskott om 36,3 mnkr. Detta innebär en minskad resultatfond med 13,5 mnkr till år 2024.

Mnkr	Budget (kostnader +)	Budget (intäkter -)	Budget (netto)	Bokslut före resultatöverföringar	Bokslut efter resultatöverföringar	Avvikelse 2023 efter resultatöverföringar	Avvikelse 2022 efter resultatöverföringar
Nämnd och administration	86,0	-3,0	83,0	84,0	84,0	-1,0	1,5
Individ- och familjeomsorg	288,3	-21,6	266,7	267,0	267,0	-0,3	11,4
<i>varav barn och ungdom</i>	140,6	-1,8	138,8	138,1	138,1	0,7	5,1
<i>varav vuxen</i>	75,1	-8,4	66,7	68,6	68,6	-1,9	-0,2
<i>varav socialpsykiatri</i>	65,9	-6,7	59,2	59,6	59,6	-0,4	3,4
<i>varav nyanlända</i>	4,7	-4,7	0,0	-1,2	-1,2	1,2	2,2
Stadsmiljöverksamhet	43,0	-1,0	42,0	45,8	45,8	-3,8	-3,8
<i>avskrivningar</i>	21,5	0,0	21,5	20,4	20,4	1,1	-0,1
<i>internräntor</i>	3,2	0,0	3,2	4,1	4,1	-0,9	-0,2
Förskoleverksamhet	490,3	-56,8	433,5	442,6	433,0	0,5	1,9
Äldreomsorg	1 507,7	-247,0	1 260,7	1 228,6	1 224,9	35,8	41,7
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	571,2	-45,3	525,9	528,2	528,5	-2,6	-5,8
Barn, kultur och fritid	35,5	-4,8	30,7	31,6		30,7	1,2
Arbetsmarknadsåtgärder	40,0	-10,1	29,9	28,5	28,5	1,4	0,5
Ekonomiskt bistånd	87,8	-2,0	85,8	79,9	79,9	5,9	4,0
<i>varav handläggare</i>	31,1	0,0	31,1	29,6	29,6	1,5	2,8
Övrig verksamhet	12,5	0,0	12,5	0,0	0,0	12,5	15,0
Totalt	3 187,0	-391,6	2 795,4	2 760,7	2 716,1	79,3	67,3

Nämnd- och förvaltningsadministration

Budget 2023			Bokslut 2023			Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse prognos T2/2023
Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto	Netto
86,0	-3,0	83,0	86,5	-2,5	84,0	-1,0	-0,5

Verksamhetsområdet nämnd- och förvaltningsadministration redovisar ett underskott om 1,0 mnkr till följd av trygghettsåtgärder och projekt Sommar i Tanto.

Individ- och familjeomsorg

Budget 2023			Bokslut 2023			Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse prognos T2/2023
Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto	Netto
288,3	-21,6	266,7	294,7	-27,7	267,0	-0,3	-3,0

Verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg redovisar ett underskott om 0,3 mnkr.

Underskottet beror främst på ökande placerings- och personalkostnader. Särskilt har kostnaden för insatser inom beroende ökat. Förvaltningen har bland annat haft fler placerade enligt LVM (lagen om vård av missbrukare).

Däremot har förvaltningen haft färre ungdomar placerade på Statens institutionsstyrelse (SIS) jämfört med 2022. Under 2023 var antalet månadspersoner med behov av insatsen i snitt 0,3 vilket är en minskning med 0,3 månadsplaceringar jämfört med föregående år.

Inom socialpsykiatri har förvaltningen haft höga kostnader för återställning av lokal i samband med flytt av Aktivitetshuset.

Inom verksamhetsområdet nyanlända har kostnaderna för placeringar minskat. Förvaltningen har arbetat aktivt med att hitta mer kostnadseffektiva boendelösningar.

	Budget 2023			Bokslut 2023			Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse prognos T2/2023
	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto	Netto
Individ och familj varav	288,3	-21,6	266,7	294,7	-27,7	267,0	-0,3	-3,0
-Barn och ungdom	140,6	-1,8	138,8	143,0	-5,0	138,0	0,8	-0,6
-Vuxna	75,1	-8,4	66,7	77,6	-9,0	68,6	-1,9	-2,0
- Socialpsykiatri	65,9	-6,7	59,2	67,7	-8,1	59,6	-0,4	-0,4
-Nyanlända	4,7	-4,7	0,0	4,4	-5,6	-1,2	1,2	0,0

Stadsmiljö

	Budget 2023			Bokslut 2023			Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse prognos T2/2023
	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto	Netto
Stadsmiljöverk	67,7	-1,0	66,7	71,7	-1,4	70,3	-3,6	-1,5
Varav parkdrift	43,0	-1,0	42,0	47,2	-1,4	45,8	-3,8	-1,5
Varav avskrivn/ intern ränta	24,7	0,0	24,7	24,5	0,0	24,5	0,2	0,0

Verksamhetsområdet stadsmiljö redovisar ett underskott om 3,6 mnkr varav ett överskott om 0,2 mnkr som hänförs till minskade kostnader för avskrivning och intern ränta.

Det prognostiserade underskottet beror främst på att nämnden i samarbete med Stockholms Hamnar, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret samt trafikkontoret medverkar i framtagandet av ett visionsprogram gällande utveckling av Söder Mälarstrand i enlighet med ”Kajstrategi för Stockholm stad 2022”.

Förskola

	Budget 2023			Bokslut 2023			Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse prognos T2/2023
	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto	Netto
	490,3	-56,8	433,5	505,0	-62,4	442,6	-9,1	-2,0
Resultatöverföring från 2022							33,9	33,9
Resultatöverföring till 2024							-24,3	-31,9
Netto efter resultatöverföring							0,6	0,0

Verksamhetsområdet förskola redovisar ett underskott om 9,1 mnkr före resultatöverföring och ett överskott om 0,6 mnkr efter resultatöverföring. Nettounderskottet om 9,1 mnkr beror främst på att förskolans resultatenheter har gjort omfattande satsningar ur deras upparbetade resultatfonder under året.

Verksamhetsområdet har även haft ekonomiska utmaningar som huvudsakligen beror på att barnantalet har fortsatt att minska vilket innebär lägre intäkter, samtidigt som den höga inflationen har inneburit höga uppräkningskostnader för främst lokaler, löner och livsmedel. Kostnaderna för lokalätgärder och underhåll blev betydligt högre jämfört med vad som hade budgeterats.

Förskolans resultatenheter redovisar ett underskott om 9,6 mnkr före resultatöverföring. Detta innebär att fonden minskar med motsvarande belopp till 24,3 mnkr. Resultatet för respektive förskoleområde redovisas under avsnittet ”Resultatenheter”.

Antal inskrivna barn exklusive kommunövergripande verksamhet (KÖV)

	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse	Bokslut 2022
1-3 år	1 300	1 259	-41	1 266
4-5 år	1 300	1 262	-38	1 277
Allmän förskola	0	0	0	1
Familjedaghem	0	0	0	0
Totalt antal barn	2 600	2 521	-79	2 543

Det genomsnittliga antalet inskrivna barn under år 2023 uppgick till 2 521, vilket är 79 färre jämfört med förvaltningens budgeterade genomsnittliga barnantal. Jämfört med år 2022 har antalet inskrivna barn minskat med 22 barn.

Äldreomsorg

	Budget 2023			Bokslut 2023			Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse prognos T2/2023
	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto	Netto
	1 507,7	-247,0	1 260,7	1 501,1	-272,5	1 228,6	32,1	31,0
Resultatöverföring från 2022							3,7	3,7
Resultatöverföring till 2024							0,0	0,0
Netto efter resultatöverföring							35,8	34,7

Verksamhetsområdet äldreomsorg redovisar ett nettoöverskott om 32,1 mnkr före resultatöverföring och ett överskott om 35,8 mnkr efter resultatöverföring. Överskottet beror på lägre kostnader hänförligt till färre antal boende inom servicehus och vård- och omsorgsboenden jämfört mot budgeterat antal.

Intäktsökningen beror främst på en ökad försäljning av platser, vilket till stor del beror på att Bergsunds vård- och omsorgsboende återgick i kommunal regi den 1 oktober.

Utförarna inom äldreomsorgen redovisar underskott till stor del på ökade kostnader för främst löner och förbrukningsmateriel. Enheterna fortsätter under 2024 sitt arbete med att aktivt minska sina kostnader genom en effektivare personalplanering.

Resultatenheten Södermalms vård- och omsorgsboenden upplöses som resultatenhet med anledning av utförda satsningar under året. Detta ger en resultatpåverkan på 3,7 mnkr, vilket redovisas under avsnittet "Resultatenheter".

Övriga utförare redovisar ett mindre överskott.

Insatser för äldre

	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
Antal personer med hemtjänst i ordinärt boende/månad	2 125	2 165	40
Antal personer med hemtjänst i servicehus/månad	110	87	-23

	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
Antal personer Vård- och omsorgsboende	800	773	-27
Varav korttidsboende	20	19	-1
Antal personer Dagverksamhet	180	191	11

Antalet personer med hemtjänst i ordinärt boende är 40 personer fler än budgeterat. Antalet personer med hemtjänst var i december 2 236. Antalet personer med hemtjänst i servicehus är 23 personer färre än budgeterat.

Inom vård- och omsorgsboende är antalet boende i genomsnitt 27 färre jämfört med budgeterat antal. Antalet boende i december månad var 779. Jämfört mot föregående år har antal boende ökat i genomsnitt med 24 personer.

Antal personer inom dagverksamheten har under året varit 11 personer fler än budgeterat.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

	Budget 2023			Bokslut 2023			Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse prognos T2/2023
	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto	Netto
	571,2	-45,3	525,9	574,2	-46,0	528,2	-2,3	-3,5
Resultatöverföring från 2022							11,6	11,6
Resultatöverföring till 2024							-11,9	-11,6
Netto efter resultatöverföring							-2,6	-3,5

Verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisar ett underskott om 2,3 mnkr före resultatöverföring och ett underskott om 2,6 mnkr efter resultatöverföring. Underskottet beror främst på ett flertal tomma platser på ett gruppboende som är under renovering samt dyra placeringar utanför LOV (lagen om valfrihetssystem).

Resultatenheten Utförarenheten FUNK redovisar ett överskott, vilket innebär att resultatenheternas fond ökar till 11,9 mnkr. Resultatet redovisas under avsnittet ”Resultatenheter”.

Budgeten har justerats två gånger under året baserat på antalet personer med LSS-insatser, vilket under år 2023 innebar en ökad budgetram om 25,9 mnkr.

Barn, kultur och fritid

	Budget 2023			Bokslut 2023			Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse prognos T2/2023
	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto	Netto
	35,5	-4,8	30,7	37,3	-5,7	31,6	-0,9	0,0
Resultatöverföring från 2022							0,5	0,5
Resultatöverföring till 2024							-0,1	-0,5

	Budget 2023		Bokslut 2023			Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse prognos T2/2023
Netto efter resultatöverföring						-0,5	0,0

Verksamhetsområdet barn, kultur och fritid redovisar ett underskott om 0,9 mnkr före resultatöverföring och ett underskott om 0,5 mnkr efter resultatöverföring. Avvikelsen beror på ökade kostnader för kollo och parklekar.

Resultatenheten Södermalms parklekar redovisar ett underskott om 0,4 mnkr före resultatöverföring. Detta innebär att fonden minskar med motsvarande belopp till 0,1 mnkr, vilket redovisas under avsnittet ”Resultatenheter”.

Arbetsmarknadsåtgärder

Budget 2023			Bokslut 2023			Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse prognos T2/2023
Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto	Netto
40,0	-10,1	29,9	43,6	-15,1	28,5	1,4	0,0

Verksamhetsområdet arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett överskott om 1,4 mnkr. Överskottet beror på vakanta tjänster och ökade intäkter för arbetsmarknadsinsatser.

Ekonomiskt bistånd

Budget 2023			Bokslut 2023			Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse prognos T2/2023
Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto	Netto
87,8	-2,0	85,8	81,3	-1,4	79,9	5,9	2,0

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd redovisar ett överskott om 5,9 mnkr. Överskottet beror främst på att antalet hushåll har varit färre än budgeterat.

Antal bidragshushåll

Antal	Budget 2023	Snitt jan – nov
Bidragshushåll	450	420

Antal hushåll i genomsnitt för perioden januari till november var 420, vilket är 30 färre än den budgeterade nivån. Under året har antalet hushåll minskat successivt från 444 i januari till 393 i november.

Övrig verksamhet

Budget 2023			Bokslut 2023			Avvikelse bokslut 2023	Avvikelse prognos T2/2023
Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto	Netto
12,5	0,0	12,5	0,0	0,0	0,0	12,5	12,5

Under övrig verksamhet finns avsatta medel om 12,5 mnkr för oförutsedda kostnader. Verksamheten redovisar ett överskott om 12,5 mnkr.

Analys av resultaträkning

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse mot budget 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023 jmf med bokslut 2022
Anslag för nämndens verksamhet, netto	2 795,4	2 760,7	34,7	2 550,6	210,1
Intäkter	-391,6	-434,7	43,1	-405,0	-29,7
Kostnader	3 187,0	3 195,4	-8,4	2 955,6	239,8

Totalt har förvaltningens intäkter ökat med 29,7 mnkr och kostnaderna ökat med 239,8 mnkr jämfört med år 2022. Sammantaget är det en nettokostnadsökning om 210,1 mnkr.

De största förändringarna på intäktssidan om 29,7 mnkr förklaras av:

- höjda avgifter och hyror till följd av inflationen
- ökad försäljning av platser inom vård- och omsorgsboende
- minskade driftsbidrag från staten

Försäljningsintäkterna inom äldreomsorgen ökade under år 2023 med 20,9 mnkr och förklaras av prisuppräknningar samt att Bergsunds vård- och omsorgsboende återgått i kommunal regi. Som effekt av inflationen har avgifter och hyror ökat med 19,6 mnkr. Driftsbidrag från staten har minskat med 18,2 mnkr, främst ersättningar för pandemin.

De största avvikelserna på kostnadssidan om 239,8 mnkr förklaras av:

- ökade personalkostnader till följd av lönerevision
- ökning av sociala avgifter på lön
- ökade fastighetskostnader till följd av indexuppräknningar och omförhandlade lokalkontrakt
- ökade kostnader för hemtjänst till följd av fler personer
- ökade kostnader för vård- och omsorgsboende till följd av fler placeringar
- ökade kostnader för förbrukningsmateriel och livsmedel
- ökade kostnader för tillfälligt inhyrd personal
- minskade kostnader för färdtjänst

De ökade personalkostnaderna avser främst kostnadsökningar till följd av lönerevisionen. Förvaltningen har samtidigt haft ökade kostnader för sociala avgifter till följd av att staden höjde avgifterna från 41,1 procent till 46,6 procent.

De ökade fastighetskostnaderna förklaras främst av indexuppräknningar enligt avtal. Inflationen har varit hög och många lokalkontrakt har räknats upp med oktobers KPI-index som var 10,9 procent. Entreprenadkostnaderna inom äldreomsorgen har ökat på grund av fler brukare inom hemtjänst och att fler personer beviljats vård- och omsorgsboende.

Kostnader för förbrukningsmateriel har ökat i takt med inflationen och att inget gratis

skyddsmateriel tilldelats från centralt lager. Kostnaderna för livsmedel har ökat med 16,5 procent, dels på grund av inflationen och dels för att Bergsunds vård- och omsorgsboende återgått i kommunal regi.

På grund av personalbrist har fler verksamheter haft ökade kostnader för tillfälligt inhyrd personal, exempelvis sjuksköterskor, biträdande enhetschefer, socialsekreterare och biståndshandläggare. Kostnaderna har ökat med 33,0 procent.

I och med nytt avtal för turbundna resor och färdtjänst har kostnaderna minskat med 17,1 procent.

Gräns för periodiseringar av kostnader och intäkter har i detta bokslut fastställts till 50 tkr. Fakturor med lägre belopp har hanterats om detta inte fördröjt bokslutsarbetet.

Jämförelse utfall nettokostnader årsbokslut 2023 och 2022

Mnkr, netto	2023-12-31	2022-12-31	Avvikelse
Nämnd och administration	84,0	72,2	11,8
Individ- och familjeomsorg	267,0	244,0	23,0
Stadsmiljöverksamhet	70,3	62,5	7,8
Förskoleverksamhet	442,6	414,5	28,1
Äldreomsorg	1 228,6	1 132,2	96,5
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	528,2	488,3	39,9
Barn, kultur och fritid	31,6	29,1	2,4
Arbetsmarknadsåtgärder	28,5	25,4	3,1
Ekonomiskt bistånd	79,9	82,4	-2,5
Totalt	2 760,7	2 550,6	210,1

Södermalms stadsdelsförvaltning har i bokslutet år 2023 jämfört med föregående år ökade nettokostnader om 210,1 mnkr vilket motsvarar 8,2 procent.

Inom nämnd och administration beror ökningen om 11,8 mnkr på satsningar på trygghets- och säkerhetsarbete samt pris- och löneökningar.

Individ- och familjeomsorgen har ökade nettokostnader om 23,0 mnkr jämfört med år 2022. Ökningen förklaras främst av pris- och löneökningar och ökade placeringskostnader.

Förskoleverksamheten har ökade nettokostnader om 28,1 mnkr jämfört med år 2022. Ökningen förklaras främst av ökade lokalkostnader till följd av inflation.

Kostnadsökningen inom äldreomsorgen om 96,5 mnkr motsvarar 8,5 procent och förklaras främst av pris- och löneökningar och ökade kostnader för fler köpta platser inom vård- och omsorgsboenden.

Inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning har nettokostnaderna ökat med 39,9 mnkr, vilket motsvarar 8,2 procent. Ökningen förklaras främst av pris- och löneökningar samt ökade kostnader för boende, daglig verksamhet och

hemtjänst.

Barn, kultur och fritid redovisar en nettokostnadsökning om 2,4 mnkr vilket främst beror på ökade kostnader för pris- och löneökningar.

Ekonomiskt bistånd har en nettokostnadsminskning om 2,5 mnkr, motsvarande 3,0 procent, vilket beror på färre hushåll.

Utfall jämfört med prognoser under året

Mnkr	Prognos T1/2023	Prognos T2/2023	Bokslut 2023	Diff T2/2023 - Bokslut 2023
Anslag för nämndens verksamhet, netto	2 758,3	2 760,9	2 760,7	-0,2
Intäkter	-372,6	-391,2	-434,7	-43,5
Kostnader	3 130,9	3 152,1	3 195,4	43,3

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 blev nettokostnaden i bokslutet 0,2 mnkr lägre. Differensen är både på intäktssidan och kostnadssidan och beror framförallt på att Bergsunds vård- och omsorgsboende återgick i kommunal regi den 1 oktober.

Resultatenheter

Resultatenhetens namn	Resultatenhetens bruttobudget 2023	Resultatöverföring från 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Resultatöverföring till 2024 Överskott (+) Underskott (-)
Förskolor				
Område 1	84 540	-7 828	2 325	5 503
Område 2	97 677	-8 147	325	7 822
Område 3	91 473	-9 166	2 590	6 576
Område 4	98 127	-8 754	4 385	4 369
Barn, kultur och fritid				
Södermalms parklekar	11 751	-539	411	128
Äldreomsorg		-		
Södermalms vård- och omsorgsboenden	195 642	-3 722	3 722	0,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning				
Utförarenhet FUNK	118 863	-11 615	-271	11 886
Summa resultatenheter	698 073	-49 771	13 487	36 284

Under år 2023 har nämnden haft fyra förskoleområden, en fritidsenhet, en vård- och omsorgsboendeenhet och en utförarenhet funk där samtliga är resultatenheter. Vid bokslut 2023 har enheterna minskat sina resultatfonder med 13,5 mnkr. Sammantaget överförs ett överskott om 36,3 mnkr från år 2023 till år 2024.

Resultatenheten Södermalms vård- och omsorgsboenden upplöses som resultatenhet. I och med återtagandet av Bergsunds vård- och omsorgsboende under 2023 och Hornskrokens vård- och omsorgsboende under 2024 skapas en ny organisation inom äldreomsorgen.

Se bilaga 01 SDN12.

Investeringar

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2023
Parkinvesteringar	4,7	4,2	0,5	0,5
Parkreinvesteringar	8,4	7,2	1,2	1,2
Nycklade medel Stadsmiljö	10,2	8,0	2,2	2,2
Klimatinvesteringar	13,8	11,0	2,8	2,8
Trygghetsinvesteringar	0,8	0,3	0,5	0,5
Övriga investeringsmedel	1,0	1,0	0,0	0,0
Maskiner & inventarier	3,1	3,2	-0,1	-0,1
Totalt investeringar	42,0	34,9	7,1	7,1

Parkinvesteringar inklusive reinvesteringar

Stadsdelsnämnden har för år 2023 tilldelats 11,1 mnkr av kommunfullmäktige för parkinvesteringar och reinvesteringar. Fördelning mellan projekt redovisas nedan. Därutöver har nämnden erhållit begärda ombudgeteringar från år 2022 om 1,3 mnkr avseende parkinvesteringsprojektet på Mariatorget och 0,7 mnkr avseende parkinvesteringsprojektet i Tantolunden.

Under stora delar av året då det är möjligt att genomföra anläggningsarbeten har nämnden inte haft ett avtal med en markentreprenör då upphandlingen av markentreprenör överklagades under våren. Detta har inneburit att vissa planerade projekt har fått skjutas fram i tid.

Tantolunden (4,2 mnkr)

En planering samt projektering för en kommande upprustning av lekplatsen i Tantolunden (Tågparken) har utförts under året. Medborgardialog, i form av en digital enkät och ett möte på plats, har utförts. Sammanlagt har 97 synpunkter kommit in gällande lekplatsens nya utformning. För att inhämta fler synpunkter från barn har förvaltningen även träffat två förskolor där sammanlagt 25 barn deltagit.

Den andra etappen i upprustningen av parkens gångvägar och rännalar har utförts. Projektering inför en kommande tredje etapp har utförts.

En naturvårdsplan för Tantolunden ha färdigställt under året. Utifrån planen kommer löpande naturvårdande insatser att genomföras i parken.

Tre nedsänkta planteringsytor för omhändertagandet av dagvatten har anlagts i Tantolunden.

Under året har en planering inför en kommande omläggning av discgolfbanan i parken utförts. Den stora bänken som har formen av en hästsko har rustats upp under året.

Mariatorget (4,8 mnkr)

Under året har Mariatorgets centrala delar, inklusive lekplats, rustats upp. Torget har öppnats upp för allmänheten och renoveringen har utförts i enlighet med beslutat program och tidplan.

Haren (1,0 mnkr)

Under året har projektering genomförts utifrån det förenklade programmet som togs fram under 2022. Programmet omfattar upprustning av plaskdammen samt delar parken och planeras att tas upp för beslut av stadsdelsnämnden våren 2024.

Ansgarieparken (0,5 mnkr)

Under året har ett program tagits fram för en kommande upprustning av parken. Två medborgardialoger har genomförts under året. Programmet planeras att tas upp för beslut av stadsdelsnämnden våren 2024.

Reinvesteringar övrigt (2,6 mnkr)

Stadsdelen har en mängd äldre anläggningar som på grund av ålder och hårt slitage har stort reinvesteringsbehov. Under året har upprustning av bland annat en gångväg i Pålsundsparken genomförts och upprustning av en trätrappa i Vitabergsparken påbörjats. Därutöver har planering pågått för att påbörja upprustning av den idag avstängda trappan i Glasbrukstjärnan.

Investeringar med nycklade medel

Stadsdelsnämnden har tilldelats 10,2 mnkr för investeringar med nycklade medel. Under året har bland annat upprustning av lekplatser utförts i syfte att förlänga lekplatsernas livslängd.

Exempel på utförda insatser under året är att lekplatsen i Stora Blecktornsparken erhållit nya studs mattor, lekplatsen i Bergsgruvan har erhållit en ny baksandlåda och lekhusen i Anders Franzéns park har försetts med nya tak.

Därutöver har dessa medel använts till en rad olika investeringsprojekt i stadsmiljön där behov funnits. Sandlådan (ekfatet) i Fatbursparken har renoverats. Nya skyltar, exempelvis alkoholförbudsskyltar i Tantolunden och i Drakenbergsparken och en informationsskylt om Reimersholme kajpark, har satts upp.

Klimatinvesteringar

Stadsdelsnämnden har erhållit 13,8 mnkr för klimatinvesteringar.

- Under året har växtbäddar försetts med biokol för utvalda parkträd, perennplanteringar och buskage. Vid utbyte av växtmaterial har möjligheten att utveckla den biologiska mångfalden beaktats. Exempel på parker som erhållit växtbäddar med biokol är Axel Landquist park, Hammarbyterrassen och en yta vid Fiskargatan.
- Under året har ett cirka 50 träd planterats ut i exempelvis Vitabergsparken och på Långholmen.
- Inom upprustningen av Mariatorget har exempelvis genomsläppligt markmaterial anlagts i syfte att förbättra platsens förmåga att hantera dagvatten.
- LED armaturer har installerats i Kulltorps vård- och omsorgsboende samt på förskolan

Orion.

Trygghetsinvesteringar

Stadsdelsnämnden har under året erhållit 0,5 mnkr för trygghetsskapande åtgärder gällande ny trygghetsskapande belysning till området i anslutning till Liljeholmsbron i Drakenbergsparken. Denna belysning har kommit på plats under året.

Stadsdelsnämnden har under året erhållit medel för trygghetsskapande åtgärder för området på och vid Tantotoppen i Tantolunden. Nämnden har erhållit 0,3 mnkr under 2023 och 0,7 mnkr under 2024 gällande denna insats.

I syfte att motverka olovlig fordonstrafik och förbättra den upplevda tryggheten vid Tantotoppen har under året tillfälliga blomurnor placerats ut vid vändplanen på Tantotoppen. Hela Tantotoppen blev målade med ett mönster för att underlätta för barnen att gå ditt och rita med kritor under sommarhalvåret.

Trafikskyltningen längs med Tantolundsvägen kompletterats med information gällande att vändplanen är avstängd för trafik. Då tidigare vägbom på Tantolundsvägen återkommande vandaliserats har en ny kraftfullare vägbom monterats vid platsen.

Övriga investeringsmedel

Medel för Stockholm vid vattnet

Stadsdelsnämnden har under året erhållit 1,0 mnkr för åtgärder som syftar till att öka vistelsevärden på platser vid vattnet, exempelvis bryggor. För erhållna medel har den tidigare avstängda bryggan vid Hornstulls Strand renoverats. Arbetet har utförts i samverkan med trafikkontoret.

Kommande åtgärd av markerodering vid Sickla udde

Marken i området kring Sickla udde i Hammarby Sjöstad är påverkad av erotering. Under har förvaltningen i samverkan med trafikkontoret påbörjat framtagande av en systemhandling. I samband med verksamhetsplan 2024 har stadsdelsnämnden ansökt om investeringsmedel med syfte att kunna åtgärda markeroderingarna.

Maskiner och inventarier

Budgeten för inventarier och maskiner uppgick till 3,1 mnkr. Förvaltningen har förbrukat 3,2 mnkr.

Analys av balansräkning

Tillgångar, mnkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Skulder och kommunkapital, mnkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023
Mark, byggnader & tekniska anläggningar	227,3	233,7	Kommunkapital	-58,3	-86,4
Kundfordringar	36,3	53,8	Diverse kortfristiga skulder	-0,3	-0,3
Varav osäkra fordringar	-2,1	-2,0	Leverantörs- skulder	-202,1	-163,4

Tillgångar, mnkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Skulder och kommunkapital, mnkr	Bokslut 2022	Bokslut 2023
Kortfristiga fordringar	3,3	2,7	Moms och särskilda punktskatter	0	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	64,1	65,3	Övriga kortfristiga skulder	-0,2	-0,2
Likvida medel	0,5	0,5	Upplupna kostnader & förutbetalda intäkter	-70,6	-105,7
Summa	331,5	356,0	Summa	-331,5	356,0

Tillgångar

Det bokförda värdet på förvaltningens anläggningstillgångar har ökat med netto 6,4 mnkr. Ökningen avser investeringar efter avdrag för avskrivningar. Värdet av investeringarna i parker har ökat med netto 10,0 mnkr och värdet för investeringar i inventarier har minskat med 3,6 mnkr.

Kundfordringar har ökat med 17,5 mnkr. Förändringen beror till största delen på en ökning av försäljning av platser till andra stadsdelar av platser inom äldreomsorgen. Förvaltningen återtog 2023-10-01 verksamheten på Bergsunds vård- och omsorgsboende.

Kortfristiga fordringar har minskat med 0,6 mnkr. Förändringen beror på minskade fordringar på Migrationsverket avseende ersättning för ensamkommande barn och unga.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 1,2 mnkr netto. Förändringen beror på ökade förutbetalda kostnader för hyror 2023 med 2,7 mnkr på grund av hyreshöjningar. Upplupna intäkter har minskat med 1,5 mnkr. Detta beror på att fakturering av lokalschabloner för dagliga verksamheter till andra stadsdelar, för perioden september till december har gjorts tidigare än under 2022.

Skulder

Minskningen av leverantörsskulderna om 38,7 mnkr beror främst på att eftersläpning i faktureringen från större leverantörer har ökat. Återtagandet av Bergsunds vård- och omsorgsboende har medfört en minskning av leverantörsskulden.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med netto 35,1 mnkr. Förändringen beror på ökade timlönekostnader, på grund av höjda löner och att förvaltningen har återtagit Bergsunds vård- och omsorgsboende. Det är även en ökning av upplupna kostnader som beror på en ökad eftersläpning av faktureringen för köp av verksamhet.

Det var problem men inläsningen av leverantörsfakturor till Agresso under veckorna innan leverantörsreskontran stängde för 2023, det har påverkat storleken på leverantörsskulden och även posten upplupna kostnader.

Förvaltningens beviljade gräns för underförskottskassor är 0,7 mnkr.

Särskilda redovisningar

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Södermalms stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2023 varit tillräcklig. Bedömningen grundar sig på förvaltningens systematiska arbete för att förebygga risker och åtgärda oönskade händelser med stöd av väsentlighets- och riskanalyser (VoR). Nämnden har fortsatt det arbete som påbörjades år 2022 och har år 2023 vidtagit ytterligare åtgärder för att stärka den interna kontrollen (IK). Bland annat arbetar fler enheter direkt i ILS-webben med VoR och IK. För att ytterligare kvalitetssäkra arbetet har vissa processer omformulerats och arbetssätt samt systematiska kontroller har tydliggjorts inför år 2024.

Södermalms stadsdelsnämnd arbetar med intern kontroll som en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare har nämnden systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner. Nämnden har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga samt oavsiktliga fel. Det finns riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.

Vid förvaltningens höstmöte med revisionen var den sammanfattande bedömningen att nämndens intäktprocess, inköpsprocess och attesthantering hade tillräcklig intern kontroll. Processen kring hemvårdsbidrag bedömdes ha delvis tillräcklig intern kontroll. Vidare bedömdes nämndens delårsbeslut vara upprättat i enlighet med lagens krav och god redovisningssed.

Förvaltningen har arbetat med följande processer i internkontrollplanen (IKP) 2023.

- Förebyggande och uppsökande socialt arbete
- Rättssäker myndighetsutövning
- Säkerställa att den enskilde får god vård och omsorg
- Arkivhantering
- Posthantering
- Systematiskt kvalitetsarbete
- Systematiskt informationssäkerhetsarbete
- Förebygga otillåten påverkan
- Förebygga välfärdsbrott
- Situationell och/eller social prevention

Förvaltningens systematiska kvalitetsarbete med ständiga förbättringar och riskhantering innebär att vissa risker minskat under året medan nya risker har identifierats. Vid uppföljning av IKP framkommer att riskvärdet för processerna rättssäker myndighetsutövning, arkivhantering, systematiskt kvalitetsarbete samt förebygga välfärdsbrott minskat och att de

därför inte behöver hanteras i IKP 2024. Processerna hanteras fortfarande inom VoR och följs upp systematiskt.

Förvaltningen har identifierat att följande processer behöver hanteras i IKP 2024.

- Tidiga insatser samt förebyggande och uppsökande socialt arbete (ny)
- Säkerställa att den enskilde får god vård och omsorg
- Investeringsbehov till följd av markerodering (ny)
- Redovisa och förvalta information (ny)
- Samverkan med näringsliv (ny)
- Inköp och avtalstrohet (ny)
- Systematiskt informationssäkerhetsarbete
- Förebygga otillåten påverkan
- Situationell och/eller social prevention
- Upprätthålla säkra badplatser (ny)

Förvaltningen har följt upp VoR och IKP vid T2 och VB. Sammantaget visar uppföljningen att riskhanteringen varit aktiv och proaktiv. Hela arbetet redovisas i uppföljning av internkontroll samt VoR, se bilaga 02.

Systematiskt kvalitetsarbete

Södermalms stadsdelsförvaltning har bedrivit ett systematiskt kvalitetsarbete för att förverkliga Stockholms stads kvalitetsprogram med utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering under året.

Under 2023 har förvaltningen påbörjat arbetet med att utveckla ett förvaltningsövergripande kvalitetsledningssystem. Utöver att få visualiseringsverktyget 2c8 på plats har förvaltningen påbörjat arbetet med processkartläggning, exempelvis för avvikelshantering, synpunkter och klagomål, upphandling och inköp samt informationssäkerhet. De prioriterade processerna är kvalitetsdrivande för all verksamhet i förvaltningen och arbetsgrupper bestående av medarbetare från olika verksamheter och avdelningar har skapats för att arbeta med processerna. Arbetsgrupperna är en vidareutveckling av, och ett komplement till, förvaltningens kvalitetsnätverk. Under 2023 har kvalitetsnätverkets medlemmar träffats månadsvis vilket inte haft önskad effekt. Under 2024 kommer kvalitetsnätverket istället träffas inför tertialuppföljningar och inför framtagande av verksamhetsplan och uppföljning av verksamhetsberättelse för att diskutera strategiska frågor medan arbetsgrupperna kommer träffas utifrån behov och arbeta operativt med prioriterade processer. Fokus i implementeringen av Stockholms stads kvalitetsprogram har under året vara att arbeta med Stockholms fokus. Det har varit ett framgångsrikt sätt att vidareutveckla verksamheternas kvalitetsarbete för dem vi är till för och att samarbeta över organisationsgränser. Under 2024 kommer fokus i implementeringen vara Öppenhet, Lärande och Helhetssyn.

Synpunkter och klagomål

Stockholms fokus framkommer ofta via synpunkter och klagomål. För att uppnå ständiga förbättringar och hålla stockholms fokus har förvaltningen en gemensam ingång för

synpunkter och klagomål som rör förskola, äldreomsorg, socialtjänst och LSS-verksamhet. Stadsmiljö hanteras i särskild ordning.

Förskola, äldreomsorg, socialtjänst, LSS-verksamhet och administration

I slutet av året har anslag med en QR-kod har satts upp i alla verksamhetslokaler samt i förvaltningshusets reception och besöksrum. Antalet synpunkter och klagomål som kommer via den gemensamma ingången förväntas öka under 2024 eftersom förvaltningen tydliggjort processen men en sådan effekt är ännu inte tydlig, olika verksamheter har dock hanterat synpunkter och klagomål enligt egna lokala rutiner. Tabellen nedan visar fördelningen mellan olika typer av synpunkter som kommit in via den gemensamma ingången under 2023. Förvaltningen har inte gjort någon övergripande djupanalys av inkomna synpunkter då underlaget fortfarande är litet men konstaterar att invånare och brukare uppskattar föräldraskapsstödsprogram som ABC och utförarenhetens hälsoprojekt.

Typ	Antal	%
Beröm	16	47,1
Idé	13	38,2
Klagomål	5	14,7
Total	34	100

Utöver synpunkter och klagomål som kommit in via den gemensamma ingången har förskolor och sociala avdelningens respektive äldreomsorgens enheter hanterat synpunkter och klagomål enligt lokala rutiner.

Stadsmiljö

Synpunkter och klagomål som rör stadsmiljö hanteras i ett stadsgemensamt ärendehanteringssystem. Under 2023 har ärendehanteringssystemet för inkomna klagomål, frågor, beröm, idéer och felanmälning (Synpunktsportalen) bytts ut till ett nytt system (Artvise). Ärendehanteringssystemen har hanterat inkomna ärenden på olika sätt varför det inte är möjligt att exakt jämföra statistiken för 2023 med föregående år. Exempelvis har inkomna klagomål automatiskt klassats om till felanmälningar som sedan i förekommande fall omklassats till klagomål igen om de visats sig vara rena klagomål. Tabellen nedan visar fördelningen mellan olika typer av synpunkter utifrån den statistik som finns tillgänglig för året. Berömmen gäller främst parkunderhåll och renhållning. Klagomålen berör upplevda brister i främst parkunderhåll och kring hundrastgårdarna. De rapporterade klagomålen har besvarats och där brister identifierats har åtgärder vidtagits där det varit aktuellt.

Typ	Antal	%
Beröm	63	5,8
Idé	228	21,1
Klagomål	788	73,1
Total	1079	100

Utöver inkomna ärenden i synpunktsportalen och Artvise har dessutom 3 600 felanmälningar inkommit till Trafik Stockholm som rör parkmark inom Södermalms stadsdelsområde. Totalt

har därmed 4 679 ärenden som berör stadsdelsområdets parkmark hanterats under året. Under 2022 hanterades sammanlagt 5 058 ärenden.

Avvikelsehantering

Södermalm arbetar aktivt för en tillåtande avvikelsekultur och olika typer av avvikelser används för att nå ständiga förbättringar. Öppenhet är ett viktigt förhållningssätt och förvaltningen är tydlig med att alla kan bidra till god kvalitet genom att vara uppmärksamma på de avvikelser som inträffar. Inte minst är detta viktigt i arbetet med lex Sarah och lex Maria. Arbetsgrupper har tillsatts för att vidareutveckla de förvaltningsövergripande processerna kring avvikelsehantering under 2024.

Lex Sarah

Under 2023 har totalt 61 lex Sarah-rapporter kommit in från verksamhet i egen regi vilket är en ökning med cirka 13 procent. Förvaltningen erbjuder utbildning kring lex Sarah för medarbetare och chefer vilket tillsammans med en tillåtande avvikelsekultur antas öka rapporteringsgraden. Förvaltningen bedömer inte att det inträffat fler eller allvarigare missförhållanden i verksamheten än tidigare år.

Förvaltningen har fått information om 25 lex Sarah-utredningar från extern regi vilket är en ökning med cirka 67 procent. Förvaltningen bedömer att den stora ökningen beror på ökat fokus på lex Sarah i kontakten med externa utförare och inte på att det inträffat fler eller allvarigare missförhållanden i upphandlad verksamhet.

Lex Sarah redovisas i mer ingående i verksamhetsberättelsens bilaga 04.

Lex Maria

Förvaltningen har anmält två lex Maria till IVO under året. En anmälan avsåg MRSA smittspridning i en verksamhet och en anmälan handlade om patientsäker hantering av låskort till nyinstallerade digitala patientbundna läkemedelsskåp. IVO har varit nöjda med de åtgärder och handlingsplaner som upprättats i samband med de två lex Maria-anmälningarna. Lex Maria redovisas mer ingående i nämndens patientsäkerhetsberättelse som är klar den 1 mars 2024.

Upphandling och inköp

Kvalitetssäkrade upphandlingar och inköp är viktiga processer för förvaltningen ur flera perspektiv. Det behövs för att uppnå god kvalitet i insatser för stockholmarna, för att motverka välfärdsfusk och för att vara en god avtalspartner till externa leverantörer. En arbetsgrupp har tillsatts för att vidareutveckla processen kring upphandling och inköp 2024.

Innovation - Openlab

Avdelningen för äldreomsorg har tagit hjälp av masterstudenter för innovativa lösningar som kan stödja och förbättra det sociala livet för nuvarande och framtida seniorer. Utmaningen var att ta reda på "blivande seniorers och deras familjers förväntningar för att kunna erbjuda uppskattade, träffsäkra och eftertraktade aktiviteter, tjänster, stöd och omsorg som bidrar till ett självständigt liv så länge som möjligt". Studenternas slutpresentation som kommer användas för kvalitetsutveckling gav konceptet "Hand in Hand Söder" som bland annat består av tydligare skyltning, medborgarbudget och "Philip the robot".

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Checklista för årlig uppföljning

Förbättringsområden - analys av utfall

Förvaltningen har fortsatt ett mycket välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete gällande att undersöka och kartlägga risker inom många områden. Ett förbättringsområde är att förvaltningen inom vissa områden behöver arbeta mer med att ta fram åtgärder för de risker som har identifierats, till exempel området arbetsbelastning eller kränkande särbehandling. Förvaltningen kan även arbeta ytterligare med att ta fram förebyggande aktiva åtgärder mot diskriminering på varje arbetsplats. En tänkbar förklaring till det lägre resultatet 70 procent inom området att ta fram aktiva åtgärder mot diskriminering (89 procent 2022) kan vara att arbetsplatserna inte upplever att det förekommer diskriminering och därmed inte arbetar vidare med frågan.

Framgångsfaktorer-analys av utfall

Resultatet visar att hela förvaltningen generellt arbetar med det systematiska arbetsmiljöarbetet samt att det i de flesta fall finns ett pågående och aktivt arbete med att förebygga och främja en god hälsa och arbetsmiljö. Medarbetare har även kännedom om lagar, föreskrifter samt förvaltningens rutiner inom arbetsmiljöområdet.

Förvaltningen arbetar aktivt med åtgärder utifrån medarbetarenkätens resultat, där 95 procent (95 procent 2022) av alla arbetsplatser har svarat ja på frågan om det har tagits fram en handlingsplan innehållande åtgärder utifrån resultatet av medarbetarenkäten.

Förvaltningen arbetar för att alla arbetsplatser ska anmäla arbetsskador till Försäkringskassan samt att allvarliga olyckor och tillbud ska anmälas till Arbetsmiljöverket. Svaren i enkäten visar att 100 procent av verksamheterna i förvaltningen anmäler och utreder olyckor och tillbud i stadens incidentrapporteringssystem IA (98 procent 2022). Förvaltningens sida på intranätet med tillhörande rutiner och mallar ses som ett gott stöd i arbetsmiljöarbetet. Förvaltningen fortsätter arbetet med att utveckla sidorna på intranätet och material inom området arbetsmiljö. Samverkan med skyddsombud i arbetsmiljöarbetet är idag väl fungerande på förvaltningen.

Föregående års aktiviteter från årlig uppföljning-analys av utfall

För 2023 planerades ett antal åtgärder ske inom arbetsmiljöområdet på förvaltningen. Alla åtgärder utom en har genomförts under året. Exempel på åtgärder som genomförts under året är grundläggande arbetsmiljöutbildning i Systematiskt arbetsmiljöarbete samt utbildning i Organisatorisk- och social arbetsmiljö för chefer och skyddsombud. Utbildningarna genomfördes totalt sex gånger under året. Vidare har HR-avdelningen bland annat utvecklat APT-stödmaterial för chefer kopplat till förvaltningens årshjul för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Detta arbete, tillsammans med flera andra åtgärder, fortlöper även under 2024.

Den planerade åtgärd som inte genomförts under året innebar en översyn av befintliga

arbetsmiljöutbildningar för chefer och skyddsombud. Förvaltningen har inväntat stadens översyn av arbetsmiljöutbildning för att kunna ta beslut om hur upplägget för chefer och skyddsombud ska se ut på Södermalms stadsdelsförvaltning. Stadens översyn är försenad varför förvaltningen har fortsatt med de egna utbildningar som hållits under senare år. Översynen av utbildningar sker så snart vägledning kommer centralt ifrån.

På förvaltningen har löpande utbildning i stadens incidentrapporteringssystem IA för att öka andelen rapporterade incidenter genomförts. Enkäten visar att 100 procent av förvaltningens verksamheter nu rapporterar tillbud och olyckor i systemet (98 procent 2022). HR-avdelningen har även arbetat aktivt med att öka kunskapen om anmälan till Försäkringskassan vid olyckor.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2024-02-04